

Τράπεζα Θεμάτων ΙΕΠ: Υγιεινή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΘΕΜΑ 2 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ – ΑΡΧΕΣ – ΣΚΟΠΟΙ – ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. Ποιες είναι οι αρχές και οι σκοποί της Υγιεινής σύμφωνα με τον ορισμό της;

Μονάδες 10

2. α) Η υγιεινή είναι κλάδος της ιατρικής επιστήμης. Γράψτε τον ορισμό (Μονάδες 3) και τους σκοπούς της υγιεινής. (Μονάδες 3)

β) Περιγράψτε τι εννοούμε με τους όρους: "υγεία" (Μονάδες 3), "πρόληψη" (Μονάδες 3), "προαγωγή της υγείας" (Μονάδες 3) σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.).

Μονάδες 15

3. Πώς διακρίνεται η πρόληψη (Μονάδες 4) σύμφωνα με τον κλάδο της Υγιεινής και τι γνωρίζετε για κάθε μία από αυτές; (Μονάδες 6)

Μονάδες 10

4. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ Υγείας και Υγιεινής;

Μονάδες 7

5. Ποιος είναι ο ορισμός της πρόληψης;

Μονάδες 5

6. Η πρόληψη διακρίνεται σε Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια. Δώστε από ένα παράδειγμα σε κάθε μορφή πρόληψης.

Μονάδες 12

7. Στην διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας υπάρχει ο όρος «Προαγωγή της υγείας». Τι σημαίνει ο όρος αυτός; (Μονάδες 3)

Μονάδες 3

8. Η Πρωτοβάθμια Πρόληψη είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών.

α) Ποιες φάσεις της ζωής των ανθρώπων καλύπτει; (Μονάδες 5)

β) Με ποια άτομα ασχολείται; (Μονάδες 10)

Μονάδες 15

9. Γιατί ήταν αναγκαία η διαίρεση της Υγιεινής σε κλάδους; (Μονάδες 4) Ποιοι είναι οι σπουδαιότεροι κλάδοι της; (Μονάδες 9)

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ 4 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ – ΑΡΧΕΣ – ΣΚΟΠΟΙ – ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. Η δοκιμασία (test) Παπανικολάου αποτελεί μέτρο πρόληψης.

α) Σε ποια κατηγορία πρόληψης ανήκει (Μονάδες 2) και τι σημαίνει; (Μονάδες 5)

β) Ποιες είναι οι άλλες δύο κατηγορίες πρόληψης; (Μονάδες 4) και τι σημαίνει η κάθε μια; (Μονάδες 8)

Μονάδες 19

2. Υγιεινή είναι ο κλάδος της Ιατρικής Επιστήμης που μελετά τους παράγοντες, οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ανθρώπου, με σκοπό την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της.

α) Ποιος ήταν ο πατέρας της Ιατρικής και Υγιεινής; (Μονάδες 3)

β) Σε ποιες κατηγορίες διακρίνεται η πρόληψη; (Μονάδες 9)

Μονάδες 12

3. Η Υγεία αποτελεί το πολυτιμότερο αγαθό κάθε ανθρώπου.

α) Ποιες είναι οι Αρχές και οι σκοποί της Υγιεινής; (Μονάδες 9)

β) Σε ποια από τις τρεις (3) κατηγορίες πρόληψης ανήκει ο εμβολιασμός; (Μονάδες 3)

Μονάδες 12

4. Υγιεινή είναι ο κλάδος της Ιατρικής Επιστήμης που μελετά τους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ανθρώπου, με σκοπό την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της.

α) Αναφέρετε τι είναι «υγεία» κατά τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.). (Μονάδες 7)

β) Πώς ονομάζεται η λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας και την αναστολή της εξέλιξής της; (Μονάδες 3)

γ) Πώς ονομάζεται, σύμφωνα με τη διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η διαδικασία μέσα στην οποία τα άτομα γίνονται ικανά να βελτιώσουν την υγεία τους; (Μονάδες 3)

Μονάδες 13

5. Όλες οι γυναίκες, πρέπει να κάνουν δοκιμασία (test) Παπανικολάου κάθε χρόνο -μέσα σ' έναν χρόνο από την πρώτη σεξουαλική επαφή τους-.

α) Η εξέταση της δοκιμασίας (test) Παπανικολάου σε ποια κατηγορία πρόληψης εντάσσεται; (Μονάδες 5).

β) Την εξέταση αυτή η κάθε γυναίκα την πραγματοποιεί σε ατομικό επίπεδο. Πώς ονομάζεται ο έλεγχος αυτός; (Μονάδες 5).

Μονάδες 10

6. Η πρόληψη είναι καινούργια έννοια; Είναι επίκαιρη έως και σήμερα; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Μονάδες 9

7. α) Σε ποια βαθμίδα πρόληψης θα κατατάσσατε τον εμβολιασμό; (Μονάδες 4)

β) Σε ποια βαθμίδα πρόληψης θα κατατάσσατε την ενημέρωση για το κάπνισμα; (Μονάδες 4);

γ) Σε ποια βαθμίδα πρόληψης θα κατατάσσατε την μέτρηση της αρτηριακής πίεσης; (Μονάδες 4)

δ) Σύμφωνα με τον ορισμό της Υγιεινής, ποιες είναι οι αρχές και οι σκοποί της εκτός από την πρόληψη της ασθένειας; (Μονάδες 4).

Μονάδες 16

ΘΕΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ – ΑΡΧΕΣ – ΣΚΟΠΟΙ – ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

1. Οι αρχές και οι σκοποί της Υγιεινής είναι σύμφωνα με τον ορισμό της οι εξής:
 - 1) Η πρόληψη της ασθένειας.
 - 2) Η διατήρηση και προαγωγή της υγείας.
 - 3) Η αύξηση του μέσου όρου ζωής του ανθρώπου.
2. **α)** Υγιεινή είναι ο κλάδος της Ιατρικής Επιστήμης που μελετά τους παράγοντες, οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ανθρώπου, με σκοπό την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της.
β) Κατά τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), υγεία είναι η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας του ανθρώπου και όχι μόνο η απουσία νόσου ή αναπηρίας.
Πρόληψη είναι η λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας και την αναστολή εξέλιξης της αρρώστιας.
Προαγωγή της υγείας σύμφωνα με τη διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας είναι η διαδικασία μέσα στην οποία τα άτομα γίνονται ικανά να βελτιώσουν την υγεία τους.
3. Η πρόληψη διακρίνεται σε Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια.
Πρωτοβάθμια πρόληψη είναι η εφαρμογή προληπτικών μέτρων για την αποφυγή της ασθένειας. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί ο εμβολιασμός.
Δευτεροβάθμια πρόληψη είναι η έγκαιρη διάγνωση της ασθένειας, πριν εμφανισθούν τα συμπτώματα με σκοπό την έγκαιρη θεραπεία και αναστολή της εξέλιξής της. Για παράδειγμα, η δοκιμασία (test) Παπανικολάου, η μέτρηση της αρτηριακής πίεσης κ.ά.
Τριτοβάθμια πρόληψη είναι η εφαρμογή προληπτικών μέτρων μετά την εμφάνιση της ασθένειας, με σκοπό τη μείωση των επιπλοκών κ.ά.
4. Ο όρος Υγεία περιγράφει μια κατάσταση του ανθρώπου ενώ η Υγιεινή είναι κλάδος της ιατρικής επιστήμης.
5. Πρόληψη είναι η λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας και την αναστολή εξέλιξης της αρρώστιας.
6. Πρωτοβάθμια πρόληψη: Εμβολιασμός.

Δευτεροβάθμια πρόληψη: Μέτρηση αρτηριακής πίεσης, η δοκιμασία (test) Παπανικολάου,

Τριτοβάθμια πρόληψη: η εφαρμογή προληπτικών μέτρων μετά την εμφάνιση της ασθένειας, με σκοπό τη μείωση των επιπλοκών.

7. Ο όρος «Προαγωγή της υγείας» είναι η διαδικασία μέσα στην οποία τα άτομα γίνονται ικανά να βελτιώσουν την υγεία τους.
8. **α)** Καλύπτει όλες τις φάσεις της ζωής του ανθρώπου: την προγεννητική, τη νεογνική, την παιδική, την εφηβική, την ενηλικίωση και την τρίτη ηλικία.
β) Ασχολείται με:
 - i) Άτομα και οικογένειες υψηλού κινδύνου όπως έγκυες με προηγούμενη νόσηση και ανήλικες έγκυες.
 - ii) Οικογένειες με πολλά προβλήματα, όπως γονείς ή άλλο μέλος που είναι ψυχικά άρρωστο, ανεργία, θάνατο, διαζύγιο, εφήβους που έχουν εγκαταλείψει το σπίτι ή το σχολείο λόγω κάποιου παραπτώματος.
 - iii) Όλα τα άτομα της τρίτης ηλικίας που ζουν μόνα.
9. Η διαίρεσή της Υγιεινής σε κλάδους ήταν αναγκαία επειδή έχει μεγάλο εύρος δράσης. Οι σπουδαιότεροι κλάδοι της είναι η Ατομική, η Δημόσια και η Κοινωνική Υγιεινή.

ΘΕΜΑ 4 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ – ΑΡΧΕΣ – ΣΚΟΠΟΙ – ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. **α)** Ανήκει στην Δευτεροβάθμια πρόληψη. Είναι η έγκαιρη διάγνωση της ασθένειας, πριν εμφανιστούν τα συμπτώματα με σκοπό την έγκαιρη θεραπεία και αναστολή της εξέλιξής της.
β) Οι άλλες δύο είναι η Πρωτοβάθμια και τη Τριτοβάθμια Πρόληψη. Η Πρωτοβάθμια πρόληψη είναι εφαρμογή της προληπτικών μέτρων για την αποφυγή της ασθένειας. Η Τριτοβάθμια πρόληψη είναι η εφαρμογή προληπτικών μέτρων μετά την εμφάνιση της ασθένειας με σκοπό τη μείωση των επιπλοκών κ.α.
2. **α)** Ο Ιπποκράτης
β) Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια & Τριτοβάθμια πρόληψη.
3. **α)** Οι Αρχές και οι σκοποί της Υγιεινής είναι:

- η πρόληψη της ασθένειας
- η διατήρηση και προαγωγή της υγείας
- η αύξηση του μέσου όρου ζωής του ανθρώπου

β) Ο εμβολιασμός ανήκει στην Πρωτοβάθμια πρόληψη.

4. α) Υγεία είναι η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας του ανθρώπου και όχι μόνο η απουσία νόσου ή αναπηρίας.

β) Πρόληψη

γ) Προαγωγή της υγείας

5. α) Εντάσσεται στη Δευτεροβάθμια πρόληψη.

β) Ο έλεγχος αυτός ονομάζεται προσυμπτωματικός.

6. Η πρόληψη δεν είναι καινούργια έννοια, είναι γνωστή από τον Ιπποκράτη και επίκαιρη σήμερα όσο ποτέ άλλοτε. Έχει διαπιστωθεί σε αρκετές χώρες ότι η εφαρμογή προληπτικών μέτρων συνετέλεσε στη μείωση πολλών παραγόντων, που οδηγούν στην εμφάνιση της ασθένειας. Για παράδειγμα η λήψη προληπτικών μέτρων για το κάπνισμα στην Αγγλία μείωσε τον καρκίνο του πνεύμονα. Το ίδιο ισχύει και για τα τροχαία ατυχήματα (κράνος, ζώνη ασφαλείας). Η καλύτερη επένδυση κάθε χώρας αλλά και ολόκληρης της ανθρωπότητας είναι η διατήρηση και προαγωγή της υγείας των ανθρώπων της.

7. α) Στην Πρωτοβάθμια βαθμίδα πρόληψης θα κατατάσσονταν ο εμβολιασμός.

β) Στην Πρωτοβάθμια βαθμίδα πρόληψης θα κατατάσσονταν η ενημέρωση για το κάπνισμα.

γ) Στη Δευτεροβάθμια βαθμίδα πρόληψης θα κατατάσσονταν η μέτρηση της αρτηριακής πίεσης.

δ) Σύμφωνα με τον ορισμό της Υγιεινής, αρχές και οι σκοποί της εκτός από την πρόληψη της ασθένειας είναι:

- i. Η διατήρηση και προαγωγή της υγείας.
- ii. Η αύξηση του μέσου όρου ζωής του ανθρώπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΘΕΜΑ 2 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

1. α) Με ποιους παράγοντες ασχολείται ο κλάδος της Ατομικής Υγιεινής; (Μονάδες 5)
 β) Με τι ασχολείται ο κλάδος της Δημόσιας Υγιεινής; (Μονάδες 5)
 γ) Με τι ασχολείται ο κλάδος της Κοινωνικής Υγιεινής; (Μονάδες 5)

Μονάδες 15

2. Ποια είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών; (Μονάδες 5) Ποιες φάσεις της ζωής του ανθρώπου καλύπτει; (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

3. Η Υγιεινή καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου, από τη στιγμή της γονιμοποίησής του μέχρι και το θάνατό του. Επειδή έχει μεγάλο εύρος δράσης, η διαίρεσή της σε κλάδους ήταν αναγκαία.

- α) Ποιοι είναι οι σπουδαιότεροι κλάδοι της Υγιεινής; (Μονάδες 7)
 β) Τι εννοούμε με τον όρο: "ψυχική υγεία" σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.); (Μονάδες 4)
 γ) Τι χρειάζεται η Υγιεινή από το άτομο για να μπορέσει να πετύχει το σκοπό της; (Μονάδες 4)

Μονάδες 15

4. α) Περιγράψτε τι εννοούμε με τους όρους: "υγεία" (Μονάδες 3), "πρόληψη" (Μονάδες 3), "προαγωγή της υγείας" (Μονάδες 3) σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.).

- γ) Τι χρειάζεται η Υγιεινή από το άτομο για να μπορέσει να πετύχει το σκοπό της; (Μονάδες 3)

Μονάδες 12

5. Υπάρχουν νοσήματα που καλούνται κοινωνικά.

- α) Γιατί καλούνται έτσι; (Μονάδες 7)
 β) Δώστε τέσσερα παραδείγματα κοινωνικών νοσημάτων (Μονάδες 4)

Μονάδες 11

6. Η Ψυχική Υγιεινή είναι κλάδος της Κοινωνικής Υγιεινής.

α) Τι εξετάζει η Ψυχική Υγιεινή; (Μονάδες 4)

β) Ποιος είναι ο σκοπός της Ψυχικής Υγιεινής; (Μονάδες 9)

Μονάδες 13

7. α) Αναφέρατε ονομαστικά τους σπουδαιότερους κλάδους της Υγιεινής (Μονάδες 6)

β) Ποιος είναι ο κοινός σκοπός των κλάδων της Υγιεινής; (Μονάδες 6)

Μονάδες 12

8. Η Υγιεινή είναι κλάδος της Ιατρικής επιστήμης.

α) Τι καλύπτει η Υγιεινή; (Μονάδες 6)

β) Γιατί είναι αναγκαία η διαίρεσή της σε κλάδους; (Μονάδες 6)

Μονάδες 12

9. Γιατί ήταν αναγκαία η διαίρεση της Υγιεινής σε κλάδους; (Μονάδες 4) Ποιοι είναι οι σπουδαιότεροι κλάδοι της; (Μονάδες 9)

Μονάδες 13

10. Η Υγιεινή καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου.

α) Με τι ασχολείται ο κλάδος της Ατομικής Υγιεινής; (Μονάδες 7) Τι γνωρίζετε για την ευρύτερη έννοια της Ατομικής Υγιεινής; (Μονάδες 7)

β) Ποιος εφαρμόζει την δημόσια υγιεινή και με ποιον τρόπο; (Μονάδες 11)

Μονάδες 25

11. Τι γνωρίζετε για τον κλάδο της Κοινωνικής Υγιεινής;

Μονάδες 8

12. α) Ποια νοσήματα καλούνται Κοινωνικά Νοσήματα (Μονάδες 5), ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στην εμφάνισή τους; (Μονάδες 4)

β) Η Ψυχική Υγιεινή με τι ασχολείται (Μονάδες 5) και ποιος είναι ο σκοπός του κλάδου αυτού; (Μονάδες 3)

Μονάδες 17

ΘΕΜΑ 4 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ**2.1 ΓΕΝΙΚΑ**

1. Η πρόληψη είναι η λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας και αναστολή εξέλιξης της ασθένειας.

α) Γιατί ορισμένα νοσήματα καλούνται «κοινωνικά» νοσήματα; (Μονάδες 3)

β) Να αναφέρετε τέσσερα κοινωνικά νοσήματα; (Μονάδες 8)

γ) Ποιος κλάδος της Υγιεινής ασχολείται με κοινωνικά νοσήματα; (Μονάδες 2)

Μονάδες 13

2. Η Πρωτοβάθμια Πρόληψη είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών.

α) Να αναφέρετε με τι ασχολείται. (Μονάδες 7)

β) Ποιες φάσεις της ζωής του ανθρώπου καλύπτει; (Μονάδες 6)

Μονάδες 13

3. Η Υγιεινή καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου, από τη στιγμή της γονιμοποίησής του μέχρι και το θάνατό του.

α) Πώς ονομάζεται ο κλάδος της Υγιεινής,

I. που αφορά το σύνολο των μέσων και πρακτικών που χρησιμοποιεί κάθε άτομο προαιρετικά για την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του; (Μονάδες 2)

II. ο οποίος εξετάζει τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι επιδρούν στην ψυχική υγεία του ανθρώπου με σκοπό την πρόληψη, τη διατήρηση και την προαγωγή της ψυχικής τους υγείας; (Μονάδες 2)

III. που ασχολείται με τους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ατόμου και διατυπώνει αρχές, για να εφαρμοστούν από το άτομο, ώστε να υπάρξει πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του; (Μονάδες 2)

IV. ο οποίος ασχολείται με τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που επιδρούν βλαπτικά στην υγεία του πληθυσμού, με σκοπό την εξουδετέρωσή τους και την ενίσχυση των ευεργετικών παραγόντων. (Μονάδες 2)

β) Να περιγράψετε τι είναι η Ψυχική Υγεία σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. (Μονάδες 4)

Μονάδες 12

4. **α)** Ποιος κλάδος της Υγιεινής ασχολείται με τους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ατόμου και διατυπώνει αρχές, για να εφαρμοστούν από το άτομο, ώστε να υπάρξει πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του; (Μονάδες 3)

β) Ποια μέτρα μπορεί να πάρει ατομικά το κάθε άτομο ώστε να επιτύχει την πρόληψη και διατήρηση της υγείας του; (Μονάδες 9)

γ) Τα μέτρα αυτά είναι υποχρεωτικά ή προαιρετικά; (Μονάδες 3)

Μονάδες 15

5. α) Ποιος πρώτος κατεύθυνε τις έρευνες του στη σχέση καπνίσματος και καρκίνου του πνεύμονα; (Μονάδες 2)

β) Ποια η διαφορά ανάμεσα στην Ψυχική Υγιεινή και Ψυχική Υγεία; (Μονάδες 6)

γ) Ποια είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών και ποιες φάσεις της ζωής του ανθρώπου καλύπτει; (Μονάδες 3) με τι ασχολείται; (Μονάδες 3)

δ) Ποια χρονική περίοδο διαμορφώνεται η Κοινωνική Υγιεινή, τι παρατηρείτε κατά τη διάρκειά της και για ποιο λόγο; (Μονάδες 11)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**2.1 ΓΕΝΙΚΑ**

1. **α)** Ατομική Υγιεινή είναι κλάδος της Υγιεινής που ασχολείται με τους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ατόμου και διατυπώνει αρχές, για να εφαρμοστούν από το άτομο, ώστε να υπάρξει πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του.
β) Δημόσια Υγιεινή είναι το σύνολο των μέτρων που εφαρμόζονται από το κράτος με σκοπό την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του πληθυσμού.
γ) Κοινωνική Υγιεινή είναι κλάδος της Υγιεινής, ο οποίος ασχολείται με τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που επιδρούν βλαπτικά στην υγεία του πληθυσμού, με σκοπό την εξουδετέρωσή τους και την ενίσχυση των ευεργετικών παραγόντων.
2. Η Πρωτοβάθμια Πρόληψη είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών και καλύπτει όλες τις φάσεις της ζωής του ανθρώπου: την προγεννητική, τη νεογνική, την παιδική, την εφηβική, την ενηλικίωση και την τρίτη ηλικία.
3. **α)** Οι σπουδαιότεροι κλάδοι είναι η Ατομική, η Δημόσια και η Κοινωνική Υγιεινή και η Ψυχική Υγιεινή που αποτελεί κλάδο της Κοινωνικής Υγιεινής.
β) Ψυχική Υγεία είναι σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. η κατάσταση της συναισθηματικής ευεξίας, όπου το άτομο μπορεί να ζει και να εργάζεται με άνεση μέσα στην κοινότητα και να ικανοποιείται από τα προσωπικά του επιτεύγματα.
γ) Για να μπορέσει η Υγιεινή να πετύχει τον σκοπό της χρειάζεται την ενεργητική συμμετοχή του ατόμου, ώστε να είναι ικανό να αποφασίζει με υπευθυνότητα, έχοντας γνώση και συνείδηση των στόχων που έχει για την υγεία.
4. **α)** Κατά τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), υγεία είναι η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας του ανθρώπου και όχι μόνο η απουσία νόσου ή αναπηρίας. Πρόληψη είναι η λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας και την αναστολή εξέλιξης της αρρώστιας. Προαγωγή της υγείας σύμφωνα με τη διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας είναι η διαδικασία μέσα στην οποία τα άτομα γίνονται ικανά να βελτιώσουν την υγεία τους.
γ) Για να μπορέσει η Υγιεινή να πετύχει τον σκοπό της χρειάζεται την ενεργητική συμμετοχή του ατόμου, ώστε να είναι ικανό να αποφασίζει με υπευθυνότητα, έχοντας γνώση και συνείδηση των στόχων που έχει για την υγεία.
5. **α)** Υπάρχουν νοσήματα που καλούνται κοινωνικά νοσήματα γιατί στην εμφάνισή τους και μετάδοσή τους συμβάλλουν οι δυσμενείς οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες.
β) Φυματίωση, ψυχικά νοσήματα, τοξικομανία, αλκοολισμός, κάπνισμα.

6. **α)** Εξετάζει τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι επιδρούν στην ψυχική υγεία του ανθρώπου.
- β)** Η Ψυχική Υγιεινή έχει σαν σκοπό την πρόληψη, τη διατήρηση και προαγωγή της ψυχικής υγείας του ανθρώπου.
7. **α)** Οι σπουδαιότεροι κλάδοι της Υγιεινής είναι: η Ατομική, η Δημόσια και η Κοινωνική Υγιεινή.
- β)** Ο κοινός σκοπός των κλάδων της Υγιεινής είναι η πρόληψη, η διατήρηση και η προαγωγή της υγείας.
8. **α)** Η Υγιεινή καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου από τη στιγμή της γονιμοποίησης του μέχρι και τον θάνατό του.
- β)** Η Υγιεινή έχει μεγάλο εύρος δράσης, αφού καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου, άρα είναι αναγκαία η διαίρεσή της σε κλάδους.
9. Η διαίρεσή της Υγιεινής σε κλάδους ήταν αναγκαία επειδή έχει μεγάλο εύρος δράσης. Οι σπουδαιότεροι κλάδοι της είναι η Ατομική, η Δημόσια και η Κοινωνική Υγιεινή.
10. **α)** Ατομική Υγιεινή είναι κλάδος της Υγιεινής που ασχολείται με τους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν στην υγεία του ατόμου και διατυπώνει αρχές, για να εφαρμοστούν από το άτομο, ώστε να υπάρξει πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του.
- Υπό την ευρύτερη έννοια της Ατομικής Υγιεινής εννοούμε το σύνολο των μέσων και πρακτικών που χρησιμοποιεί κάθε άτομο προαιρετικά για την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του. Τα μέσα που χρησιμοποιεί κάθε άτομο είναι το νερό, το σαπούνι, η οδοντόβουρτσα, η οδοντόπαστα, τα ενδύματα, οι σωματικές ασκήσεις, η κατοικία, η διατροφή, η ψυχαγωγία, η ανάπαυση, ο ύπνος, η εργασία κ.ά.
- β)** Δημόσια Υγιεινή είναι το σύνολο των μέτρων που εφαρμόζονται από το κράτος με σκοπό την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του πληθυσμού. Αυτό επιτυγχάνεται με την εξυγίανση του περιβάλλοντος, τον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων, την αγωγή υγείας ομάδων πληθυσμού, την οργάνωση των υγειονομικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών.
11. Κοινωνική Υγιεινή είναι κλάδος της Υγιεινής, ο οποίος ασχολείται με τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που επιδρούν βλαπτικά στην υγεία του πληθυσμού, με σκοπό την εξουδετέρωσή τους και την ενίσχυση των ευεργετικών παραγόντων.

12. α) Υπάρχουν νοσήματα που καλούνται κοινωνικά νοσήματα (φυματίωση, ψυχικά νοσήματα, τοξικομανία, αλκοολισμός, κάπνισμα κ.λπ.), γιατί στην εμφάνισή τους και μετάδοσή τους συμβάλλουν οι δυσμενείς οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες.

β) Η Ψυχική Υγιεινή είναι κλάδος της Κοινωνικής Υγιεινής που εξετάζει τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι επιδρούν στην ψυχική υγεία του ανθρώπου με σκοπό την πρόληψη, τη διατήρηση και προαγωγή της ψυχικής του υγείας.

ΘΕΜΑ 4 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

1. α) Γιατί στην εμφάνισή και μετάδοσή τους συμβάλλουν οι δυσμενείς οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες.

β) Η φυματίωση, η τοξικομανία, ο αλκοολισμός, το κάπνισμα.

γ) Η Κοινωνική Υγιεινή.

2. α) Η Πρωτοβάθμια πρόληψη ασχολείται με:

- Άτομα και οικογένειες υψηλού κινδύνου όπως έγκυες με προηγούμενη νόσηση και ανήλικες έγκυες.
- Οικογένειες με πολλά προβλήματα, όπως γονείς ή άλλο μέλος που είναι ψυχικά άρρωστο, ανεργία, θάνατο, διαζύγιο, εφήβους, που έχουν εγκαταλείψει το σπίτι ή το σχολείο λόγω κάποιου παραπτώματος.
- Όλα τα άτομα της τρίτης ηλικίας που ζουν μόνα τους.

β) Καλύπτει όλες τις φάσεις της ζωής του ανθρώπου, την προγεννητική, τη νεογνική, την παιδική, την εφηβική, την ενηλικίωση και την τρίτη ηλικία.

3. α)

i. Δημόσια Υγιεινή

ii. Ψυχική Υγιεινή

iii. Ατομική Υγιεινή

iv. Κοινωνική Υγιεινή

β) Ψυχική Υγεία, σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. είναι η κατάσταση της συναισθηματικής ευεξίας, όπου το άτομο μπορεί να ζει και να εργάζεται με άνεση μέσα στην κοινότητα και να ικανοποιείται από τα προσωπικά του επιτεύγματα.

4. α) Η Ατομική Υγιεινή.

β) Τα μέτρα που μπορεί να πάρει κάθε άτομο για την πρόληψη, διατήρηση και προαγωγή της υγείας του είναι τα μέσα που χρησιμοποιεί όπως, το νερό, το σαπούνι, η οδοντόβουρτσα, η οδοντόπαστα, τα ενδύματα, οι σωματικές ασκήσεις, η κατοικία, η διατροφή, η ψυχαγωγία, η ανάπαυση, ο ύπνος, η εργασία κ.ά.

γ) Τα μέτρα αυτά είναι προαιρετικά για κάθε άνθρωπο.

5. α) Πρώτος ο R. Doll κατεύθυνε τις έρευνές του στη σχέση καπνίσματος και καρκίνου του πνεύμονα.

β) Ψυχική Υγιεινή είναι κλάδος της Κοινωνικής Υγιεινής που εξετάζει τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι επιδρούν στην ψυχική υγεία του ανθρώπου με σκοπό την πρόληψη, τη διατήρηση και προαγωγή της ψυχικής του υγείας.

Ψυχική Υγεία είναι σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ. η κατάσταση της συναισθηματικής ευεξίας, όπου το άτομο μπορεί να ζει και να εργάζεται με άνεση μέσα στην κοινότητα και να ικανοποιείται από τα προσωπικά του επιτεύγματα.

γ) Η Πρωτοβάθμια Πρόληψη είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών και καλύπτει όλες τις φάσεις της ζωής του ανθρώπου· την προγεννητική, τη νεογνική, την παιδική, την εφηβική, την ενηλικίωση και την τρίτη ηλικία.

Ασχολείται με:

i. Άτομα και οικογένειες υψηλού κινδύνου όπως έγκυες με προηγούμενη νόσηση και ανήλικες έγκυες.

ii. Οικογένειες με πολλά προβλήματα, όπως γονείς ή άλλο μέλος που είναι ψυχικά άρρωστο, ανεργία, θάνατο, διαζύγιο, εφήβους που έχουν εγκαταλείψει το σπίτι ή το σχολείο λόγω κάποιου παραπτώματος.

iii. Όλα τα άτομα της τρίτης ηλικίας που ζουν μόνα.

δ) Η Κοινωνική Υγιεινή βασικά διαμορφώνεται μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου παρατηρείται έξαρση πολλών λοιμωδών και μη λοιμωδών νοσημάτων, λόγω των δυσμενών κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΥΓΕΙΑ**ΘΕΜΑ 2 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ****3.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

1. Οι άνθρωποι, σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας, χωρίζονται σε τρεις ομάδες.

α) Ποιες είναι αυτές οι ομάδες; (Μονάδες 10)

β) Ποιοι ονομάζονται εν δυνάμει ασθενείς; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

2. Ποιοι είναι οι «πραγματικά υγιείς» σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας;

Μονάδες 7

3.2: ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

3. Πολλά νοσήματα του παρελθόντος έχουν μειωθεί και εκριζωθεί. Νοσήματα, όπως τα λοιμώδη, σήμερα στις περισσότερες κοινωνίες έχουν εξαλειφθεί. Ποιοι παράγοντες συντέλεσαν σ' αυτό;

Μονάδες 10

4. Στο σύγχρονο κόσμο ποιες είναι οι τρεις πρώτες αιτίες θανάτου;

Μονάδες 15

5. α) Αναφέρετε πέντε αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων; (Μονάδες 10)

β) Πώς αλλιώς ονομάζονται τα σύγχρονα νοσήματα; (Μονάδες 3)

Μονάδες 13

3.3: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

6. α) Γιατί ο όρος προληπτική ιατρική είναι ασυμβίβαστος; (Μονάδες 8)

β) Αιτιολογήστε γιατί οι Αγγλοσάξονες θεωρούν ταυτόσημες έννοιες την Προληπτική Ιατρική και Υγιεινή; (Μονάδες 7)

3.4: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

7. Η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων.

α) Πώς αντιμετώπιζαν τις επιδημίες τον μεσαίωνα; (Μονάδες 4)

β) Πώς αντιμετωπίζονται οι επιδημίες σήμερα; (Μονάδες 6)

Μονάδες 10

8. Πώς εφαρμόζεται σήμερα ο προσυμπτωματικός έλεγχος και ποιος ο ρόλος του;

Μονάδες 6

9. Ποιοι λαοί κατά την αρχαιότητα εφάρμοζαν κανόνες υγιεινής, τι πίστευαν για τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται η προστασία της υγείας και τι απέτελεσε αυτή η πεποίθηση τους;

Μονάδες 12

10. Τι είναι η «καραντίνα»; (Μονάδες 4). Πότε εφαρμόστηκε για πρώτη φορά; (Μονάδες 4)

Μονάδες 8

11. Η προστασία της υγείας που εστιάζεται σήμερα;

Μονάδες 10

12. α) Πού εστιάζονταν η προστασία της υγείας, στο παρελθόν, από τους διάφορους λαούς όπως οι αρχαίοι Έλληνες, οι Κινέζοι, οι Αιγύπτιοι; (Μονάδες 15)

β) Πού εστιάζονταν η προστασία της υγείας, στο Μεσαίωνα; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 4 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

3.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας, οι άνθρωποι χωρίζονται σε τρεις ομάδες: τους πραγματικά υγιείς, τους ασθενείς και τους ενδιάμεσους ή «εν δυνάμει ασθενείς».

α) Πώς ονομάζονται αυτοί που δεν έχουν καμία ασθένεια; (Μονάδες 3)

β) Ποιο χαρακτηριστικό έχουν οι «ασθενείς»; (Μονάδες 4)

γ) Πώς ονομάζεται η ομάδα των ανθρώπων που φαίνονται υγιείς αλλά στην πραγματικότητα είναι μεταξύ υγείας και ασθένειας; (Μονάδες 4)

Μονάδες 11

2. Οι Αρχαίοι Έλληνες θεοποίησαν την Υγεία.

α) Ποιος ήταν ο Θεός της Ιατρικής και γιος του Απόλλωνα; (Μονάδες 2)

β) Ποια από τις τέσσερις κόρες του προστάτευε το πολυτιμότερο αγαθό του ανθρώπου; (Μονάδες 2)

γ) Ποιος ήταν ο πρώτος που μίλησε επιστημονικά για τα αίτια των λοιμωδών νοσημάτων; (Μονάδες 2)

Μονάδες 6

3. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας, οι άνθρωποι χωρίζονται σε τρεις ομάδες: τους πραγματικά υγιείς, τους ασθενείς και τους ενδιάμεσους ή «εν δυνάμει ασθενείς».

α) Ποιους ονομάζουμε πραγματικά υγιείς και γιατί; (Μονάδες 5)

β) Ποιους ονομάζουμε ασθενείς και γιατί; (Μονάδες 5)

γ) Ποιους ονομάζουμε εν δυνάμει ασθενείς και γιατί; (Μονάδες 5)

Μονάδες 15

4. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας, οι άνθρωποι χωρίζονται σε τρεις ομάδες

i. Ποιες είναι οι ομάδες αυτές; (Μονάδες 5)

ii. Γιατί ο Ιπποκράτης καθιερώθηκε ως πατέρας της Ιατρικής και της Υγιεινής; (Μονάδες 10)

Μονάδες 15

5. Ο κ. Πέτρος έχει κάνει εισαγωγή σε νοσοκομείο καθώς παρουσιάζει συμπτωματολογία πόνου και ίκτερου. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας σε ποια ανθρώπινη ομάδα ανήκει; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

6. Οι σωματικές και ψυχικές λειτουργίες της Μαρίας είναι μέσα στα φυσιολογικά όρια που καθορίζονται από την ηλικία της, το φύλο της, τον κοινωνικό και γεωγραφικό της χώρο. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας σε ποια ανθρώπινη ομάδα ανήκει; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Μονάδες 9

7. α) Περιγράψτε πώς χαρακτηρίζεται η Υγεία. (Μονάδες 12);
β) Ποια ήταν η θέση και η αξία της Υγείας στην Αρχαιότητα; (Μονάδες 13);

Μονάδες 25

8. α) Πού θα αναζητηθούν οι αιτιολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην υγεία μας; (Μονάδες 10);
β) Σε ποιες ομάδες του ανθρώπινου πληθυσμού απευθύνεται η Υγιεινή; (Μονάδες 15);

Μονάδες 25

3.2: ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

9. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής αποτελεί απειλή και συμβάλλει στην ανάπτυξη νοσημάτων.
α) Ποια νοσήματα ονομάζονται και «νοσήματα πολιτισμού»; (Μονάδες 2)
β) Ποιες είναι οι τρεις πρώτες αιτίες θανάτου; (Μονάδες 3)
γ) Ποιοι παράγοντες αποτελούν τους βασικότερους αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων; (Μονάδες 9)

Μονάδες 14

10. Αναφέρετε τέσσερις από τους βασικότερους αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων.

Μονάδες 3

11. Ποιοι παράγοντες αποτελούν τις βασικότερες αιτίες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων;

Μονάδες 16

12. Σήμερα, παρατηρούμε πως νοσήματα όπως η ευλογιά και η πολιομυελίτιδα έχουν μειωθεί ή και εκριζωθεί, αλλά ασθένειες όπως ο σακχαρώδης διαβήτης και η παχυσαρκία έχουν κάνει την εμφάνισή τους.

α) Πού αποδίδεται η μείωση ή η εκρίζωση στα νοσήματα του παρελθόντος; (Μονάδες 8)

β) Τι θα μπορούσε να βοηθήσει στην μείωση και των νέων ασθενειών; (Μονάδες 17)

Μονάδες 25

3.3: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

13. Τελευταία ο όρος «προληπτική ιατρική» χρησιμοποιείται περισσότερο σε σχέση με την υγιεινή. Γιατί αυτός ο όρος είναι ασυμβίβαστος;

Μονάδες 10

14. Ο όρος προληπτική ιατρική χρησιμοποιείται περισσότερο σε σχέση με την υγιεινή. Δικαιολογήστε την ορθότητα της πρότασης.

Μονάδες 9

3.4: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

15. Για αιώνες η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων.

α) Ποιο ήταν το μόνο μέτρο προστασίας τον Μεσαίωνα; (Μονάδες 2)

β) Ποιο είναι το αποτέλεσμα της προόδου της επιστήμης σήμερα; (Μονάδες 6)

γ) Πώς ονομάζεται ο προσυμπτωματικός έλεγχος που εφαρμόζεται σήμερα σε ατομικό (Μονάδες 2) και σε ομαδικό επίπεδο; (Μονάδες 5)

Μονάδες 15

16. Η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων.

Πώς αντιμετώπιζαν τις επιδημίες τον μεσαίωνα; (Μονάδες 4) Πώς αντιμετωπίζονται οι επιδημίες σήμερα; (Μονάδες 6)

Μονάδες 10

17. Ο Παναγιώτης ζει σε ένα αστικό κέντρο. Ο θόρυβος στο σπίτι του προέρχεται από εξωτερικές πηγές, όμως και μέσα στο σπίτι από τις ηλεκτρικές συσκευές, τηλεόραση, ραδιόφωνο, κλιματισμό. Τα τελευταία χρόνια ο θόρυβος επηρεάζει την ακοή του και την ψυχική του κατάσταση, του προκαλεί εκνευρισμό, πονοκέφαλο και άγχος.

Ποια μέτρα θα μπορούσε να πάρει ο Παναγιώτης ώστε να προστατευθεί από αυτή την αιτία του προβλήματός του;

Μονάδες 15

18. Μπορείτε να εντοπίσετε τις διαφορές του σήμερα με το παρελθόν στην προστασία της υγείας;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**3.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ****1. α)**

- Τους πραγματικά υγιείς,
- Τους ασθενείς.
- Τους ενδιάμεσους ή «εν δυνάμει ασθενείς».

β) Εν δυνάμει ασθενείς ονομάζονται οι άνθρωποι οι οποίοι βρίσκονται σε ενδιάμεση κατάσταση, φαίνονται υγιείς, αλλά στην πραγματικότητα είναι μεταξύ υγείας και ασθένειας, γιατί έχουν υποστεί βλάβη χωρίς να το γνωρίζουν και συνεχίζουν ανυποψίαστα να εργάζονται κανονικά μέχρις ότου εκδηλωθεί η ασθένεια τους οπότε και θα ζητήσουν βοήθεια από τη θεραπευτική ιατρική.

- 2.** Πραγματικά υγιείς είναι αυτοί που δεν έχουν καμία ασθένεια. Οι σωματικές και ψυχικές λειτουργίες τους είναι μέσα στα φυσιολογικά όρια που καθορίζονται από την ηλικία, το φύλο, τον κοινωνικό και γεωγραφικό χώρο.

3.2: ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- 3.** Η πρόοδος της επιστήμης και της τεχνολογίας, η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, η παραγωγή των εμβολίων και αντιβιοτικών.

- 4.** Τα καρδιαγγειακά νοσήματα, ο καρκίνος και τα ατυχήματα.

5. α)

- i) Η καθιστική ζωή,
- ii) η ατμοσφαιρική ρύπανση,
- iii) ο καταναλωτισμός,
- iv) ο αλκοολισμός,
- v) η τοξικομανία,
- vi) το κάπνισμα,
- vii) το άγχος,
- viii) η ανασφάλεια και
- ix) η μοναξιά των μεγαλουπόλεων αποτελούν τους βασικότερους αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης συγχρόνων νοσημάτων

β) Ονομάζονται νοσήματα της αφθονίας ή του πλούτου, και κατ' άλλους νοσήματα πολιτισμού.

3.3: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

6. **α)** Ο όρος προληπτική ιατρική είναι ασυμβίβαστος, γιατί η ιατρική με την αυστηρή έννοια του όρου κάνει μόνο θεραπεία (ίαση), ενώ η υγιεινή πρόληψη.

β) Οι Αγγλοσάξωνες θεωρούν ότι σκοποί της ιατρικής είναι η πρόληψη και η προαγωγή της υγείας, η θεραπεία και η ανακούφιση του αρρώστου. Ο πρώτος σκοπός είναι έργο της προληπτικής ιατρικής, ενώ τα υπόλοιπα της θεραπευτικής ιατρικής. Προληπτική ιατρική και υγιεινή είναι ταυτόσημες έννοιες.

3.4: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

7. **α)** Τον Μεσαίωνα, που οι επιδημίες θέριζαν την ανθρωπότητα, η καραντίνα (απομόνωση πλοίων και ανθρώπων για σαράντα ημέρες) ήταν το μόνο μέτρο προστασίας.

β) Σήμερα η πρόοδος της επιστήμης έχει σαν αποτέλεσμα τη γνώση της αιτιολογίας πολλών νοσημάτων, την εφαρμογή εμβολιασμών στα παιδιά και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και την ενίσχυση της άμυνας του οργανισμού, με απώτερο σκοπό τη συλλογική ανοσία του πληθυσμού.

8. Ο προσυμπτωματικός έλεγχος εφαρμόζεται σήμερα εξ ίσου και σε ατομικό επίπεδο (check up) και σε ομαδικό επίπεδο (ανίχνευση-screening) και παίζει σημαντικό ρόλο στην προστασία της υγείας.

9. Για αιώνες η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων. Οι Αρχαίοι Έλληνες μαζί με άλλους γνωστούς λαούς όπως Κινέζοι, Ινδοί, Αιγύπτιοι, Εβραίοι, εφαρμόζαν κανόνες Υγιεινής. Πίστευαν ότι η προστασία της υγείας επιτυγχάνεται με καθαριότητα, σωστή πολεοδομία, υγιεινή κατοικία, υγιεινή διατροφή, ύδρευση και αποχέτευση και έθεσαν τις βάσεις της Δημόσιας Υγιεινής.

10. Καραντίνα είναι η απομόνωση πλοίων και ανθρώπων για σαράντα ημέρες και εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στον Μεσαίωνα.

11. Σήμερα η πρόοδος της επιστήμης έχει σαν αποτέλεσμα τη γνώση της αιτιολογίας πολλών νοσημάτων, την εφαρμογή εμβολιασμών στα παιδιά και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και την ενίσχυση της άμυνας του οργανισμού, με απώτερο σκοπό τη συλλογική ανοσία του πληθυσμού.

Ο προσυμπτωματικός έλεγχος εφαρμόζεται σήμερα εξ ίσου και σε ατομικό επίπεδο (check up) και σε ομαδικό επίπεδο (ανίχνευση-screening) και παίζει σημαντικό ρόλο στην προστασία της υγείας.

- 12. α)** Για αιώνες η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων. Οι Αρχαίοι Έλληνες μαζί με άλλους γνωστούς λαούς όπως Κινέζοι, Ινδοί, Αιγύπτιοι, Εβραίοι, εφάρμοζαν κανόνες Υγιεινής. Πίστευαν ότι η προστασία της υγείας επιτυγχάνεται με καθαριότητα, σωστή πολεοδομία, υγιεινή κατοικία, υγιεινή διατροφή, ύδρευση και αποχέτευση και έθεσαν τις βάσεις της Δημόσιας Υγιεινής.
- β)** Τον Μεσαίωνα, που οι επιδημίες θέριζαν την ανθρωπότητα, η καραντίνα (απομόνωση πλοίων και ανθρώπων για σαράντα ημέρες) ήταν το μόνο μέτρο προστασίας.

ΘΕΜΑ 4 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- 1. α)** Πραγματικά υγιείς.
- β)** Ασθενείς είναι εκείνοι, στους οποίους η λειτουργική διαταραχή (σωματική, ψυχική) γίνεται αντιληπτή, (πόνος, ίκτερος κ.ά.) και ως εκ του του καταφεύγουν στην θεραπευτική ιατρική, για να απαλλαγούν από τα συμπτώματα της αρρώστιας τους.
- γ)** Οι εν δυνάμει ασθενείς.
- 2. α)** Ο Ασκληπιός
- β)** Η Υγεία
- γ)** Ο Ιπποκράτης
- 3. α)** Πραγματικά υγιείς θα λέγαμε ότι είναι αυτοί που δεν έχουν καμία ασθένεια. Οι σωματικές και ψυχικές λειτουργίες τους είναι μέσα στα φυσιολογικά όρια που καθορίζονται από την ηλικία, το φύλο, τον κοινωνικό και γεωγραφικό χώρο.
- β)** Οι ασθενείς είναι εκείνοι, στους οποίους η λειτουργική διαταραχή (σωματική, ψυχική) γίνεται αντιληπτή, (πόνος, ίκτερος κ.ά.) και ως εκ τούτου καταφεύγουν στη θεραπευτική ιατρική, για να απαλλαγούν από τα συμπτώματα της αρρώστιας τους.
- γ)** Οι εν δυνάμει ασθενείς είναι η τρίτη ομάδα των ανθρώπων που βρίσκεται σε ενδιαμέση κατάσταση, φαίνονται υγιείς, αλλά στην πραγματικότητα είναι μεταξύ υγείας και ασθένειας. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν υποστεί βλάβη χωρίς να το γνωρίζουν, συνεχίζουν ανυποψίαστα την εργασία τους μέχρις ότου εκδηλωθεί η ασθένεια, οπότε και θα ζητήσουν βοήθεια από τη θεραπευτική ιατρική.
- 4.**
- ι.** Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας, οι άνθρωποι χωρίζονται σε τρεις ομάδες: τους πραγματικά υγιείς, τους ασθενείς και τους ενδιαμέσους ή «εν δυνάμει ασθενείς».

ii. Ο Ιπποκράτης (5ος αιώνας π.χ.) ήταν ο πρώτος που μίλησε επιστημονικά για τα αίτια των λοιμωδών νοσημάτων, τα οποία για πολλούς αιώνες αποτελούσαν αντικείμενο της Υγιεινής. Έγραψε τα πρώτα επιστημονικά συγγράμματα όπως «περί Αέρων, Υδάτων, Τόπων», όπου αναπτύσσονται οι συνθήκες Υγιεινής του περιβάλλοντος και «Περί διαίτης, Υγιεινής επιδημιών», όπου αναπτύσσονται τα αίτια γένεσης των επιδημιών.

5. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας ανήκει στην ανθρώπινη ομάδα "ασθενείς" επειδή παρουσιάζει λειτουργική διαταραχή που γίνεται αντιληπτή και ως εκ τούτου καταφεύγει στη θεραπευτική ιατρική, για να απαλλαγεί από τα συμπτώματα της αρρώστιας του.

6. Σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας η Μαρία ανήκει στην ανθρώπινη ομάδα "Πραγματικά υγιείς" καθώς θα λέγαμε ότι δεν έχει καμία ασθένεια. Οι σωματικές και ψυχικές λειτουργίες της είναι μέσα στα φυσιολογικά όρια που καθορίζονται από την ηλικία, το φύλο, τον κοινωνικό και γεωγραφικό χώρο.

7. α) Η Υγεία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου σύμφωνα με το Σύνταγμα της χώρας μας. Η κατάκτηση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας αποτελεί κοινωνικό στόχο και για να πραγματοποιηθεί πρέπει να συμβάλλουν πολλοί φορείς.

Η Υγεία κατέχει την πρώτη θέση στις αξίες του ανθρώπου. Υπάρχουν πολλές φράσεις που χρησιμοποιούνται καθημερινά όπως «Για χαρά», «Στην Υγεία σου», «Υγεία και όλα θάρθουν» κ.ά.

β) Οι Αρχαίοι Έλληνες θεοποίησαν την Υγεία. Θεά της υγείας γι' αυτούς ήταν μια από τις κόρες του Ασκληπιού. Ο Ασκληπιός, θεός της Ιατρικής και γιος του Απόλλωνα, είχε τέσσερις κόρες και δύο γιους. Οι κόρες του ήταν η Υγεία, που προστάτευε το πολυτιμότερο αγαθό του ανθρώπου, την υγεία, η Ιαώ, η Ακεώ και η Πανάκεια. Οι γιοι του ήταν ο Μαχάοντας και ο Ποδαλείριος, οι οποίοι αναφέρονται ως πολεμιστές και γιατροί στον Τρωικό πόλεμο.

Ο Ιπποκράτης (5ος αιώνας π.χ.) ήταν ο πρώτος που μίλησε επιστημονικά για τα αίτια των λοιμωδών νοσημάτων, τα οποία για πολλούς αιώνες αποτελούσαν αντικείμενο της Υγιεινής. Έγραψε τα πρώτα επιστημονικά συγγράμματα όπως «περί Αέρων, Υδάτων, Τόπων», όπου αναπτύσσονται οι συνθήκες Υγιεινής του περιβάλλοντος και «Περί διαίτης, Υγιεινής επιδημιών», όπου αναπτύσσονται τα αίτια γένεσης των επιδημιών. Γι' αυτό και καθιερώθηκε ως πατέρας της ιατρικής και της υγιεινής.

8. α) Οι αιτιολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην υγεία του ανθρώπου, πρέπει να αναζητηθούν στα στοιχεία του περιβάλλοντος, στην ανθρώπινη κοινωνία, στον τρόπο ζωής, αλλά και στο γονότυπο του κάθε ανθρώπου.

β) Η Υγιεινή απευθύνεται στις παρακάτω ομάδες του ανθρώπινου πληθυσμού που έχουν δημιουργηθεί σύμφωνα με τον ορισμό της υγείας.

i. Πραγματικά υγιείς

- ii. Ασθενείς
- iii. Εν δυνάμει ασθενείς

3.2: ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

9. α) Τα νοσήματα πολιτισμού είναι τα νοσήματα αφθονίας ή του πλούτου.

β) Οι τρεις πρώτες αιτίες θανάτου είναι τα καρδιαγγειακά νοσήματα, ο καρκίνος και τα ατυχήματα.

γ) Οι βασικότεροι αιτιολογικοί παράγοντες είναι η καθιστική ζωή, η ατμοσφαιρική ρύπανση, ο καταναλωτισμός, ο αλκοολισμός, η τοξικομανία, το κάπνισμα, το άγχος, η ανασφάλεια και η μοναξιά των μεγαλουπόλεων.

10. Αιτιολογικοί παράγοντες ανάπτυξης συγχρόνων νοσημάτων:

- i. η καθιστική ζωή,
- ii. η ατμοσφαιρική ρύπανση,
- iii. ο καταναλωτισμός,
- iv. ο αλκοολισμός,
- v. η τοξικομανία,
- vi. το κάπνισμα,
- vii. το άγχος,
- viii. η ανασφάλεια,
- ix. η μοναξιά των μεγαλουπόλεων.

11. Τους βασικότερους αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης συγχρόνων νοσημάτων αποτελούν:

- i. Η καθιστική ζωή
- ii. Η ατμοσφαιρική ρύπανση
- iii. Ο καταναλωτισμός
- iv. Ο αλκοολισμός
- v. Η τοξικομανία
- vi. Το κάπνισμα
- vii. Το άγχος
- viii. Η ανασφάλεια

ix. Η μοναξιά των μεγαλουπόλεων

- 12. α)** Για τα νοσήματα του παρελθόντος που μειώθηκαν ή και εξαλείφθηκαν συνετέλεσε η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, η πρόοδος της επιστήμης και τεχνολογίας και η παραγωγή εμβολίων και αντιβιοτικών.

β) Στη μείωση των νέων ασθενειών (εχθρών) θα μπορούσε να βοηθήσει η προαγωγή της υγείας με την αγωγή της υγείας. Να επικεντρωθεί, ο άνθρωπος, στη βελτίωση του σύγχρονου τρόπου ζωής και συγκεκριμένα να αποφύγει την καθιστική ζωή, τον καταναλωτισμό, τον αλκοολισμό, την τοξικομανία, το κάπνισμα, το άγχος, την ανασφάλεια, την μοναξιά των μεγαλουπόλεων και να μειώσει την ατμοσφαιρική ρύπανση.

3.3: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

- 13.** Ο όρος προληπτική ιατρική είναι ασυμβίβαστος, γιατί η ιατρική με την αυστηρή έννοια του όρου κάνει μόνο θεραπεία (ίαση), ενώ η υγιεινή πρόληψη.

- 14.** Ο όρος προληπτική ιατρική είναι ασυμβίβαστος, γιατί η ιατρική με την αυστηρή έννοια του όρου κάνει μόνο θεραπεία (ίαση), ενώ η υγιεινή πρόληψη. Οι Αγγλοσάξωνες θεωρούν ότι σκοποί της ιατρικής είναι η πρόληψη και η προαγωγή της υγείας, η θεραπεία και η ανακούφιση του αρρώστου. Ο πρώτος σκοπός είναι έργο της προληπτικής ιατρικής, ενώ τα υπόλοιπα της θεραπευτικής ιατρικής.

Προληπτική ιατρική και υγιεινή είναι ταυτόσημες έννοιες.

3.4: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- 15. α)** Η καραντίνα

β) Η γνώση της αιτιολογίας πολλών νοσημάτων, η εφαρμογή εμβολιασμών στα παιδιά και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και η ενίσχυση της άμυνας του οργανισμού.

γ) Ο προσυμπτωματικός έλεγχος σε ατομικό επίπεδο ονομάζεται «check up» και σε ομαδικό «ανίχνευση-screening».

- 16.** Τον Μεσαίωνα, που οι επιδημίες θέριζαν την ανθρωπότητα, η καραντίνα (απομόνωση πλοίων και ανθρώπων για σαράντα ημέρες) ήταν το μόνο μέτρο προστασίας.

Σήμερα η πρόοδος της επιστήμης έχει σαν αποτέλεσμα τη γνώση της αιτιολογίας πολλών νοσημάτων, την εφαρμογή εμβολιασμών στα παιδιά και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και την ενίσχυση της άμυνας του οργανισμού, με απώτερο σκοπό τη συλλογική ανοσία του πληθυσμού.

- 17.** Να διαμένει σε κατοικία μακριά από βιομηχανίες, αεροδρόμια, δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας. Να φροντίσει η κατοικία να έχει τοίχους δάπεδα και οροφή με μονωτικά υλικά και τα παράθυρα να έχουν διπλά τζάμια. Πολύ σημαντική είναι και η δημιουργία κήπου ανάμεσα σε πολυκατοικίες ή στις μονοκατοικίες. Σημαντικός παράγοντας και η επιλογή ηλεκτρικών συσκευών χωρίς παραγωγή μεγάλης έντασης θορύβου κατά τη λειτουργία τους, καθώς και η χρήση τηλεόρασης και ραδιοφώνου σε χαμηλή ένταση.
- 18.** Για αιώνες η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων. Οι Αρχαίοι Έλληνες μαζί με άλλους γνωστούς λαούς όπως Κινέζοι, Ινδοί, Αιγύπτιοι, Εβραίοι, εφάρμοζαν κανόνες Υγιεινής. Πίστευαν ότι η προστασία της υγείας επιτυγχάνεται με καθαριότητα, σωστή πολεοδομία, υγιεινή κατοικία, υγιεινή διατροφή, ύδρευση και αποχέτευση. Τον Μεσαίωνα, που οι επιδημίες θέριζαν την ανθρωπότητα, η καραντίνα (απομόνωση πλοίων και ανθρώπων για σαράντα ημέρες) ήταν το μόνο μέτρο προστασίας.
- Σήμερα η πρόοδος της επιστήμης έχει σαν αποτέλεσμα τη γνώση της αιτιολογίας πολλών νοσημάτων, την εφαρμογή εμβολιασμών στα παιδιά και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και την ενίσχυση της άμυνας του οργανισμού, με απώτερο σκοπό τη συλλογική ανοσία του πληθυσμού. Ο προσυμπτωματικός έλεγχος εφαρμόζεται σήμερα εξ ίσου και σε ατομικό επίπεδο (check up) και σε ομαδικό επίπεδο (ανίχνευση-screening) και παίζει σημαντικό ρόλο στην προστασία της υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ - ΝΟΣΗΜΑΤΑ**ΘΕΜΑ 2 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ****4.1: ΓΕΝΙΚΑ**

1. Τι μελετά η επιστήμη της επιδημιολογίας;

Μονάδες 3

4.5: ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

2. Τα λοιμώδη ή μεταδοτικά νοσήματα μεταδίδονται στον άνθρωπο, άμεσα ή έμμεσα.

α) Τι ονομάζεται άμεση μετάδοση νοσημάτων; Δώστε ένα παράδειγμα. (Μονάδες 12)

β) Τι ονομάζεται έμμεση μετάδοση νοσημάτων; Δώστε ένα παράδειγμα. (Μονάδες 13)

Μονάδες 25

3. Αναφέρετε πώς δεν μεταδίδεται ο ιός του AIDS.

Μονάδες 13

4. Η μετάδοση ενός λοιμώδους νοσήματος με σταγονίδια όπως φτέρνισμα, βήχας και με δάγκωμα όπως η λύσσα, τι είδους τρόπος μετάδοσης είναι; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Μονάδες 8

4.5.1: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

5. Αναφέρετε δύο (2) νοσήματα που μεταδίδονται μέσω του πεπτικού συστήματος.

Μονάδες 3

4.5.2: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΕΡΑ

6. Ποια νοσήματα ονομάζονται αερογενή και γιατί;

Μονάδες 6

7. **α)** Ποια εποχή του χρόνου νοσήματα που μεταδίδονται με τον αέρα (Αερογενή νοσήματα) έχουν μεγαλύτερη νοσηρότητα και για ποιο λόγο; (Μονάδες 5)

β) Ο εμβολιασμός κατά της γρίπης είναι ένα από τα σπουδαιότερα προληπτικά μέτρα.

- i. Πότε γίνεται ο εμβολιασμός κατά της γρίπης και πόσο διαρκεί; (Μονάδες 5)
- ii. Σε ποια άτομα συνιστάται;. (Μονάδες 5)

Μονάδες 15**4.5.3: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΞΕΝΙΣΤΕΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ**

8. Αναφέρετε δύο (2) νοσήματα που μεταδίδονται στον άνθρωπο διαμέσου ξενιστών και φορέων.

Μονάδες 3**4.5.4: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ**

9. Σε δύο εγκύους, στην αρχή του τέταρτου μήνα της εγκυμοσύνης τους, εντοπίστηκε μόλυνση της μιας από το βακτήριο της ωχρά σπειροχαίτης που προκαλεί τη σύφιλη και της άλλης από τον ιό HIV που προκαλεί το Σύνδρομο της Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας. Πώς μπορεί να μεταδοθεί στο έμβρυο το βακτήριο της ωχρά σπειροχαίτης και πως ο ιός του HIV από την μητέρα;

Μονάδες 25

10. Αναφέρετε δύο (2) σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

Μονάδες 3

11. Αναφέρετε έναν τρόπο μετάδοσης του ιού του AIDS.

Μονάδες 10

12. Πού έχει απομονωθεί ο ιός του AIDS στον ανθρώπινο οργανισμό; (Μονάδες 10) Πού ζει ο ιός του AIDS; (Μονάδες 2)

Μονάδες 12

13. α) Δώστε τέσσερα παραδείγματα λοιμωδών νοσημάτων σεξουαλικά μεταδιδόμενα. (Μονάδες 8)

- β) Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη συχνότητα των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων; (Μονάδες 9)

Μονάδες 17**4.1: ΓΕΝΙΚΑ, 4.5: ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ**

14. α) Πώς γίνεται η έμμεση μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων; (Μονάδες 9)
- β) Τι ονομάζουμε πανδημία; (Μονάδες 3)
- γ) Τι ονομάζουμε επιπολασμό; (Μονάδες 3)

Μονάδες 15**ΘΕΜΑ 4 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ****4.1: ΓΕΝΙΚΑ**

1. Σήμερα η σχολική νοσηλεύτρια μας μίλησε για τα λοιμώδη ή μεταδοτικά νοσήματα που οφείλονται σε ζωντανούς λοιμογόνους παράγοντες ή στα τοξικά προϊόντα τους. Στη συζήτηση που είχαμε τονίστηκε η σπουδαιότητα του να γνωρίζουμε τις προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος, ώστε να μπορέσουμε να εντοπίσουμε τους τρόπους καταπολέμησης και πρόληψης αυτών των νοσημάτων.

α) Ποιες είναι οι προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος;

Μονάδες 10

β) Αναφέρετε τους τρόπους που επιτυγχάνεται η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων και αφορούν την αντιμετώπιση των προϋποθέσεων εμφάνισης τους.

Μονάδες 10

2. Τι μελετά η επιστήμη της επιδημιολογίας;

Μονάδες 3

3. **α)** Τι ονομάζουμε πανδημία; (Μονάδες 3)

β) Τι ονομάζουμε επιπολασμό; (Μονάδες 3)

γ) Τι ονομάζουμε πληθυσμιακή ανοσία; (Μονάδες 3)

Μονάδες 9**4.2: ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ**

4. **α)** Ποιες είναι οι προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος; (Μονάδες 6)

β) Πώς επιτυγχάνεται η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων; (Μονάδες 6)

Μονάδες 12

5. Πώς ονομάζονται τα νοσήματα εκείνα, που οφείλονται σε ζωντανούς λοιμογόνους παράγοντες ή στα τοξικά τους προϊόντα;

Μονάδες 3

6. Λοιμώδη ή μεταδοτικά νοσήματα είναι αυτά που οφείλονται σε ζωντανούς λοιμογόνους παράγοντες ή στα τοξικά προϊόντα τους.

α) Ποιες οι προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος; (Μονάδες 10)

β) Αναφέρετε τους τρόπους που επιτυγχάνεται η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων. (Μονάδες 10)

Μονάδες 20**4.4: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ**

7. Ποιο το αποτέλεσμα του κύριου χαρακτηριστικού των λοιμωδών νοσημάτων που είναι η μετάδοση του μικροοργανισμού;

Μονάδες 5

8. Ο Κώστας πάσχει από λοιμώδες νόσημα και μέσα σε χρονικό διάστημα δυο (2) ημερών το μετάδωσε στον αδελφό του, στους γονείς του και σε τρεις φίλους του.

Ποιο το κύριο χαρακτηριστικό των λοιμωδών νοσημάτων;

Μονάδες 5

9. Ποιο το κύριο χαρακτηριστικό των λοιμωδών νοσημάτων.

Μονάδες 5**4.5: ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ**

10. Πώς διακρίνονται οι τρόποι μετάδοσης των λοιμωδών νοσημάτων; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Μονάδες 13

11. α) Πώς γίνεται η άμεση μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων; (Μονάδες 8)

β) Πώς γίνεται η έμμεση μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων; (Μονάδες 8)

Μονάδες 16**4.5.1: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

12. Ο Νικόλας έφαγε μολυσμένο κρέας πουλερικών και παρουσίασε, μετά από χρονικό διάστημα 12 ωρών από τη λήψη του φαγητού, έντονα συμπτώματα από το γαστρεντερικό σύστημα: ναυτία, έμετο, κοιλιακά άλγη και διαρροϊκές κενώσεις.

α) Σε ποιο μικροοργανισμό οφείλονται τα συμπτώματα του Νικόλα, ο οποίος τι προκαλεί και πώς μεταδίδεται; (Μονάδες 5)

β) Ποια είναι η συχνότερη μορφή της ασθένειας και ποιος είναι ο χρόνος επώασης; (Μονάδες 5)

γ) Ποια συμπτώματα εμφανίζει; (Μονάδες 10)

Μονάδες 20

- 13.** Σε κέντρο υγείας προσέρχεται μαθητής συνοδευόμενος από τη μητέρα του επειδή εμφάνισε ίκτερο. Στη λήψη ιατρικού ιστορικού αναφέρθηκε ότι πριν από πέντε (5) εβδομάδες περίπου έφαγε οστρακοειδή. Πιθανή διάγνωση: Ηπατίτιδα Α.

α) Ποιο χρονικό διάστημα και πώς γίνεται η μετάδοση του ιού της ηπατίτιδας Α;
(Μονάδες 5)

β) Αναφέρετε τα μέτρα προφύλαξης που λαμβάνονται για τους κοινόχρηστους χώρους.
(Μονάδες 10)

γ) Τι μέτρο πρωτοβάθμιας περίθαλψης υπάρχει για την ηπατίτιδα Α από το έτος 1998;
(Μονάδες 10)

Μονάδες 25

- 14.** Μετά τη διέλευση 12 ωρών από την κατανάλωση γεύματος με θαλασσινά μύδια έχουμε την εμφάνιση έντονων συμπτωμάτων από το πεπτικό σύστημα αποτέλεσμα μόλυνσης από λοιμογόνο παράγοντα.

α) Ποιος είναι ο λοιμογόνος παράγοντας και ποιο νόσημα προκαλεί;
(Μονάδες 5)

β) Πώς μεταδίδεται το νόσημα και ποιες είναι οι συνήθεις πηγές μόλυνσης; (Μονάδες 8)

Μονάδες 13

- 15.** Πώς μεταδίδονται τα νοσήματα μέσω του πεπτικού συστήματος; Αναφέρετε δύο νοσήματα που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία;

Μονάδες 12

4.5.2: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΕΡΑ

- 16.** Κατά τη διάρκεια του χειμώνα παρατηρείται αυξημένη νοσηρότητα από αερογενή νοσήματα, εξαιτίας του συνωστισμού σε κλειστούς χώρους, την έλλειψη αερισμού τους και εξαιτίας της μειωμένης άμυνας του οργανισμού, λόγω του ψύχους.

α) Ποια τα μέτρα προφύλαξης για τα συγκεκριμένα νοσήματα; (Μονάδες 10)

β) Με ποιους τρόπους μεταδίδονται τα αερογενή νοσήματα από άτομο σε άτομο;
(Μονάδες 5)

Μονάδες 15

- 17.** Η κλασική γρίπη είναι του Α στελέχους. Ποια συμπτώματα εμφανίζει;

Μονάδες 10

4.5.3: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΞΕΝΙΣΤΕΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ

18. Ο Ευτύχης και η Μάρω ετοιμάζονται να ταξιδέψουν σε χώρα όπου ενδημεί ο κίτρινος πυρετός και η πανώλη.

α) Ποιο είναι το καλύτερο μέτρο προφύλαξης για τους ταξιδεύοντες σε χώρες όπου ενδημούν οι παραπάνω ασθένειες; (Μονάδες 5)

β) Σε ποια κατηγορία νοσημάτων ανήκουν τα παραπάνω δυο νοσήματα και πως μεταδίδονται στον άνθρωπο; (Μονάδες 10)

Μονάδες 15

19. Οι ξενιστές και οι φορείς είναι συνήθως έντομα, τα οποία μεταβιβάζουν τη νόσο από ανθρώπους ή ζώα που πάσχουν με ποιους τρόπους;

Μονάδες 10

20. α) Δώστε δύο παραδείγματα νοσημάτων που μεταδίδονται στον άνθρωπο δια μέσου ξενιστών και φορέων. (Μονάδες 6)

β) Εξηγήστε τον ρόλο των ξενιστών και φορέων κατά την μετάδοση νοσημάτων από αυτούς. Ποια τα μέτρα προφύλαξης των νοσημάτων που μεταδίδονται με ξενιστές ή φορείς; (Μονάδες 19)

Μονάδες 25

4.5.4: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

21. Μιλώντας στο μάθημα της υγιεινής για τον ιό του HIV, που προκαλεί το Σύνδρομο της Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS), αναφερθήκαμε στο γεγονός της ταχύτητας εξάπλωσης του ιού του AIDS, που κάνει απαραίτητη τη γνώση των τρόπων μετάδοσης του.

Ποιοι είναι οι τρόποι μετάδοσης του ιού του AIDS;

Μονάδες 25

22. Υπάρχουν σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα που μεταδίδονται από τη μητέρα-φορέα στο έμβρυο ή το νεογνό.

α) Ποια θα μπορούσε να είναι η ιατρική συμβουλή σε μια έγκυο μητέρα που πάσχει από σύφιλη και βρίσκεται στον τρίτο μήνα της κύησης; (Μονάδες 12)

β) Ποιο το μέτρο προφύλαξης σε ένα νεογνό που η μητέρα του πάσχει από βλεννόρροια (γονοκοκκική ουρηθρίτιδα). (Μονάδες 13)

Μονάδες 25

23. Υπάρχουν σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα που μεταδίδονται από τη μητέρα-φορέα στο έμβρυο ή το νεογνό.

Ποια είναι αυτά τα νοσήματα και με ποιο τρόπο μεταδίδεται το καθένα από αυτά από τη μητέρα στο έμβρυο ή στο νεογνό;

Μονάδες 25

4.5.2: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΕΡΑ, 4.5.4: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

- 24.** Δύο λοιμογόνους παράγοντες ο ιός της γρίπης και ο γονόκοκκος που προκαλεί βλεννόρροια χρησιμοποιώντας ο καθένας το μέγιστο χρονικό διάστημα επώασής τους, **α)** θα εμφανίσουν ταυτόχρονα τα συμπτώματα της αντίστοιχης νόσου; Αιτιολογήστε την απάντησή σας. (Μονάδες 7)
- β)** Ποια συμπτώματα παρουσιάζουν οι αντίστοιχες ασθένειες; (Μονάδες 10)
- γ)** Ποια τα μέτρα προφύλαξης για τον ιό της γρίπης; (Μονάδες 8)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**4.1: ΓΕΝΙΚΑ**

1. Επιδημιολογία είναι η επιστήμη, που μελετά τα αίτια και τη συχνότητα όλων των νοσημάτων, ερευνά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την κατανομή τους και υποδεικνύει μέτρα πρόληψης.

4.5: ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

2. α) Άμεση μετάδοση είναι η μεταφορά ενός μικροοργανισμού άμεσα, χωρίς να παρεμβάλλεται τίποτα.

Άμεσα

- i. Με άμεση επαφή, όπως συνουσία, φιλί.
- ii. Με σταγονίδια, όπως βήχας, φτέρνισμα.
- iii. Με δάγκωμα, όπως η λύσσα.
- iv. Με άμεση επαφή του ατόμου με μικροοργανισμούς του ελεύθερου περιβάλλοντος (π.χ. τέτανος).

β) Έμμεση μετάδοση είναι η μεταφορά ενός μικροοργανισμού έμμεσα με την παρεμβολή ενός ξενιστή (πχ. έντομο) ή ενός οχήματος όπως το νερό ή με τον αέρα

Έμμεσα

- i. Με ξενιστές που συνήθως είναι έντομα (π.χ. κουνούπια).
- ii. Με τον αέρα: επιτυγχάνεται με σκόνη και πυρήνες σταγονιδίων (έτσι μεταδίδονται νοσήματα όπως η φυματίωση).
- iii. Με όχημα το νερό, το γάλα, τα τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης, όπως ρούχα, ποτήρια, μαχαροπήρουνα κλπ.

3. Σήμερα είναι απόλυτα τεκμηριωμένο ότι ο ιός δεν μεταδίδεται:

- i. με το κοινωνικό φιλί,
- ii. με τη χειραψία,
- iii. με το αγκάλιασμα,
- iv. με τη χρησιμοποίηση βιβλίων,
- v. με τα σκεύη φαγητού,
- vi. από την τουαλέτα,
- vii. με τα κατοικίδια ζώα,

- viii. με τα κουνούπια,
- ix. όταν δίνεις αίμα,
- x. σε κοινόχρηστους χώρους,
- xi. στη θάλασσα,
- xii. στα κολυμβητήρια,
- xiii. στο σχολείο.

4. Και στις δύο περιπτώσεις η μετάδοση είναι άμεση επειδή η μεταφορά ενός μικροοργανισμού γίνεται χωρίς να παρεμβάλλεται τίποτα.

4.5.1: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

5.

- i. Σαλμονελλώσεις,
- ii. Χολέρα,
- iii. Σιγκέλλωση,
- iv. Ηπατίτιδα Α,
- v. Αμοιβάδωση,
- vi. Οξυουρίαση.

4.5.2: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΕΡΑ

6. Αερογενή ονομάζονται τα νοσήματα που μεταδίδονται από άτομο σε άτομο με σταγονίδια και σκόνη (βήχας, φτάρνισμα, απλή εισπνοή).

7. α) Η νοσηρότητα απ' τα αερογενή νοσήματα είναι αρκετά μεγάλη, ιδιαίτερα κατά το χειμώνα και αυτό οφείλεται:

- i. Στο συνωστισμό σε κλειστούς χώρους και στην έλλειψη αερισμού.
- ii. Στη μείωση της άμυνας του οργανισμού, λόγω του ψύχους.

β)

- i. Ο εμβολιασμός γίνεται το φθινόπωρο και διαρκεί ένα χρόνο.
- ii. Συνιστάται σε άτομα της τρίτης ηλικίας (άνω των 65 ετών), σε ασθενείς που πάσχουν από νοσήματα του αναπνευστικού κ.λπ., σε γιατρούς και νοσηλευτές, που έρχονται σε συχνή επαφή με αρρώστους.

4.5.3: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΞΕΝΙΣΤΕΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ

8. Τα παρακάτω νοσήματα μεταδίδονται στον άνθρωπο διαμέσου ξενιστών και φορέων:

- i. Η πανώλη (αρουραίοι, ψύλλοι, άνθρωποι),
- ii. Ο εξανθηματικός τύφος (ψείρα),
- iii. Η ελονοσία (ανωφελές κουνούπι),
- iv. Ο κίτρινος πυρετός (στεγόμυγα),
- v. Η λεισμανίαση (σκνίπα).

4.5.4: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

9. Το βακτήριο ωχρά σπειροχαίτη μεταφέρεται από την έγκυο που νοσεί από σύφιλη στο έμβρυο μέσω του πλακούντα μετά τον 4^ο μήνα της κύησης.

Η έγκυος που νοσεί από AIDS μπορεί να μεταδώσει στο παιδί τον ιό HIV κατά την ενδομήτρια ζωή μέσω του πλακούντα, κατά τον τοκετό αλλά και με το θηλασμό.

10. Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα:

- i. Σύφιλη,
- ii. Βλεννόρροια,
- iii. Ηπατίτιδα Β, C,
- iv. AIDS,
- v. Έρπης των γεννητικών οργάνων,
- vi. Τα χλαμύδια.

11. Ο ιός του AIDS μπορεί να μεταδοθεί:

- i. Με το αίμα ή τα παράγωγά του. Στη χώρα μας ελέγχεται το αίμα για αντισώματα και πρακτικά είναι ελάχιστη η πιθανότητα μετάδοσης. Η μόνη περίπτωση να διαφύγει ο ιός είναι, όταν έχει μολυνθεί ο αιμοδότης πρόσφατα και δεν έχει αναπτύξει ακόμα αντισώματα. Μπορεί επίσης να μεταδοθεί με σύριγγες ή βελόνες, που έχουν χρησιμοποιηθεί από μολυσμένο άτομο (κοινή χρήση συριγγών σε χρήστες τοξικών ουσιών).
- ii. Με τη σεξουαλική επαφή. Ο ιός μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή που αποτελεί την πρώτη πηγή εξάπλωσης του ιού.
- iii. Από τη μητέρα φορέα στο παιδί της κατά την ενδομήτρια ζωή, κατά τον τοκετό και με το θηλασμό.

- 12.** Ο ιός του AIDS έχει απομονωθεί στα λεμφοκύτταρα του αίματος, στο σπέρμα, στις κολπικές εκκρίσεις, στο σάλιο, στα δάκρυα, στον ιδρώτα, στο γάλα, στο εγκεφαλονωτιαίο υγρό και σε άλλα βιολογικά υγρά. Στο περιβάλλον δεν ζει. Ζει μόνο στον οργανισμό του ανθρώπου.
- 13. α)** Νοσήματα σεξουαλικά μεταδιδόμενα είναι: η σύφιλη, η βλεννόρροια, η ηπατίτιδα Β, C, το AIDS, ο έρπης των γεννητικών οργάνων, τα χλαμύδια κ.λπ.
- β)** Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συχνότητα των Σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων είναι:
- i. Άτομα με ασυμπτωματική νόσο (βλεννόρροια).
 - ii. Συχνή αλλαγή ερωτικών συντρόφων.
 - iii. Πρώιμη έναρξη της ερωτικής ζωής.
 - iv. Αντικατάσταση του ελαστικού προφυλακτικού από τα αντισυλληπτικά χάπια.
 - v. Μετακίνηση πληθυσμών.
 - vi. Αποτυχία θεραπευτικής αγωγής.
 - vii. Άτομα που εκδίδονται και δεν ελέγχονται από το κράτος.
 - viii. Η νόσηση του ενός ερωτικού συντρόφου και η μετάδοση στον άλλον.
 - ix. Άγνοια.

4.1: ΓΕΝΙΚΑ, 4.5: ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

- 14. α)** Η έμμεση μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων γίνεται:
- i. με όχημα το νερό, το γάλα, τα τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης, όπως ρούχα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα κ.λπ.,
 - ii. με ξενιστές που συνήθως είναι έντομα (π.χ. κουνούπια),
 - iii. με τον αέρα: επιτυγχάνεται με σκόνη και πυρήνες σταγονιδίων. Οι πυρήνες σταγονιδίων είναι κατάλοιπα των σταγονιδίων, που αιωρούνται στον αέρα.
- Έτσι, μεταδίδονται νοσήματα όπως φυματίωση. Η σκόνη έχει μολυνθεί από σταγονίδια ή εκκρίματα ασθενών και αιωρούμενη εισπνέεται.
- β)** Πανδημία είναι η εξάπλωση μιας επιδημίας σ' άλλες χώρες και πολλές φορές καταλαμβάνει και ολόκληρες Ηπείρους.
- γ)** Επιπολασμός είναι το σύνολο των κρουσμάτων σε μία δεδομένη χρονική στιγμή.
- Είναι σαν να φωτογραφίζουμε τον πληθυσμό και βλέπουμε ποιο είναι το σύνολο των κρουσμάτων, παλαιών και νέων.

ΘΕΜΑ 4 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**4.1: ΓΕΝΙΚΑ****1. α)**

- I. Να υπάρχει πηγή μόλυνσης.
- II. Να υπάρχει μέσο, οδός μεταφοράς του λοιμογόνου παράγοντα.
- III. Να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός.

β)

- I. Την εξουδετέρωση ή μείωση της πηγή μόλυνσης.
- II. Τον έλεγχο των μέσων, μεταφοράς του λοιμογόνου παράγοντα.
- III. Την ανοσοποίηση του πληθυσμού.

2. Επιδημιολογία είναι η επιστήμη, που μελετά τα αίτια και τη συχνότητα όλων των νοσημάτων, ερευνά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την κατανομή τους και υποδεικνύει μέτρα πρόληψης.

3. α) Πανδημία είναι η εξάπλωση μιας επιδημίας σ' άλλες χώρες και πολλές φορές καταλαμβάνει και ολόκληρες Ηπείρους.

β) Επιπολασμός είναι το σύνολο των κρουσμάτων σε μία δεδομένη χρονική στιγμή. Είναι σαν να φωτογραφίζουμε τον πληθυσμό και βλέπουμε ποιο είναι το σύνολο των κρουσμάτων, παλαιών και νέων.

γ) Πληθυσμιακή ανοσία είναι το ποσοστό των ατόμων στον πληθυσμό, που έχουν ανοσία.

4.2: ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

4. α) Οι προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος είναι:

- i. να υπάρχει πηγή μόλυνσης,
- ii. να υπάρχει μέσον, οδός μεταφοράς του λοιμογόνου παράγοντα,
- iii. να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός.

β) Η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων επιτυγχάνεται με:

- i. την εξουδετέρωση ή μείωση της πηγής μόλυνσης,
- ii. τον έλεγχο των μέσων μεταφοράς των λοιμογόνων παραγόντων,
- iii. την ανοσοποίηση του πληθυσμού.

5. Ονομάζονται Λοιμώδη ή Μεταδοτικά νοσήματα.
6. α) Προϋποθέσεις εμφάνισης λοιμωδών νοσημάτων είναι:
- i. Να υπάρχει πηγή μόλυνσης
 - ii. Να υπάρχει μέσο, οδός μεταφοράς του λοιμογόνου παράγοντα.
 - iii. Να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός.
- β) Η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων επιτυγχάνεται με:
- 1) Την εξουδετέρωση ή μείωση της πηγής μόλυνσης.
 - 2) Με τον έλεγχο των μέσων μεταφοράς των λοιμογόνων παραγόντων.
 - 3) Την ανοσοποίηση του πληθυσμού.

4.4: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

7. 4.2 Είναι να αρρωστήσουν σε μικρό χρονικό διάστημα πολλοί άνθρωποι και να υπάρξει επιδημία (μικρή ή μεγάλη).
8. Η μετάδοση του μικροοργανισμού με αποτέλεσμα να αρρωστήσουν σε μικρό χρονικό διάστημα πολλοί άνθρωποι μαζί και να υπάρξει μικρή ή μεγάλη επιδημία.
9. Κύριο χαρακτηριστικό των λοιμωδών νοσημάτων είναι η μετάδοση του μικροοργανισμού με αποτέλεσμα να αρρωστήσουν σε μικρό χρονικό διάστημα πολλοί άνθρωποι και να υπάρξει μικρή ή μεγάλη επιδημία.

Πρώτα οι μικροοργανισμοί εισέρχονται στον οργανισμό ενός υγιούς ανθρώπου και αυτό καλείται μόλυνση. Ακολουθεί μια περίοδος, που μπορεί να είναι λίγες ημέρες ή και μήνες, κατά την οποία, ενώ ο μικροοργανισμός υπάρχει μέσα στον οργανισμό του ανθρώπου, δεν υπάρχουν συμπτώματα. Αυτή η περίοδος καλείται χρόνος επώασης. Όταν οι μικροοργανισμοί αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται μέσα στον οργανισμό του ανθρώπου, εμφανίζονται τα πρώτα συμπτώματα της ασθένειας (πυρετός, εξάνθημα, αδιαθεσία κ.λπ.) και η κατάσταση αυτή καλείται λοίμωξη. Η λοίμωξη διαρκεί λίγες ημέρες, μήνες ή και χρόνια και οδηγείται στη θεραπεία ή στον θάνατο του ασθενή.

4.5: ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ

10. Οι τρόποι μετάδοσης διακρίνονται σε: άμεσους και έμμεσους.
- Άμεση μετάδοση, είναι η μεταφορά ενός μικροοργανισμού χωρίς να παρεμβάλλεται τίποτα.
- Έμμεση μετάδοση, είναι η μεταφορά ενός μικροοργανισμού με την παρεμβολή ενός ξενιστή (π.χ. έντομο) ή ενός οχήματος όπως το νερό, ή με τον αέρα.

11. α) Η άμεση μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων γίνεται:

- i. με άμεση επαφή, όπως συνουσία, φιλή,
- ii. με σταγονίδια, όπως φτέρνισμα, βήχας,
- iii. με άμεση επαφή του ατόμου με μικροοργανισμούς του ελεύθερου περιβάλλοντος (π.χ. τέτανος),
- iv. με δάγκωμα, όπως η λύσσα.

β) Η έμμεση μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων γίνεται:

- i. με όχημα το νερό, το γάλα, τα τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης, όπως ρούχα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα
 - ii. με ξενιστές που συνήθως είναι έντομα (π.χ. κουνούπια),
 - iii. με τον αέρα: επιτυγχάνεται με σκόνη και πυρήνες σταγονιδίων. Οι πυρήνες σταγονιδίων είναι κατάλοιπα των σταγονιδίων, που αιωρούνται στον αέρα.
- Έτσι, μεταδίδονται νοσήματα όπως φυματίωση. Η σκόνη έχει μολυνθεί από σταγονίδια ή εκκρίματα ασθενών και αιωρούμενη εισπνέεται.

4.5.1: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

12. α) Ο μικροοργανισμός είναι το βακτήριο σαλμονέλλα που προκαλεί το νόσημα που λέγεται σαλμονέλλωση. Οι σαλμονελλώσεις μεταδίδονται με πρόσληψη του μικροβίου από το στόμα (μολυσμένη τροφή, νερό, ποτά) και μεταδίδονται από ζώα σε άνθρωπο και από άνθρωπο σε άνθρωπο.

β) Η γαστρεντερίτιδα από το σαλμονέλλα και έχει χρόνο επώασης 8-48 ώρες από τη στιγμή της λήψης της μολυσμένης τροφής.

γ) Εκδηλώνεται με ναυτία, έμετο, κοιλιακά άλγη, διαρροϊκές κενώσεις, που σε μερικές περιπτώσεις είναι βλεννοαιματηρές και πυρετό.

13. α) Μεταδίδεται στο τέλος του σταδίου επώασης (4-6 εβδομάδες) και τις πρώτες 5-6 ημέρες μετά την εμφάνιση του ίκτερου. Μεταδίδεται συχνότερα από άτομο σε άτομο με τα κόπρανα (κόπρανα-άπλυτα χέρια-στόμα).

β) Καθαριότητα και απολύμανση όπως τουαλέτες, καντίνες κτλ. Καλή λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης.

γ) Εμβολιασμός (με το εμβόλιο για την ηπατίτιδα Α που έχει παρασκευαστεί από το 1998).

14. α) Ο λοιμογόνος παράγοντας είναι η σαλμονέλλα η οποία είναι βακτήριο και προκαλεί νόσημα που ονομάζεται σαλμονέλλωση.

β) Μεταδίδεται με πρόσληψη του μικροβίου από το στόμα (μολυσμένη τροφή, νερό, ποτά) και μεταδίδεται από τα ζώα σε άνθρωπο ή από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Πηγές μόλυνσης για τον άνθρωπο είναι τα ακάθαρτα νερά που βρίσκονται κοντά σε υπονόμους, τα θαλασσινά μύδια, το κρέας πουλερικών και τα αυγά τους, οι ασθενείς και οι μικροβιοφορείς .

- 15.** Η μετάδοση των νοσημάτων αυτών γίνεται διαμέσου της στοματο-πρωκτικής οδού, με νερό, γάλα, τρόφιμα κ.λπ. που έχουν μολυνθεί.

Τα νοσήματα που μεταδίδονται μ' αυτόν τον τρόπο είναι:

- i. σαλμονελλώσεις,
- ii. χολέρα,
- iii. σιγκέλλωση, ηπατίτιδα Α,
- iv. αμοιβάδωση,
- v. οξυουρίαση.

4.5.2: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΕΡΑ

16. α)

- i. Αποφυγή συνωστισμού σε κλειστούς χώρους και καλός αερισμός αυτών.
- ii. Να υπάρχει αρκετή απόσταση μεταξύ των κρεβατιών (στρατός, νοσοκομεία κτλ.)
- iii. Χρήση μαντηλιού στο στόμα και στη μύτη για παρεμπόδιση της μετάδοσης μικροοργανισμών μέσω των σταγονιδίων.
- iv. Σχολαστική καθαριότητα για περιορισμό της σκόνης.
- v. Ανοσοποίηση του πληθυσμού (εμβολιασμός).
- vi. Απομόνωση του ασθενούς.

β) Μεταδίδονται από άτομο σε άτομο με σταγονίδια και σκόνη (βήχας, φτάρνισμα, απλή εισπνοή).

- 17.** Αρχίζει απότομα και με έντονα συμπτώματα, όπως υψηλό πυρετό, ρίγη, κακουχία, μυϊκούς πόνους, πόνους στις αρθρώσεις και με συμπτώματα από το αναπνευστικό σύστημα.

4.5.3: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΞΕΝΙΣΤΕΣ Ή ΦΟΡΕΙΣ

18. α) Η χρήση εμβολίων.

β) Ανήκουν στην κατηγορία νοσημάτων που μεταδίδονται με ξενιστές ή φορείς. Ο κίτρινος πυρετός μεταδίδεται στον άνθρωπο με τη στεγόμυγα και η πανώλη με τους (αρουραίους, ψύλλους, ανθρώπους).

19. Παίρνοντας μέρος στον κύκλο ζωής του μικροβίου (ξενιστές) ή μεταφέροντας μηχανικά το μικρόβιο (φορείς).

20. α) Τα νοσήματα που μεταδίδονται στον άνθρωπο διαμέσου ξενιστών και φορέων, είναι:

- i. η πανώλη (αρουραίοι, ψύλλοι, άνθρωποι),
- ii. ο εξανθηματικός τύφος(ψείρα),
- iii. η ελονοσία (ανωφελές κουνούπι),
- iv. ο κίτρινος πυρετός (στεγόμυγα),
- v. η λεισμανίαση (σκνίπα).

β) Οι ξενιστές και οι φορείς είναι συνήθως έντομα, τα οποία μεταβιβάζουν τη νόσο από ανθρώπους ή ζώα που πάσχουν, είτε παίρνοντας μέρος στον κύκλο ζωής του μικροβίου (ξενιστές) ή μεταφέροντας μηχανικά το μικρόβιο (φορείς).

Μέτρα Προφύλαξης:

- i. Καταπολέμηση των εντόμων-ξενιστών με διάφορα εντομοκτόνα.
- ii. Εξόντωση των τρωκτικών, που μεταδίδουν νοσήματα.
- iii. Τήρηση των κανόνων ατομικής υγιεινής και υγιεινής της κατοικίας.
- iv. Χρήση εμβολίων (κίτρινος πυρετός, πανώλη) για τους ταξιδεύοντες σε χώρες, όπου ενδημούν οι παραπάνω ασθένειες.

4.5.4: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

- 21.** i. Με το αίμα ή τα παράγωγά του. Στη χώρα μας ελέγχεται το αίμα για αντισώματα και πρακτικά είναι ελάχιστη η πιθανότητα μετάδοσης. Η μόνη περίπτωση να διαφύγει ο ιός είναι, όταν έχει μολυνθεί ο αιμοδότης πρόσφατα και δεν έχει αναπτύξει ακόμα αντισώματα. Μπορεί επίσης να μεταδοθεί με σύριγγες ή βελόνες, που έχουν χρησιμοποιηθεί από μολυσμένο άτομο (κοινή χρήση συριγγών σε χρήστες τοξικών ουσιών).
- ii. Με τη σεξουαλική επαφή. Ο ιός μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή που αποτελεί την πρώτη πηγή εξάπλωσης του ιού.
- iii. Από τη μητέρα φορέα στο παιδί της κατά την ενδομήτρια ζωή, κατά τον τοκετό και με το θηλασμό.

- 22. α)** Θεραπεία της κυοφορούσας συφιλιδικής μητέρας για την προστασία του εμβρύου άμεσα, καθώς το έμβρυο μολύνεται μέσω του πλακούντα μετά τον 4^ο μήνα της κύησης.
- β)** Ενστάλαξη κολλυρίου νιτρικού αργύρου ή πενικιλίνης στα μάτια των νεογνών, αμέσως μετά τον τοκετό.
- 23. i.** Η Σύφιλη, το έμβρυο μολύνεται από τη συφιλιδική μητέρα του μέσω του πλακούντα, μετά τον 4^ο μήνα της κύησης.
- ii.** Η Βλεννόρροια ή Γονοκοκκική ουρηθρίτιδα, τα νεογνά μολύνονται από τη μητέρα κατά τον τοκετό.
- iii.** Η Ηπατίτιδα Β, μεταδίδεται περιγεννητικά από τη μητέρα-φορέα στο νεογνό.
- iv.** Το Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS), μεταδίδεται από τη μητέρα-φορέα στο παιδί της κατά την ενδομήτρια ζωή, κατά τον τοκετό και με το θηλασμό.

4.5.2: ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΕΡΑ, 4.5.4: ΣΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

- 24. α)** Ο ιός της γρίπης έχει χρόνο επώασης 1 έως 3 μέρες, ενώ ο γονόκοκκος 1 έως 7 μέρες. Επομένως το πιθανότερο είναι να εμφανιστούν πρώτα τα συμπτώματα που προκαλεί ο ιός της γρίπης, επειδή ο χρόνος επώασής του (περίοδος από την είσοδο του μικροοργανισμού στον οργανισμό μέχρι και την εμφάνιση των συμπτωμάτων της νόσου) είναι μικρότερος.

β) Τα συμπτώματα της γρίπης είναι απότομα και έντονα:

- i. ο υψηλός πυρετός,
- ii. τα ρίγη,
- iii. η κακουχία,
- iv. οι μυϊκοί πόνοι,
- v. οι πόνοι στις αρθρώσεις και
- vi. με συμπτώματα στο αναπνευστικό σύστημα.

Τα συμπτώματα στη βλεννόρροια από το γονόκοκκο είναι:

- i. η δυσουρία,
- ii. αίσθημα καύσου κατά την ούρηση,
- iii. πυώδεις κιτρινοπράσινες εκκρίσεις με δυσάρεστη οσμή.

iv. Η βλεννόρροια σε μεγάλο ποσοστό είναι ασυμπτωματική στις γυναίκες.

γ) Ο εμβολισμός κατά της γρίπης είναι ένα από τα σπουδαιότερα προληπτικά μέτρα. Ο εμβολιασμός γίνεται το φθινόπωρο και διαρκεί ένα χρόνο. Συνιστάται σε άτομα της

τρίτης ηλικίας (άνω των 65 ετών), σε ασθενείς που πάσχουν από νοσήματα του αναπνευστικού κ.λπ., σε γιατρούς και νοσηλευτές, που έρχονται σε συχνή επαφή με αρρώστους.

www.nikimargariti.com

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΥΓΙΕΙΝΗ**ΘΕΜΑ 2 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ****5.1: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

1. Περιβάλλον ονομάζεται οτιδήποτε περιβάλλει τον άνθρωπο και επιδρά στην ανάπτυξη και στην υγεία του είτε άμεσα είτε έμμεσα. Να αναφέρετε τις κατηγορίες στις οποίες διακρίνεται το περιβάλλον (Μονάδες 2) και τι περιλαμβάνει το καθένα από αυτά. (Μονάδες 23)

Μονάδες 25**A. Ατμοσφαιρικός αέρας**

2. Ποια είναι η σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης ($P=760 \text{ mmHg}$);

Μονάδες 25**B. Θερμοκρασία**

3. Ο ανθρώπινος οργανισμός διατηρεί τη θερμοκρασία του σταθερή ανεξάρτητα από τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος;
- α) Πού βρίσκεται το κέντρο που ρυθμίζει τη θερμοκρασία του σώματος; (Μονάδες 10)
- β) Με ποιους μηχανισμούς επιτυγχάνεται η διατήρηση σταθερής της θερμοκρασίας του σώματος; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25**Δ. Ατμοσφαιρική πίεση**

4. Πού οφείλεται η νόσος των αεροπόρων;
5. Σήμερα το πρόβλημα της νόσου των αεροπόρων έχει λυθεί;

Μονάδες 10**Μονάδες 15****Ζ. Ατμοσφαιρική ρύπανση**

6. α) Τι ονομάζεται ατμοσφαιρική ρύπανση; (Μονάδες 10)
- β) Η ατμοσφαιρική ρύπανση που επιδρά αρνητικά; (Μονάδες 10)
- γ) Τι ονομάζεται ρυπαντής; (Μονάδες 5)

Μονάδες 25

Η. Ακτινοβολία

7. Η Υπέρυθη Ακτινοβολία ανήκει στο φάσμα της ηλιακής ακτινοβολίας.
- α) Ποια η επίδραση της υπέρυθρης ακτινοβολίας πάνω στη Γη; (Μονάδες 10)
- β) Ποιες οι επιπτώσεις της υπέρυθρης ακτινοβολίας στην υγεία του ανθρώπου; (Μονάδες 15)
- Μονάδες 25**
8. Το φάσμα της ηλιακής ακτινοβολίας από ποιες ακτινοβολίες αποτελείται;
- Μονάδες 10**
9. Αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η ορατή ακτινοβολία.
- Μονάδες 15**
10. Ποιες είναι οι τεχνητές πηγές ρύπανσης από ακτινοβολία;
- Μονάδες 15**
11. Αναφέρετε τα μέτρα προφύλαξης από τη ρύπανση που οφείλεται στην ακτινοβολία και αφορά ορισμένες τεχνητές πηγές ακτινοβολίας.
- Μονάδες 10**
12. Η ρύπανση από ακτινοβολία ενδιαφέρει όλους τους ανθρώπους, αλλά περισσότερο τους εργαζόμενους στον τομέα υγείας. Αναφέρετε τα βιολογικά αποτελέσματα από την ακτινοβολία.
- Μονάδες 25**
13. Στο νερό και στα τρόφιμα, τι είδους ακτινοβολία μπορεί να υπάρχει;
- Μονάδες 5**

5.2.1: ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

14. Δώστε τον ορισμό της αλλοίωσης των τροφίμων.

Μονάδες 5

5.2.2: ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΜΕΤΑΔΙΔΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ

15. Υπάρχουν ασθένειες που μεταδίδονται με τα τρόφιμα και οφείλονται:
- α) Σε μικροοργανισμούς και στις τοξίνες τους που αλλοιώνουν την σύσταση των τροφίμων και προκαλούν λοιμώξεις. Αναφέρετε δύο παραδείγματα μικροοργανισμών. (Μονάδες 15)
- β) Σε δηλητηριώδη ουσίες οι οποίες υπάρχουν στα ίδια τα τρόφιμα και προκαλούν ασθένειες. Αναφέρετε ανάλογο παράδειγμα. (Μονάδες 10)

Μονάδες 25**5.4: ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ – ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ**

16. α) Με ποιον τρόπο μπορούν να προκύψουν λιπάσματα από τα λύματα; (Μονάδες 5)
β) Τα λήμματα με ποια διαδικασία μπορούν να γίνουν ακίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου; (Μονάδες 6)

Μονάδες 11

17. Τα υγρά απορρίμματα λέγονται λύματα και περιλαμβάνουν και το νερό της βροχής και του χιονιού. Να αναφέρετε τι άλλο περιλαμβάνουν τα υγρά απορρίμματα τα οποία ονομάζονται και λύματα.

Μονάδες 14

18. Περιγράψτε την υγειονομική ταφή των απορριμμάτων.

Μονάδες 10

19. Στερεά απορρίμματα είναι τα παραπροϊόντα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Πώς ταξινομούνται τα στερεά απορρίμματα ανάλογα με την προέλευση ή τη σύστασή τους;

Μονάδες 15**5.5: ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ**

20. α) Τι είναι η οδοντική τερηδόνα και τι προκαλεί; (Μονάδες 10)
β) Αναφέρετε τους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η τερηδόνα; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

21. Τα μάτια προστατεύονται πολύ καλά από την ανατομική τους κατασκευή και τη φυσιολογία τους.

- α) Με ποιους μηχανισμούς προστατεύονται τα μάτια; (Μονάδες 10)
β) Αναφέρετε πέντε (5) παράγοντες που ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια. (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

22. Η ανάπτυξη ενός σωματικά και πνευματικά υγιούς παιδιού αποτελεί και σήμερα πρώτο στόχο κάθε κοινωνίας. Σ' αυτό συμβάλλει σημαντικά και η άσκηση του σώματος. Να αναφέρετε πέντε πλεονεκτήματα της σωματικής άσκησης.

Μονάδες 25

23. Τι μας προσφέρει η καθαριότητα του σώματος;

Μονάδες 15

24. Τα μάτια προστατεύονται πολύ καλά από την ανατομική τους κατασκευή και φυσιολογία τους. Ποιοι παράγοντες ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια;

Μονάδες 10

25. Τα σημαντικότερα νοσήματα, που απαντούν κατά την ανάπτυξη, είναι: η σκολίωση, η κύφωση, οι οστεοχονδρίτιδες. Ποια τα προληπτικά μέτρα στην ορθοπεδική;

Μονάδες 15

5.7: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

26. Η κατοικία για να ικανοποιεί την προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας, ποιους όρους πρέπει να εκπληρώνει σχετικά:

α) Με τον προσανατολισμό; (Μονάδες 15)

β) Με την καταλληλότητα των οικοδομικών υλικών; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

27. Ο θόρυβος στο σπίτι, προέρχεται από εξωτερικές πηγές, όπως οδική κυκλοφορία, οικοδομές κ.λπ. Δημιουργείται όμως και μέσα στο σπίτι εξ αιτίας των ηλεκτρικών συσκευών, τηλεόραση, ραδιόφωνο, κλιματιστικό επηρεάζοντας τον ανθρώπινο οργανισμό προκαλώντας δυσάρεστες συνέπειες.

α) Πώς ο θόρυβος επηρεάζει τον άνθρωπο, τι προκαλεί σε αυτόν; (Μονάδες 10)

β) Πώς μπορεί να περιοριστεί ο θόρυβος; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

28. Η συλλογή και η αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων κρίνεται αναγκαία.

α) Γιατί τα εκτεθειμένα απορρίμματα αποτελούν κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου; (Μονάδες 10)

β) Η συλλογή και αποκομιδή των οικιακών νοσημάτων πρέπει να γίνεται με κάποια σειρά. Ποια είναι αυτή; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

29. Ο πρωταρχικός σκοπός της δημιουργίας κατοικίας από τον άνθρωπο ήταν η προστασία του.

α) Από την εμφάνιση του ανθρώπου στη γη μέχρι σήμερα από τι προστατεύει η κατοικία τον άνθρωπο; (Μονάδες 10)

β) Πώς συμβάλλει στην ανάπτυξη του ανθρώπου η κατοικία και ποια αισθήματα του δημιουργεί; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

30. α) Ο θόρυβος σε ένα σπίτι από ποιες πηγές προέρχεται; (Μονάδες 4). Αναφέρετε δυο παραδείγματα για κάθε πηγή. (Μονάδες 4)

β) Πώς επηρεάζει το άτομο ο θόρυβος (Μονάδες 2) και τι του προκαλεί; (Μονάδες 3)

Μονάδες 13

31. Η κατοικία, για να ικανοποιεί την προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας, πρέπει να παρέχει ασφάλεια και πρόληψη των οικιακών ατυχημάτων.

Να αναφέρετε δυο παραδείγματα εξασφάλισης ασφάλειας στο σπίτι (Μονάδες 10) και τρία παραδείγματα πρόληψης οικιακών ατυχημάτων. (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

32. Σε ποια σημεία πλεονεκτεί η αγροτική κατοικία σε σχέση με την αστική;

Μονάδες 13

33. α) Αναφέρετε τρεις διαφορές μεταξύ αγροτικής κατοικίας και αστικής. (Μονάδες 9)

β) Στις σύγχρονες αγροτικές κατοικίες υπάρχουν στάβλοι για τα ζώα; (Μονάδες 4)

Μονάδες 13

34. Αναφέρετε δύο αίτια για τα οποία η κεντρική θέρμανση (καλοριφέρ) είναι υγιεινότερη από την τοπική θέρμανση (θερμάστρα).

Μονάδες 15

35. Ο αερισμός της κατοικίας διακρίνεται σε φυσικό και τεχνητό. Πως επιτυγχάνεται ο κάθε ένας από αυτούς;

Μονάδες 10

5.8: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

36. Ποιους χημικούς παράγοντες γνωρίζετε ότι έχουν βλαπτική επίδραση στην υγεία των εργαζομένων;

Μονάδες 15

37. Σε ποιες κατηγορίες μικροοργανισμών ανήκουν οι μικροβιακοί παράγοντες που απειλούν την υγεία των εργαζομένων;

Μονάδες 10

38. Τι ορίζεται ως εργατικό ατύχημα;

Μονάδες 10

39. Ποιες οι επιπτώσεις του εργατικού ατυχήματος και ποιοι επηρεάζονται από αυτές;

Μονάδες 15

40. Ποια είναι τα συχνότερα επαγγελματικά νοσήματα και σε τι διακρίνονται;

Μονάδες 10

41. Αναφέρετε τα κυριότερα αίτια που προκαλούν αυτά τα επαγγελματικά νοσήματα.

Μονάδες 15

42. Από ποια νοσήματα που οφείλονται σε μικροβιακούς παράγοντες κινδυνεύουν οι εργαζόμενοι στα νοσοκομεία;

Μονάδες 15

43. Ποιοι είναι αρμόδιοι για την πρόληψη των επαγγελματικών νοσημάτων και ατυχημάτων στις ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις;

Μονάδες 10

44. Ποιοι είναι οι βλαπτικοί παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των εργαζομένων;

Μονάδες 15

45. Το φυσικό περιβάλλον του χώρου εργασίας επηρεάζει την υγεία των εργαζομένων. Αναφέρετε τρία (3) παραδείγματα.

Μονάδες 10

46. Στις επαγγελματικές δηλητηριάσεις η πρόληψη βασίζεται στις περιοδικές εξετάσεις των εργαζομένων που έρχονται σε επαφή με ουσίες υπεύθυνες για τις δηλητηριάσεις. Σε ποιες εξετάσεις αναφερόμαστε;

Μονάδες 15

47. Οι επαγγελματικές δηλητηριάσεις τι μπορεί να προκαλέσουν στον ανθρώπινο οργανισμό;

Μονάδες 10

48. Τι εννοούμε με τον όρο επαγγελματικά νοσήματα;

Μονάδες 12

49. Αναφέρετε τρία μέτρα προφύλαξης από επαγγελματικές πνευμονοπάθειες.

Μονάδες 12

50. Ποιες είναι οι κυριότερες επαγγελματικές πνευμονοπάθειες;

Μονάδες 12

- 51. α)** Δώστε τον ορισμό των επαγγελματικών νοσημάτων. (Μονάδες 5)
- β)** Ποια είναι τα κυριότερα αίτια δερματίτιδας που οφείλονται σε ερεθισμό; (Μονάδες 5)
- γ)** Με ποιον τρόπο εισέρχονται στον οργανισμό ουσίες που μπορούν να προκαλέσουν επαγγελματικές δηλητηριάσεις; (Μονάδες 10) Δώστε δύο παραδείγματα ουσιών που μπορεί να προκαλέσουν επαγγελματική δηλητηρίαση. (Μονάδες 5)

Μονάδες 25**ΘΕΜΑ 4 – ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ****5.1: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

- 1.** Το περιβάλλον όπου ζει και εργάζεται ο άνθρωπος, αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες, που καθορίζουν την υγεία του.
- α)** Να δώσετε τον ορισμό του περιβάλλοντος. (Μονάδες 5)
- β)** Το περιβάλλον είναι αρκετά σύνθετο και αλλάζει συνεχώς. Πώς επηρεάζει τον άνθρωπο το περιβάλλον; (Μονάδες 3)

Μονάδες 8**A. Ατμοσφαιρικός αέρας**

- 2.** Σε δυο χώρες Γ και Δ η σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης είναι η εξής:

Σύσταση του Ατμοσφαιρικού Αέρα :

Για τη χώρα Γ: Αργό 0,94, Διοξείδιο του άνθρακα 1,5, Οξυγόνο 20,5.

Για τη χώρα Δ: Αργό 0,94 Διοξείδιο του άνθρακα 0,03, Οξυγόνο 20,9.

- α)** Σε ποια από τις δύο χώρες Γ ή Δ ο ατμοσφαιρικός αέρας παρουσιάζει ρύπανση; (Μονάδες 5)
- β)** Ποιος ρυπαντής είναι υπεύθυνος στη συγκεκριμένη χώρα για τη ρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα; (Μονάδες 10)
- γ)** Ποιο επιπλέον χημικό στοιχείο υπάρχει φυσιολογικά στη σύσταση του αέρα και σε ποια εκατοστιαία αναλογία; (Μονάδες 5)

Μονάδες 20

- 3.** Ο ατμοσφαιρικός αέρας ανήκει στο φυσικό περιβάλλον.

- α)** Τι αποτελεί η ατμόσφαιρα; (Μονάδες 2)

β) Ποια είναι η χημική σύσταση του αέρα σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πιέσεως (760mm Hg) στον εισπνεόμενο αέρα; (Μονάδες 8)

Μονάδες 10

Β. Θερμοκρασία

4. Η Ευγενία μαζί με τη φίλη της αποφάσισαν να γευματίσουν στην ακροθαλασσιά μετά το θαλασσινό τους μπάνιο. Η ώρα είναι 12:30 μμ. και στην ατμόσφαιρα υπάρχει έντονη άπνοια, ενώ η θερμοκρασία του αέρα φτάνει τους 38°C με αρκετή υγρασία. Σε μαγαζάκι της παραλιακής παράγγειλαν τηγανιτές πατάτες, λουκάνικα, βουτυρωμένες πίτες και παγωμένη μπύρα.

α) Κατά τη γνώμη σας γιατί υπάρχει το ενδεχόμενο να εμφανίσουν θερμοπληξία; (Μονάδες 10)

β) Ποια προληπτικά μέτρα θα τους προτείνετε που σχετίζονται με τη διατροφή και την ενδυμασία τους ώστε να μην πάθουν θερμοπληξία; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

5. Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι ζει στη Λάρισα, περιοχή με πολύ υψηλές θερμοκρασίες το καλοκαίρι.

α) Από τι κινδυνεύει το ηλικιωμένο ζευγάρι αν εκτεθεί πολύ ώρα σε υψηλές θερμοκρασίες (Μονάδα 1) Πότε παρουσιάζεται αυτό; (Μονάδες 5) Γιατί το ηλικιωμένο ζευγάρι κινδυνεύει περισσότερο από ότι οι άλλοι άνθρωποι; (Μονάδες 4)

β) Να περιγράψετε πέντε προληπτικά μέτρα που θα προτείνετε στη ηλικιωμένο ζευγάρι να πάρει για να αποφύγουν τους κινδύνους από τις υψηλές θερμοκρασίες. (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

6. Ο άνθρωπος ζει σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις της θερμοκρασίας.

α) Πώς διατηρεί ο άνθρωπος τη θερμοκρασία του σώματος του σταθερή ανεξάρτητα από τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος; (Μονάδες 8)

β) Με ποιους τρόπους αποβάλλεται η θερμότητα; (Μονάδες 5)

γ) Ποια είναι η φυσιολογική θερμοκρασία του ανθρώπου στο εσωτερικό του σώματός του; (Μονάδες 2)

Μονάδες 15

Γ. Υγρασία

7. Υγρασία είναι το ποσόν των υδρατμών σε ένα κυβικό μέτρο αέρα.
- α) Από πού προέρχονται οι υδρατμοί; (Μονάδες 3)
- β) Ποιου συνάρτηση είναι το ποσό της υγρασίας; (Μονάδες 2) Ποιος αέρας κατακρατεί μεγαλύτερη ποσότητα υδρατμών; (Μονάδες 1)
- γ) Για ποιο λόγο είναι απαραίτητη η ύπαρξη υδρατμών στον ατμοσφαιρικό αέρα; (Μονάδα 1)

Μονάδες 7**Δ. Ατμοσφαιρική πίεση**

8. Ο εκπαιδευτής καταδύσεων μας μίλησε για την τεχνική της κατάδυσης και την τεχνική της επαναφοράς του δύτη. Τόνισε το πόσο σημαντική είναι η σταδιακή επάνοδος η οποία πρέπει να γίνεται με ταχύτητα 4 μέτρων το λεπτό και να διακόπτεται κάθε 2 μέτρα για ένα λεπτό.
- α) Όταν η επαναφορά του δύτη γίνεται απότομα τι συμβαίνει με το άζωτο; (Μονάδες 7)
- β) Ποιο είναι το αρνητικό αποτέλεσμα επιφέρει στον οργανισμό του δύτη; (Μονάδες 8)
9. Η νόσος των δυτών και η νόσος των αεροπόρων βρίσκονται σε συνάρτηση με τις διακυμάνσεις της ατμοσφαιρικής πίεσης. Εξηγήστε την ανωτέρω πρόταση.
10. Ορειβατικός όμιλος διοργανώνει ανάβαση σε βουνό με υψόμετρο πάνω από 3.000 μέτρα.
- α) Ποια νόσο κινδυνεύουν να εμφανίσουν οι ορειβάτες και πού οφείλεται; (Μονάδες 10)
- β) Ποιες ορειβατικές συμβουλές θα δοθούν στους ορειβάτες που θα συμμετέχουν στην αποστολή; (Μονάδες 10)
- γ) Ποιοι δεν παρουσιάζουν διαταραχές της νόσου που εμφανίζεται λόγω υψόμετρου και για ποιο λόγο; (Μονάδες 5)

Μονάδες 15**Μονάδες 10****Μονάδες 25**

11. Ποια πρέπει να είναι σε κανονικές συνθήκες στην ατμόσφαιρα, η τιμή της ατμοσφαιρικής πίεσης;

Μονάδες 5

ΣΤ. Ηλιακή ακτινοβολία

- 12.** Ο Λάμπρος έχοντας ξεκινήσει νωρίς τα καλοκαιρινά του μπάνια δίνει συμβουλές ηλιοθεραπείας στη φίλη του Ελεονόρα που μόλις ξεκίνησε τα δικά της, καθώς αυτή βιάζεται να αποκτήσει μαύρισμα τροπικό.

- α)** Ποιες είναι οι καταλληλότερες ώρες ηλιοθεραπείας; (Μονάδες 5)
- β)** Ποιο το επιτρεπτό χρονικό διάστημα έκθεσης στον ήλιο; (Μονάδες 5)
- γ)** Γιατί κάνουμε ηλιοθεραπεία και πότε αυτή πρέπει να διακόπτεται; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

- 13.** Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι το φάσμα της ηλιακής ακτινοβολίας αποτελείται από ακτινοβολίες που μπορεί να έχουν άλλοτε θετική και άλλοτε αρνητική επίδραση στον ανθρώπινο οργανισμό σε συνάρτηση πάντα με το χρονικό διάστημα έκθεσης μας στον ήλιο χωρίς προστασία.

- α)** Αναφέρετε τρεις (3) θετικές επιδράσεις της υπεριώδους ακτινοβολίας στον ανθρώπινο οργανισμό; (Μονάδες 15)
- β)** Πότε η υπεριώδης ακτινοβολία έχει βλαπτικές επιδράσεις στον άνθρωπο; Ποιες είναι αυτές οι βλαπτικές επιδράσεις και πού λαμβάνουν χώρα στον ανθρώπινο οργανισμό; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

Ζ. Ατμοσφαιρική ρύπανση

- 14.** Σε περιβαλλοντικό πρόγραμμα του σχολείου αναφερθήκαμε στις φυσικές πηγές, αλλά και στις ανθρώπινες δραστηριότητες που στοχεύοντας στην οικονομική ανάπτυξη δημιουργούν προβλήματα στο περιβάλλον διαταράσσοντας την ισορροπία του οικοσυστήματος.

- α)** Τι γνωρίζετε για τις φυσικές πηγές ρύπανσης της ατμόσφαιρας; (Μονάδες 7)
- β)** Σχετικά με τις ανθρωπογενείς πηγές το μεγαλύτερο μέρος της ρύπανσης από πού προέρχεται; (Μονάδες 8)
- γ)** Το πρόβλημα ρύπανσης από τις ανθρωπογενείς πηγές σε ποιες περιοχές εμφανίζεται εντονότερο; Αιτιολογήστε την απάντησή. (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

- 15.** Να αναφέρετε ονομαστικά τους κυριότερους ρύπους.

Μονάδες 10

Α. Ατμοσφαιρικός αέρας, Ζ. Ατμοσφαιρική ρύπανση

- 16.** Μια ομάδα περιβαλλοντολόγων ερευνούν την εκατοστιαία σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα σε δύο διαφορετικές πόλεις την Πόλη Ο και την Πόλη Ω, προκειμένου να απονεύσουν το βραβείο της «Καθαρότερης Πόλης», με την λιγότερη ατμοσφαιρική ρύπανση. Συγκεκριμένα βρέθηκε:

Σύσταση ατμοσφαιρικού αέρα Πόλη Ο: οξυγόνο 20,9%, διοξείδιο το άνθρακα 0,03%, αργό 0,94%, διοξείδιο του θείου 0%.

Σύσταση ατμοσφαιρικού αέρα Πόλη Ω: οξυγόνο 20,9%, διοξείδιο το άνθρακα 0,08%, αργό 0,94%, διοξείδιο του θείου 2%.

- α)** Σε ποια πόλη από τις δύο ο ατμοσφαιρικός αέρας παρουσιάζει ρύπανση;

(Μονάδες 5)

- β)** Σε ποια αέρια οφείλεται η ατμοσφαιρική ρύπανση της πόλης; (Μονάδες 10)

- γ)** Σε ποια από τις δύο πόλεις οι κάτοικοι κινδυνεύουν από τη ρύπανση που ονομάζεται καπνομίχλη «Τύπου Λονδίνου»; Τι γνωρίζετε γι' αυτήν; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

Η. Ακτινοβολία

- 17.** Κατά τη διάρκεια πυρηνικών δοκιμών σημειώθηκε πυρηνικό ατύχημα. Πρόκειται για ένα πολύ δυσάρεστο γεγονός, επειδή τα ραδιοϊσότοπα Στρόντιο-90 και Κάσιο-137 που ελευθερώθηκαν, παρασυρόμενα από τον αέρα θα μολύνουν την ατμόσφαιρα μακριά από το σημείο του ατυχήματος και θα διατηρήσουν τις καταστροφικές τους ιδιότητες για πολλά χρόνια μετά το ατύχημα.

- α)** Τα ραδιοϊσότοπα Στρόντιο-90, Κάσιο-137 και Ιώδιο-131 γιατί παρουσιάζουν ενδιαφέρον; (Μονάδες 7)

- β)** Σε περιοχές όπου ζουν οι Εσκιμώοι, αναφέρετε τη διατροφική αλυσίδα που επηρεάζεται λόγω των πυρηνικών δοκιμών, καθώς και το αποτέλεσμα αυτού του επηρεασμού. (Μονάδες 8)

- γ)** Αναφέρετε μέτρα προφύλαξης από τη χρήση ραδιοϊσοτόπων. (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

5.4: ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ – ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ

- 18.** Σε μία κωμόπολη χρειάζεται να κατασκευαστεί δίκτυο υπονόμων. Ποιο τύπο δικτύου θεωρείτε τον περισσότερο κατάλληλο από υγιεινής πλευράς; να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

Μονάδες 25

- 19.** Η αποχέτευση σε μικρές πόλεις και χωριά πώς γίνεται; Δώστε ένα παράδειγμα.

Μονάδες 25

5.5: ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

20. Στο χρονικό διάστημα παραμονής μου στο σαλόνι του οδοντιατρείου για την καθιερωμένη ετήσια επίσκεψη, παρατήρησα ότι πολλά ενημερωτικά έντυπα αναφέρονταν στη σπουδαιότητα της στοματικής υγείας για την υγεία του ανθρώπινου σώματος.

α) Ποια είναι τα κύρια νοσήματα που προσβάλλουν το στόμα; (Μονάδες 5)

β) Τι είναι η οδοντική τερηδόνα; (Μονάδες 5)

γ) Αναφέρετε τους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η τερηδόνα; (Μονάδες 10)

Μονάδες 20

21. Οι επιπτώσεις των τερηδονισμένων δοντιών στα μικρά παιδιά επηρεάζουν τη γενική υγεία (σωματική, ψυχική) και τη σωστή διατροφή των παιδιών.

Τι γνωρίζετε για το «σύνδρομο της φιάλης του γάλακτος»;

Μονάδες 5

22. Σήμερα η σχολική νοσηλεύτρια του σχολείου μας, μάς μίλησε για την προσφορά της καθαριότητας του σώματος, που γίνεται με μπάνιο ή ντους, στον οργανισμό του ανθρώπου.

α) Ποια η προσφορά της καθαριότητας του σώματος; (Μονάδες 10)

β) Κατά τη διάρκεια του μπάνιου πόση πρέπει να είναι η θερμοκρασία του νερού; (Μονάδες 5)

γ) Τι προκαλούν τα θερμά μπάνια στον οργανισμό και τι τα ψυχρά μπάνια; (Μονάδες 5)

δ) Ποια μέρη του ανθρώπινου σώματος πρέπει να πλένονται πιο συχνά και τότε απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα στην καθαριότητα του δέρματος; (Μονάδες 5)

Μονάδες 25

23. Σήμερα, η σχολική νοσηλεύτρια του σχολείου μας, μάς μίλησε για τα σημαντικότερα νοσήματα της σπονδυλικής στήλης κατά την ανάπτυξη: τη σκολίωση και την κύφωση, καθώς και για τα προληπτικά μέτρα προς αποφυγή τους.

α) Πώς γίνεται ο προληπτικός έλεγχος για τη σκολίωση και την κύφωση; (Μονάδες 5)

β) Η σωστή φροντίδα του μυοσκελετικού συστήματος ποια προληπτικά μέτρα περιλαμβάνει; (Μονάδες 10)

γ) Η σωστή στάση του σώματος σε όλες τις συνήθεις ασχολίες τι αποτελεί; (Μονάδες 5)

δ) Ποια είναι η πιο συνηθισμένη μορφή παραμόρφωσης; (Μονάδες 5)

Μονάδες 25

24. Ο Δημοσθένης και η Ελπίδα είναι μαθητές του Λυκείου και περνούν πολλές ώρες της ημέρας διαβάζοντας. Ποιες συμβουλές θα δίνετε στον Δημοσθένη και την Ελπίδα, προκειμένου να προστατεύσουν τα μάτια τους, κατά τη διάρκεια της μελέτης τους;

Μονάδες 10

25. Στην εφημερίδα του σχολείου μας στο τεύχος του Οκτωβρίου 2022, στη στήλη της υγείας με θέμα «τη φροντίδα του δέρματος», είχε γίνει εκτενής αναφορά στη φροντίδα των κάτω άκρων.

α) Γιατί τα πόδια πρέπει να πλένονται συχνά; (Μονάδες 5)

β) Πώς πρέπει να κόβουμε τα νύχια των ποδιών και πότε; (Μονάδες 10)

Μονάδες 15

26. Στο Μιχάλη αρέσουν πολύ οι καταδύσεις στην θάλασσα. Πρόσφατα του έκαναν δώρο μια κάμερα και δε βλέπει την ώρα για λήψεις στο θαλάσσιο υπέροχο κόσμο. Μαζί με τον υπόλοιπο εξοπλισμό θαλάσσης προμηθεύτηκε και ωτασπίδες.

α) Σε ποιες δραστηριότητες απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στα αυτιά; (Μονάδες 5)

β) Ποια είναι η πιο συχνή πάθηση του αυτιού από τη θάλασσα; (Μονάδες 5)

γ) Ποιες ενέργειες βοηθούν στην καλύτερη υγιεινή του δέρματος του αυτιού; (Μονάδες 5)

Μονάδες 15

27. Σήμερα στο μάθημα της Αγωγής Υγείας έγινε εκτενής αναφορά στα νοσήματα του περιοδοντίου και στους παράγοντες που δημιουργούν αυτά τα νοσήματα.

α) Ποια είναι τα νοσήματα του περιοδοντίου (ονομαστικά); (Μονάδες 5)

β) Τι γνωρίζετε για τον παράγοντα Οδοντική Μικροβιακή Πλάκα που συμβάλλει στη δημιουργία των νοσημάτων του περιοδοντίου; (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

5.7: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

28. Η αγαπημένη μου ξαδέλφη θα αποκτήσει σύντομα παιδί. Αυτή και ο σύζυγος της αναρωτιούνται αν είναι καλύτερα να μεγαλώσουν το παιδί τους στο χωριό του άνδρα της, στο πατρικό του, σε μια ωραιότατη μονοκατοικία πρόσφατα ανακαινισμένη ή να προτιμήσουν το διαμέρισμα στην πόλη που διαμένουν μέχρι σήμερα ως ζευγάρι.

α) Να αναφέρετε πού πλεονεκτεί η αγροτική κατοικία σε σχέση με την αστική κατοικία. (Μονάδες 10)

β) Η ανακαινισμένη μονοκατοικία του ζευγαριού στο χωριό διαθέτει κεντρική θέρμανση η οποία είναι υγιεινότερη για ποιους λόγους; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

29. Οι γονείς μου καθώς πλησιάζει το καλοκαίρι μιλούν για τις αλλαγές που επιβάλλεται να κάνουν στο σπίτι στο χωριό, προκειμένου να πετύχουν επάρκεια στον αερισμό της κατοικίας. Επίσης αναφέρθηκαν και στη σπουδαιότητα της λήψης μέτρων, που θα κάνουν την διαμονή μας στην αγροτική κατοικία ασφαλή.

α) Τι γνωρίζετε για τον επαρκή αερισμό κατοικίας που προάγει τη σωματική και ψυχική υγεία; (Μονάδες 10)

β) Όταν λέμε ότι η κατοικία πρέπει να παρέχει ασφάλεια τι εννοούμε; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

30. Ετοιμάζεστε για διακοπές στο χωριό με τον παππού και τη γιαγιά. Οι γονείς μιλούν για τις αλλαγές που θα κάνουν στο σπίτι στο χωριό, προκειμένου να παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια στα μικρότερα μέλη της οικογένειας, προλαβαίνοντας οικιακά ατυχήματα.

α) Πολλά ατυχήματα στην παιδική ηλικία που οφείλονται και πώς αντιμετωπίζονται;

(Μονάδες 5)

β) Στην υγιεινή της αγροτικής κατοικίας που πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή για την υγεία του ανθρώπου και την ασφάλεια των παιδιών; (Μονάδες 10)

γ) Η αγροτική κατοικία των παππούδων είναι σύγχρονη και διαφέρει από την αγροτική κατοικία του παρελθόντος. Αναφέρετε αυτές τις διαφορές;. (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

31. Ο Παναγιώτης ζει σε ένα αστικό κέντρο. Ο θόρυβος στο σπίτι του προέρχεται από εξωτερικές πηγές, όμως και μέσα στο σπίτι από τις ηλεκτρικές συσκευές, τηλεόραση, ραδιόφωνο, κλιματισμό. Τα τελευταία χρόνια ο θόρυβος επηρεάζει την ακοή του και την ψυχική του κατάσταση, του προκαλεί εκνευρισμό, πονοκέφαλο και άγχος.

Ποια μέτρα θα μπορούσε να πάρει ο Παναγιώτης ώστε να προστατευθεί από αυτή την αιτία του προβλήματός του;

Μονάδες 15

32. Θέλω να κατασκευάσω κατοικία η οποία θα ικανοποιεί την προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας. Περιγράψτε αναλυτικά όρο που πρέπει να εκπληρεί σχετικό με τον φωτισμό.

Μονάδες 25

5.8: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

33. Σε μια νεοσύστατη επιχείρηση έγινε σήμερα ενημέρωση, από τον γιατρό εργασίας, σχετικά με τις κυριότερες επαγγελματικές πνευμονοπάθειες. Στην ενημέρωση αυτή ο γιατρός εργασίας αναφέρθηκε:

α) Στις κυριότερες επαγγελματικές πνευμονοπάθειες. Ποιες είναι αυτές; (Μονάδες 5)

β) Στις κυριότερες σκόνες που δημιουργούν πνευμονοκονιάσεις. Κάνετε αναφορά σε αυτές. (Μονάδες 10)

γ) Στα μέτρα προφύλαξης από τις επαγγελματικές πνευμονοπάθειες. Ποια είναι αυτά; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

- 34.** Ο εικοσιπεντάχρονος (25) Γιώργος, νεοδιόριστος υπάλληλος σε ιδιωτική επιχείρηση, χρειάστηκε να ανέβει σε κλίμακα (σκάλα) για εκτέλεση εργασίας. Δεν υπήρχε επαρκής φωτισμός στον εργασιακό χώρο και ο θόρυβος από τις μηχανές ήταν δυνατός. Ο εργαζόμενος καθώς βιαζόταν να τελειώσει μια ώρα αρχύτερα την εργασία του παρέλειψε σημαντικά μέτρα προστασία. Επίσης υπήρχαν και μη λειτουργικά εργαλεία στην εργαλειοθήκη του. Σύμφωνα με τα παραπάνω ποιοι είναι οι κυριότεροι παράγοντες που μπορεί να συμβάλλουν σε εργατικό ατύχημα;

Μονάδες 15

- 35.** Οι επαγγελματικές δερματοπάθειες, αποτέλεσμα ερεθιστικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στον εργασιακό χώρο, απαιτούν μέτρα πρόληψης. Αναφέρετε αυτά τα μέτρα.

Μονάδες 10

- 36.** Οι έρευνες των τελευταίων χρόνων για τους επαγγελματικούς καρκίνους παρουσιάζουν αυξημένο ενδιαφέρον, ενώ έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχουν συγκεκριμένα όργανα που προσβάλλονται από τους επαγγελματικούς καρκίνους. Σύμφωνα με τα ανωτέρω:

α) Για ποιο λόγο οι επαγγελματικοί καρκίνοι τα τελευταία χρόνια εμφανίζουν αυξημένο ενδιαφέρον; (Μονάδες 5)

β) Ποια όργανα του σώματος προσβάλλονται συχνότερα από επαγγελματικούς καρκίνους; (Μονάδες 10)

Μονάδες 15

- 37.** Αναφέρετε τα μέτρα πρόληψης για τους επαγγελματικούς καρκίνους.

Μονάδες 10

- 38.** Σε μια νεοσύστατη επιχείρηση έγινε σήμερα ενημέρωση, από τον γιατρό εργασίας καθώς και από τον προϊστάμενο της επιχείρησης, σχετικά με τους παράγοντες που προκαλούν τα εργατικά ατυχήματα, καθώς και με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται εντός του εργασιακού χώρου, ώστε να αποφεύγονται τα εργατικά ατυχήματα. Σύμφωνα με τα ανωτέρω απαντήστε στις εξής ερωτήσεις:

α) Πόσο προσωπικό πρέπει να διαθέτει μια επιχείρηση δημόσια ή ιδιωτική, ώστε να υποχρεούται να έχει γιατρό εργασίας; (Μονάδες 5)

β) Σε ποιους παράγοντες οφείλονται τα εργατικά ατυχήματα; (Μονάδες 10)

γ) Ποια τα μέτρα πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

39. Σε ιδιωτική επιχείρηση, με αριθμό εργαζομένων άνω των εκατό (100), ο γιατρός εργασίας είχε ενημερωτική συνάντηση με τους εργαζομένους με θέμα: «τις επαγγελματικές δηλητηριάσεις». Στην ενημέρωση αυτή ο γιατρός εργασίας αναφέρθηκε:

α) Στις περιοδικές εξετάσεις των εργαζομένων, όταν έρχονται σε επαφή με ουσίες υπεύθυνες για τις δηλητηριάσεις στον εργασιακό τους περιβάλλον. Ποιες είναι αυτές οι εξετάσεις; (Μονάδες 10)

β) Στους τρόπους εισαγωγής των ουσιών στον οργανισμό που προκαλούν επαγγελματικές δηλητηριάσεις. Ποιοι είναι αυτοί οι τρόποι; (Μονάδες 10)

γ) Στις επιπτώσεις των επαγγελματικών δηλητηριάσεων στον ανθρώπινο οργανισμό. Ποιες είναι αυτές οι επιπτώσεις; (Μονάδες 5)

Μονάδες 25

40. Ο Κώστας είναι εργαζόμενος σε οικοδομές για πάνω από 15 χρόνια. Ειδικεύεται στις σκεπές και πολλά χρόνια χρησιμοποιούσε φύλλα ελλενίτ (τα οποία είναι κατασκευασμένα από αμίαντο) για την κατασκευή τους. Σήμερα η κοινοτική νομοθεσία έχει κατατάξει τον αμίαντο στην κατηγορία των επικινδύνων υλικών και συνιστά την σταδιακή απομάκρυνσή του.

α) Υπάρχει πιθανότητα ο Κώστας να παρουσιάσει κάποιο επαγγελματικό νόσημα; (Μονάδες 13)

β) Ποια μέτρα προστασίας μπορεί να πάρει, ο Κώστας σε ατομικό επίπεδο, ώστε να προστατευθεί από τα παραπάνω επαγγελματικά νοσήματα; (Μονάδες 12)

Μονάδες 25

41. Το 1775 ο χειρουργός Pott παρατήρησε ότι οι καθαριστές καπνοδόχων, που ήταν εκτεθειμένοι σε μεγάλη δόση καπναιθάλης, έπασχαν από καρκίνο του οσχέου.

α) Σε ποια κατηγορία νοσημάτων υπάγεται το παραπάνω νόσημα και γιατί; (Μονάδες 10)

β) Ποια όργανα του ανθρώπινου σώματος προσβάλλονται συχνά από τέτοια νοσήματα; (Μονάδες 6)

Μονάδες 16

42. Να προσδιορίσετε τα νοσήματα από τα οποία μπορεί να νοσήσουν οι παρακάτω εργαζόμενοι:

i. Η Μαρία είναι εργαζόμενη σε νοσοκομείο .

- ii. Ο Δημήτρης είναι κτηνοτρόφος.
- iii. Ο Μιχάλης είναι εργαζόμενος σε σφαγείο.
- iv. Ο Ιωάννης είναι εργαζόμενος σε λατομείο.
- v. Η Παναγιώτα είναι εργαζόμενη σε εταιρεία η οποία επεξεργάζεται αέρια όπως αιθέρα, μονοξείδιο του άνθρακα και μεθάνιο.

Μονάδες 25

- 43.** Σε μία βιομηχανία χρησιμοποιείται σαν πρώτη ύλη μόλυβδος και υδράργυρος. Ποια πιθανή επαγγελματική νόσο μπορεί να παρουσιάσουν οι εργαζόμενοι και πώς θα μπορούσε να υπάρξει πρόληψη;

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**5.1: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

1. Το περιβάλλον διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

- α) Στο φυσικό περιβάλλον
- β) Στο κοινωνικό περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον περιλαμβάνει:

- τον ατμοσφαιρικό αέρα,
- τη θερμοκρασία,
- την υγρασία,
- την ηλιακή ακτινοβολία,
- τη ρύπανση της ατμόσφαιρας,
- το νερό και τις πλημμύρες,
- το έδαφος και τους σεισμούς.

Το κοινωνικό περιβάλλον το οποίο περιλαμβάνει:

- την κατοικία,
- την εργασία,
- τη μόρφωση,
- την ψυχαγωγία,
- τους κοινωνικούς οργανισμούς,
- τη θρησκεία,
- τα ήθη και έθιμα,
- την εκπαίδευση,
- τη διατροφή και όλα τα στοιχεία, που συνθέτουν τα χαρακτηριστικά του ατόμου.

A. Ατμοσφαιρικός αέρας

2. Σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης $P=760 \text{ mmHg}$ η χημική σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα είναι: Οξυγόνο (O_2): 20,9%, Διοξείδιο του Άνθρακα (CO_2): 0,03%, Αργό: 0,94%, Άζωτο (N_2): 78% στον εισπνεόμενο αέρα.

B. Θερμοκρασία

3. α) Το θερμορρυθμιστικό κέντρο βρίσκεται στον υποθάλαμο του εγκεφάλου.

β) Οι μηχανισμοί είναι:

- i. Η αγγειοδιαστολή (διεύρυνση των τριχοειδών του δέρματος).
- ii. Η αύξηση της εφίδρωσης, όταν υπάρχουν στην ατμόσφαιρα υψηλές θερμοκρασίες.
- iii. Η αγγειοσυστολή και η αύξηση των καύσεων, όταν έχουμε χαμηλές θερμοκρασίες.

Δ. Ατμοσφαιρική πίεση

- 4. Στην απότομη πτώση της ατμοσφαιρικής πίεσης.
- 5. Έχει λυθεί, γιατί τα σύγχρονα αεροπλάνα έχουν θάλαμο σταθερής ατμοσφαιρικής πίεσης ανεξάρτητα από το ύψος που βρίσκεται το αεροπλάνο ή το διαστημόπλοιο.

Ζ. Ατμοσφαιρική ρύπανση

- 6. **α)** Ατμοσφαιρική ρύπανση είναι η αλλοίωση της σύστασης του αέρα από την παρουσία ουσιών (στερεών, υγρών, αερίων), οι οποίες μπορεί να είναι μεγάλες συγκεντρώσεις των ίδιων των συστατικών του ατμοσφαιρικού αέρα (CO_2) ή ουσιών ξένων προς αυτόν.
- β)** Έχει βιολογική επίδραση στην υγεία του ανθρώπου, στα ζώα, στα φυτά, στην οικονομία, στα αρχαία μνημεία και γενικά διαταράσσει την οικολογική ισορροπία.
- γ)** Ρυπαντές ή ρύποι είναι οι ουσίες που προκαλούν ατμοσφαιρική ρύπανση.

Η. Ακτινοβολία

- 7. **α)** Η υπέρυθη ακτινοβολία είναι η κύρια πηγή θερμότητας πάνω στη Γη.
- β)** Οι επιπτώσεις της στην υγεία του ανθρώπου είναι συνάρτηση του χρονικού διαστήματος της έκθεσης στον ήλιο χωρίς προστασία (π.χ. ερεθισμός του δέρματος, έγκαυμα κ.λπ.).
- 8. Το φάσμα της ηλιακής ακτινοβολίας αποτελείται από: ιονίζουσα, υπεριώδη, ορατή και υπέρυθη ακτινοβολία.
- 9. Είναι απαραίτητη:
 - α. Για τη λειτουργία της φωτοσύνθεσης (χλωροφύλλη).
 - β. Για την καλή λειτουργία της όρασης, καθώς και την πνευματική και ψυχική ευεξία του ανθρώπου.
- 10.
 - i. Η ιατρική εφαρμογή των ακτίνων Χ και ραδιοϊσοτόπων στην ακτινοδιαγνωστική και ακτινοθεραπεία.
 - ii. Βιομηχανίες παραγωγής και χρησιμοποίησης για ειρηνικούς σκοπούς των ακτίνων Χ και των ραδιοϊσοτόπων.
 - iii. Πυρηνικές εκρήξεις.

11. Η προστασία από ορισμένες τεχνητές πηγές ρύπανσης από ακτινοβολία είναι ευκολότερη σε σχέση με την προστασία από τις φυσικές πηγές ιδιαίτερα αυτή που προέρχεται από Ραδόνιο. Μπορούμε να σταματήσουμε ορισμένα είδη ακτινοβολίας με ένα στρώμα μετάλλου (μόλυβδος). Πρέπει να επιβληθεί περιορισμός στη χρήση ραδιοϊσοτόπων και απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών.

12.

i. Ακαριαίος θάνατος ή θάνατος μέσα σε λίγες μέρες ή εβδομάδες. Αυτό εξαρτάται από τη δόση της ακτινοβολίας.

ii. Λευχαιμία.

iii. Καρκινογένεση.

iv. Γενετικές μεταλλάξεις που εμφανίζονται στις επόμενες γενιές.

v. Συγγενείς ανωμαλίες στη διάπλαση του εμβρύου.

vi. Στείρωση

13. Υπάρχουν ραδιενεργά ισότοπα στο νερό και στα τρόφιμα τα οποία αποτελούν φυσική πηγή ακτινοβολίας(εκπέμπουν ραδιενέργεια).

5.2.1: ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

14. Αλλοίωση τροφίμων θεωρείται η μεταβολή της σύστασης των τροφίμων, με αποτέλεσμα να γίνονται ανθυγιεινά και να επηρεάζεται η θρεπτική αξία και η όψη τους.

5.2.2: ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΜΕΤΑΔΙΔΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ

15. α) Λοιμώξεις όπως σταφυλόκοκκος, κλωστηρίδιο της αλλαντιάσεως.

β) Οι δηλητηριάσεις με ορισμένα είδη μανιταριών.

5.4: ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ – ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ

16. α) Οι ουσίες που προέρχονται από τα λύματα μετά την επεξεργασία τους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λίπασμα.

β) Τα λύματα γίνονται ακίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου με ειδική επεξεργασία, που περιλαμβάνει καθίζηση, αερισμό, οξείδωση, διήθηση, χλωρίωση.

17. Τα υγρά απορρίμματα ή λύματα περιλαμβάνουν:

i. Τα αστικά λύματα τα οποία είναι τα υγρά απόβλητα από τις κατοικίες, Ιδρύματα κ.λπ.

ii. Τα βιομηχανικά ή γεωργικά απόβλητα τα οποία είναι τα υγρά απόβλητα από κάθε είδους εργοστάσια, βιομηχανίες, γεωργικές και άλλες εγκαταστάσεις, και πολλές φορές είναι τοξικά.

- 18.** Η υγειονομική ταφή περιλαμβάνει την ταφή των απορριμμάτων σε επιλεγμένους χώρους. Τα απορρίμματα αδειάζονται στους χώρους ταφής, συμπιέζονται, ώστε να μειωθεί ο όγκος τους και καλύπτονται με χώμα. Όταν η χωματερή δεν μπορεί να δεχτεί άλλα απορρίμματα, σκεπάζεται με χώμα ύψους ενός μέτρου και δενδροφυτεύεται.
- 19.** Ανάλογα με την προέλευση ή τη σύστασή τους τα στερεά απορρίμματα ταξινομούνται σε:
- i. Αστικά στερεά απορρίμματα: Είναι τα απορρίμματα από τις κατοικίες, τους δρόμους, τα καταστήματα, τα γραφεία, τα νοσοκομεία.
 - ii. Βιομηχανικά στερεά απορρίμματα.
 - iii. Παραπροϊόντα αγροτικών δραστηριοτήτων.
 - iv. Μπάζα από κατεδάφιση κτιρίων.
 - v. Εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα.

5.5: ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

- 20. α)** Η τερηδόνα είναι νόσος που καταστρέφει τους σκληρούς ιστούς του δοντιού. Προσβάλλει την αδαμαντίνη και επεκτείνεται στην οδοντίνη, καθώς και την οστεΐνη.
- β)**
- i. Από τα μικρόβια που υπάρχουν μέσα στη στοματική κοιλότητα. Είναι μέρος της φυσιολογικής χλωρίδας και προσκολλώνται στα δόντια και στην οδοντική πλάκα.
 - ii. Η συχνή κατανάλωση ζαχαρούχων τροφών.
 - iii. Η ανθεκτικότητα του δοντιού και ο παράγοντας χρόνος.
- 21. α)** Τα μάτια κλείνουν αυτόματα και παρεμποδίζουν την είσοδο ξένου σώματος, ενώ τα δάκρυα καθαρίζουν τα μάτια από τις βλαπτικές ουσίες.
- β)**
- I. Κακός φωτισμός.
 - II. Η ρύπανση του περιβάλλοντος.
 - III. Οι ισχυροί άνεμοι.
 - IV. Αϋπνία-οινοπνευματώδη ποτά.
 - V. Τηλεόραση-κομπιούτερ.
- 22.** Η σωματική άσκηση συμβάλλει:
- i) Στην ανάπτυξη του μυοσκελετικού συστήματος και γενικότερα στην καλή λειτουργία και το σώμα αποκτά:
 - Δύναμη. Οι μύες αδυνατίζουν, όταν δε χρησιμοποιούνται.

- Ευλυγισία και χάρη. Η άσκηση βοηθά να γίνεται η κίνηση με ευκολία.
 - Αντοχή. Η αντοχή αυξάνεται, όταν κάποιος ασκείται.
 - Βοηθά στην εναπόθεση ασβεστίου στα παιδιά.
- ii) Στην αποτελεσματική λειτουργία της καρδιάς και των αγγείων.
- iii) Στη μείωση της αρτηριακής πίεσης του αίματος, της χοληστερίνης και της γλυκόζης (σακχάρου) του αίματος.
- iv) Στην καλή λειτουργία του αναπνευστικού συστήματος.
- v) Στην απεξάρτηση από το κάπνισμα και τα ναρκωτικά.
- vi) Στην απαλλαγή από την υπερένταση, το θυμό και την ανησυχία. Το άτομο αισθάνεται ευχάριστα, χαλαρά.
- vii) Στην αρμονία σώματος και πνεύματος.

23. Η καθαριότητα του σώματος προσφέρει τα εξής:

- i. Προστασία της υγείας με την καλή λειτουργία του δέρματος και την προφύλαξη από δερματικές μολύνσεις.
- ii. Τόνωση του οργανισμού.
- iii. Καλαισθητική εμφάνιση του ανθρώπινου σώματος, η οποία αποτελεί παράγοντα εκτίμησης του ανθρώπου και επιτυχίας του στην κοινωνική ζωή.

24. Πολλοί παράγοντες ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια όπως:

- i. Κακός φωτισμός.
- ii. Η ρύπανση του περιβάλλοντος.
- iii. Ισχυροί άνεμοι.
- iv. Αϋπνία - οινόπνευματώδη ποτά.
- v. Τηλεόραση - κομπιούτερ.

25. Τα προληπτικά μέτρα στην ορθοπεδική:

- i. Ο προληπτικός έλεγχος για σκολίωση και κύφωση: Γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό κατά τη σχολική περίοδο και συμβάλλει στη μείωση εμφάνισης της νόσου. Η εξέταση γίνεται με απλή επισκόπηση σε όρθια στάση και επίκυψη.
- ii. Σωστή φροντίδα του μυοσκελετικού συστήματος: Η σωματική άσκηση και η υψηλή πρόσληψη ασβεστίου από τις τροφές (γαλακτοκομικά προϊόντα) κυρίως κατά την παιδική και νεανική ηλικία συμβάλλουν στην αύξηση της οστικής πυκνότητας και έτσι, προλαμβάνεται η οστεοπόρωση.

iii. Η σωστή στάση του σώματος σε όλες τις συνήθεις ασχολίες: Αποτελεί βασική αρχή πρόληψης παθήσεων της σπονδυλικής στήλης. Η κυφωτική στάση είναι η πιο συνηθισμένη μορφή παραμόρφωσης.

5.7: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

26. α) Να έχει καλό προσανατολισμό, ιδιαίτερα τα υπνοδωμάτια να βρίσκονται ανατολικά ή νοτιοανατολικά.

β) Η κατασκευή να γίνεται με τα κατάλληλα οικοδομικά υλικά, ώστε να αντέχει σε όλες τις καιρικές συνθήκες και τους σεισμούς. Να βρίσκεται μακριά από εργοστάσια, υπόγεια νερά κτλ.

27. α) Ο θόρυβος επηρεάζει την ακοή και την ψυχική κατάσταση του ατόμου, ενώ του προκαλεί εκνευρισμό, πονοκέφαλο και άγχος.

β)

i. Οι κατοικημένες περιοχές πρέπει να κτίζονται μακριά από βιομηχανίες, αεροδρόμια κ.ά.

ii. Οι τοίχοι, τα δάπεδα, η οροφή να έχουν μονωτικά υλικά και τα παράθυρα να έχουν διπλά τζάμια.

iii. Με τη δημιουργία κήπου στις μονοκατοικίες και ανάμεσα σε πολυκατοικίες.

28. α) Γιατί αποτελούν κίνδυνο λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων.

β) Τα απορρίμματα πρέπει να συλλέγονται σε πλαστικές σακούλες μέσα στο σπίτι και να τοποθετούνται σε ειδικούς στεγανούς κάδους, που βρίσκονται έξω από κάθε κατοικία. Από εκεί να τα παίρνουν τα απορριμματοφόρα οχήματα και να τα οδηγούνται στους χώρους ταφής.

29. α) Η κατοικία προστατεύει τον άνθρωπο από τις καιρικές συνθήκες.

β)

i. Συμβάλλει στη διαμόρφωση της προσωπικότητας, της ψυχосύνθεσης αλλά και στην ανάπτυξη των σωματικών και ψυχικών ικανοτήτων του ανθρώπου.

ii. Συμβάλλει, ειδικότερα, μαζί με την οικογένεια στην αγωγή υγείας και δημιουργεί αίσθημα ασφάλειας, ανάπαυσης και ψυχικής ηρεμίας.

30. α) Ο θόρυβος στο σπίτι προέρχεται από εξωτερικές πηγές, όπως:

i. οδική κυκλοφορία,

ii. οικοδομές

Δημιουργείται όμως και μέσα στο σπίτι από:

i. τις ηλεκτρικές συσκευές,

- ii. τηλεόραση,
- iii. ραδιόφωνο,
- iv. κλιματισμό.

β) Ο θόρυβος επηρεάζει την ακοή και την ψυχική κατάσταση του ατόμου, προκαλεί εκνευρισμό, πονοκέφαλο και άγχος.

31. Η κατοικία, για να ικανοποιεί την προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας, πρέπει να παρέχει ασφάλεια. Έτσι θα πρέπει:

- i. Η διάταξη των επίπλων να είναι τέτοια, ώστε να εξασφαλίζεται για όλα τα μέλη της οικογένειας ευχάριστη και άνετη διαμονή και να αποφεύγονται τα ατυχήματα.
- ii. Η προστασία από τους σεισμούς να γίνεται με την κατασκευή αντισεισμικών κατοικιών.
- iii. Η προστασία από τους κεραυνούς να γίνεται με την τοποθέτηση αλεξικέραυνου, ιδιαίτερα σε περιοχές, όπου πέφτουν συχνά κερανοί.

Για την πρόληψη οικιακών ατυχημάτων:

- i. Πολλά ατυχήματα, ιδιαίτερα στην παιδική ηλικία, οφείλονται στις ηλεκτρικές πρίζες. Η καλή λειτουργία και συντήρηση όλων των ηλεκτρικών συσκευών όπως ψυγείο, κουζίνα, ηλεκτρικό σίδερο κ.λπ. και η κάλυψη των πριζών συμβάλλουν στην προστασία από ατυχήματα (ηλεκτροπληξία).
- ii. Πρέπει να αποφεύγεται το υπερβολικό γυάλισμα των δαπέδων και τα χαλιά να στερεώνονται καλά στο δάπεδο, γιατί υπάρχει κίνδυνος γλιστρήματος.
- iii. Οι κινητές σκάλες να είναι καλά προφυλαγμένες, ώστε να μην μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν τα μικρά παιδιά.
- iv. Το φαρμακείο και οι χημικές ουσίες να είναι σε ασφαλές μέρος. Σήμερα τα κρούσματα δηλητηριάσεων παίρνουν τεράστιες διαστάσεις. Τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα είδη οικιακής χρήσης, τα καλλυντικά, οι διάφορες χημικές ουσίες, τα γεωργικά φάρμακα έχουν κατακλύσει τις αγορές όλων των ανεπτυγμένων χωρών.

32. Η αγροτική κατοικία πλεονεκτεί σε σχέση με την αστική στα εξής:

- i. Το οικόπεδο είναι μεγάλο, οικονομικό και μπορεί εκεί να κατασκευαστεί η κατοικία με άνετους χώρους και κατάλληλο προσανατολισμό.
- ii. Η ατμόσφαιρα είναι καθαρή.
- iii. Υπάρχει άφθονος φυσικός φωτισμός και ήλιος.
- iv. Έχει λιγότερους θορύβους.

33. α) Σήμερα η αγροτική κατοικία δε διαφέρει και πολύ από την αστική κατοικία.

Υπάρχουν κάποιες διαφορές όπως:

- i. Είναι μονοκατοικία με έναν ή περισσότερους ορόφους.
- ii. Έχει αυλή, κήπο και περιβόλι.
- iii. Έχει αποθήκες για τη φύλαξη ζωοτροφών, μηχανημάτων, εργαλείων.
- iv. Έχει εξωτερικό φούρνο.

β) Σήμερα δεν υπάρχουν στάβλοι για τα ζώα. Έχουν μεταφερθεί στους αγρούς. Εάν υπάρχουν, είναι για μεμονωμένα ζώα, μια κατσίκα, ένα γουρούνι κ.λπ. Πολλές φορές όμως υπάρχουν μικρότεροι χώροι για τα πουλικά. Σήμερα και τα πουλικά αρκετοί αγρότες τα μετέφεραν στους αγρούς.

34. Η κεντρική θέρμανση είναι υγιεινότερη από την τοπική θέρμανση (θερμάστρα) διότι:

- i. Δεν αλλοιώνει τον ατμοσφαιρικό αέρα.
- ii. Δεν παράγει προϊόντα ατελούς καύσης.
- iii. Δεν αποτελεί αιτία πυρκαγιάς και δηλητηριάσεων.
- iv. Δημιουργεί σταθερή και ομοιόμορφη θέρμανση σε όλους τους χώρους.
- v. Είναι οικονομική και προσιτή σε όλους.

35. Ο φυσικός αερισμός της κατοικίας επιτυγχάνεται με τα παράθυρα και τις πόρτες. Το τακτικό άνοιγμα των παραθύρων είναι ο καλύτερος τρόπος αερισμού.

Ο τεχνητός αερισμός επιτυγχάνεται με:

- i. τους ανεμιστήρες,
- ii. με ειδικές κλιματιστικές συσκευές (air condition).

5.8: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

36. Τα μέταλλα (μόλυβδος, σίδηρος, κάδμιο), ορυκτά, σκόνη (ξύλου, βαμβακιού), πετρελαιοειδή, καπνοί στις βιομηχανικές περιοχές, αέρια (μονοξείδιο του άνθρακα, υδρόθειο) κ.λπ.

37. Διάφορα μικρόβια, ιοί, μύκητες, παράσιτα που μπορούν να μεταδοθούν στους εργαζομένους.

38. Στο αρχείο έχει την εκφώνηση ως απάντηση.

39. Στο αρχείο έχει την εκφώνηση ως απάντηση.

- 40.** Οι Επαγγελματικές Δερματοπάθειες. Οι οποίες διακρίνονται:
- i. Σε δερματοπάθειες οφειλόμενες σε ερεθισμό.
 - ii. Σε αλλεργικές δερματίτιδες.
- 41.** Κυριότερα αίτια:
- i. Δερματίτιδας από ερεθισμό, είναι συνήθως τα απορρυπαντικά και οι διαλύτες.
 - ii. Αλλεργικής δερματίτιδας, είναι κυρίως η επαφή με τα φυτά και παράγωγα ξύλου.
- 42.** Από: Ηπατίτιδα Β, C, φυματίωση, AIDS.
- 43.** Ο γιατρός εργασίας, η επισκέπτρια-επισκέπτης υγείας, οι νοσηλευτές είναι αρμόδιοι για την πρόληψη των επαγγελματικών νοσημάτων και ατυχημάτων στον εργασιακό χώρο.
- 44.** Φυσικοί παράγοντες, χημικοί παράγοντες, μικροβιακοί παράγοντες.
- 45.** Μπορεί να επηρεάζει τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική υγεία των εργαζομένων, όπως: ο ακατάλληλος φωτισμός, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ακτινοβολία.
- 46.** Στις περιοδικές εξετάσεις του αίματος των εργαζομένων, καθώς και του νευρικού και ουροποιητικού τους συστήματος.
- 47.** Υπάρχει περίπτωση να έχουμε ακαριαίο θάνατο ή βαρύτατες διαταραχές με τη πάροδο του χρόνου (π.χ. παραλύσεις).
- 48.** Με τον όρο επαγγελματικά νοσήματα εννοούμε τα νοσήματα εκείνα που εμφανίζονται με πολύ μεγαλύτερη συχνότητα σε εργαζόμενους, εκτεθειμένους στο συγκεκριμένο παράγοντα που προκαλεί τη νόσο, σε σύγκριση με τη συχνότητα που εμφανίζεται η νόσος στο γενικό πληθυσμό.
- 49.** Μέτρα προφύλαξης από επαγγελματικές πνευμονοπάθειες είναι:
- i. Συστήματα εξαερισμού που έχουν σκοπό να περιορίσουν τη βλαπτική σκόνη.
 - ii. Η χρήση ατομικής μάσκας προστασίας.
 - iii. Απομάκρυνση των αρρώστων από βεβαρυμένους χώρους εργασίας.
 - iv. Περιοδικές εξετάσεις στους εργαζόμενους.
- 50.** Οι κυριότερες επαγγελματικές πνευμονοπάθειες είναι:
- i. Πνευμονοκονιώσεις.

- ii. Επαγγελματικό άσθμα.
- iii. Αντιδράσεις από υπερευαισθησία.

51. α) Με τον όρο επαγγελματικά νοσήματα εννοούμε τα νοσήματα εκείνα που εμφανίζονται με πολύ μεγαλύτερη συχνότητα σε εργαζόμενους, εκτεθειμένους στο συγκεκριμένο παράγοντα που προκαλεί τη νόσο, σε σύγκριση με τη συχνότητα που εμφανίζεται η νόσος στο γενικό πληθυσμό.

β) Τα κυριότερα αίτια δερματίτιδας, που οφείλονται σε ερεθισμό, είναι συνήθως τα απορρυπαντικά και οι διαλύτες ενώ για τις αλλεργικές δερματίτιδες είναι κυρίως η επαφή με φυτά και παράγωγα ξύλου.

γ) Ουσίες που μπορούν να προκαλέσουν επαγγελματικές δηλητηριάσεις εισέρχονται στον οργανισμό με την αναπνοή, τις τροφές, με το νερό ή μέσω των βλεννογόνων και του δέρματος. Επαγγελματικές δηλητηριάσεις μπορούν να συμβούν από ουσίες όπως μόλυβδος, υδράργυρος, αρσενικό και άλλες οργανικές και ανόργανες ουσίες ή αέρια όπως μονοξείδιο του άνθρακα, μεθάνιο, αιθέρας.

ΘΕΜΑ 4 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

5.1: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- 1. α)** Περιβάλλον ονομάζεται οτιδήποτε περιβάλλει τον άνθρωπο και επιδρά στην ανάπτυξη και στην υγεία του είτε άμεσα είτε έμμεσα.
- β)** Οι αλλαγές που συμβαίνουν σ' αυτό, πολλές από τις οποίες είναι δημιουργήματα του ίδιου του ανθρώπου, απειλούν συχνά την υγεία του.

A. Ατμοσφαιρικός αέρας

- 2. α)** Στη χώρα Γ ο ατμοσφαιρικός αέρας παρουσιάζει ρύπανση.
- β)** Το διοξείδιο του άνθρακα (CO_2), το οποίο υπάρχει στη φυσιολογική σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα, σε ποσοστό 0,03%. Όμως στη χώρα Γ βρίσκεται σε αυξημένη συγκέντρωση 1,5%.
- γ)** Το άζωτο (N_2) το οποίο υπάρχει στη φυσιολογική σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα σε ποσοστό 78%.
- 3. α)** Η ατμόσφαιρα αποτελεί το αεριώδες περίβλημα της Γης.
- β)** Σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσεως (760 mm Hg) ο αέρας έχει την εξής χημική σύσταση: Οξυγόνο (O_2): 20,9%, Διοξείδιο του άνθρακα (CO_2): 0,03%, Άζωτο (N_2): 78%, Αργό: 0,94% στον εισπνεόμενο αέρα.

Β. Θερμοκρασία

4. **α)** Υπάρχει το ενδεχόμενο θερμοπληξίας, γιατί ο οργανισμός αδυνατεί να αποβάλλει τη θερμότητα λόγω:

- υψηλής θερμοκρασίας του αέρα (38°C),
- υψηλής σχετικής υγρασίας και
- ακινησίας του αέρα.

β) Τα προληπτικά μέτρα που θα τους συστήναμε:

- i. Να αποφεύγεται το βάδισμα στον ήλιο.
- ii. Το γεύμα τους να είναι ελαφρύ και μικρό. Να αποφύγουν τις τηγανιτές πατάτες με τα λουκάνικα και τις βουτυρωμένες πίτες (γεύμα πλούσιο σε λιπαρά), άρα ακατάλληλο.
- iii. Να προτιμήσουν φρούτα και λαχανικά, πίνοντας άφθονο νερό και χυμούς φρούτων.
- iv. Να αποφύγουν την κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών (όχι κρύα μπύρα).
- v. Αν η εφίδρωση είναι μεγάλη να προσθέσουν στο φαγητό τους αλάτι.
- vi. Τα ενδύματα τους να είναι βαμβακερά, ανοιχτού χρώματος, άνετα και ελαφριά.
- vii. Να χρησιμοποιούν γυαλιά ηλίου και καπέλο.

5. **α)** Το ηλικιωμένο ζευγάρι κινδυνεύει να πάθει θερμοπληξία η οποία παρουσιάζεται όταν ο οργανισμός αδυνατεί να αποβάλλει τη θερμότητα (υψηλή θερμοκρασία του αέρα, υψηλή σχετική υγρασία και ακινησία του αέρα).

Το ηλικιωμένο ζευγάρι κινδυνεύει περισσότερο από ότι οι άλλοι άνθρωποι επειδή η θερμορυθμιστική ικανότητα του ανθρώπου είναι μικρότερη στους ηλικιωμένους.

β) Προληπτικά μέτρα θερμοπληξίας.

Όταν η θερμοκρασία είναι υψηλή, θα πρέπει:

- i. Να αποφεύγεται η βαριά σωματική εργασία και το βάδισμα στον ήλιο.
- ii. Τα γεύματα να είναι μικρά και ελαφρά. Να αποφεύγονται οι λιπαρές τροφές και να προτιμούνται τα φρούτα και τα λαχανικά. Να γίνεται κατανάλωση άφθονου νερού και χυμών φρούτων. Εάν η εφίδρωση είναι μεγάλη, να προστίθεται στο φαγητό επιπλέον αλάτι.
- iii. Να αποφεύγεται η κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών.
- iv. Τα ενδύματα να είναι ανοιχτού χρώματος, ελαφριά, βαμβακερά και άνετα.
- v. Να χρησιμοποιούνται καπέλο και γυαλιά ηλίου.
- vi. Να γίνονται πολλά χλιαρά μπάνια κατά τη διάρκεια της ημέρας.
- vii. Να αποφεύγονται τα ταξίδια σε ώρες με υψηλή θερμοκρασία.
- viii. Να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα βρέφη και στους ηλικιωμένους.

6. **α)** Αυτό επιτυγχάνεται με το θερμορυθμιστικό κέντρο, που βρίσκεται στον υποθάλαμο του εγκεφάλου, και με μηχανισμούς, όπως η αγγειοδιαστολή (διεύρυνση των τριχοειδών του δέρματος), αύξηση της εφίδρωσης, όταν υπάρχουν στην ατμόσφαιρα υψηλές θερμοκρασίες και η αγγειοσυστολή και αύξηση των καύσεων, όταν έχουμε χαμηλές θερμοκρασίες.
- β)** Η θερμότητα αποβάλλεται με αγωγή, μεταφορά, εξάτμιση, ιδρώτα και ακτινοβολία.
- γ)** Η φυσιολογική θερμοκρασία του ανθρώπου είναι $36,5^{\circ}\text{C}$ - $37,5^{\circ}\text{C}$ στο εσωτερικό του σώματός του.

Γ. Υγρασία

7. **α)** Οι υδρατμοί προέρχονται από την εξάτμιση του νερού που βρίσκεται επάνω στη Γη, κυρίως στη θάλασσα.
- β)** Το ποσό της υγρασίας είναι συνάρτηση της θερμοκρασίας του αέρα. Ο θερμός αέρας κατακρατεί μεγαλύτερη ποσότητα υδρατμών.
- γ)** Η ύπαρξη των υδρατμών στον ατμοσφαιρικό αέρα είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ζωής.

Δ. Ατμοσφαιρική πίεση

8. **α)** Όταν γίνεται κατάδυση, η ατμοσφαιρική πίεση είναι αυξημένη, με αποτέλεσμα το άζωτο να διαλύεται στο πλάσμα. Όταν η επαναφορά γίνεται απότομα, δεν προλαβαίνει το άζωτο να αποβληθεί και παραμένει ελεύθερο στην κυκλοφορία του αίματος με τη μορφή αερίου (φυσαλίδες).
- β)** Προκαλούνται εμβολές, που μπορεί να επιφέρουν ακόμα και το θάνατο.
9. Η νόσος των δυτών παρουσιάζεται κατά την απότομη επάνοδο στην κανονική πίεση από περιβάλλον αυξημένης πίεσης. Ενώ στη νόσο των αεροπόρων παρουσιάζεται κατά την απότομη μείωση της ατμοσφαιρικής πίεσης.
10. **α)** Κινδυνεύουν να εμφανίσουν τη νόσο των αεροπόρων, λόγω απότομης μείωσης της ατμοσφαιρικής πίεσης που εμφανίζεται στους ορειβάτες σε ύψος πάνω από 3.000 μέτρα. Όμως δεν είναι έντονες επειδή η άνοδος δεν είναι απότομη.
- β)** Οι συμβουλές που θα δοθούν είναι οι εξής:
- Η ορειβασία να γίνεται σταδιακά και με διακοπές, δηλαδή η άνοδος να μην είναι απότομη.
 - Λίγες αποσκευές. Ελαφρά ενδύματα.
 - Ελαφριά και θρεπτική τροφή.

γ) Οι ορεσίβιοι δεν παρουσιάζουν διαταραχές, γιατί οι λειτουργίες του οργανισμού τους έχουν προσαρμοστεί στη χαμηλή ατμοσφαιρική πίεση.

11. 760 mmHg στην επιφάνεια της θάλασσας και μειώνεται όσο ανεβαίνουμε.

ΣΤ. Ηλιακή ακτινοβολία

12. α) Οι κατάλληλες ώρες ηλιοθεραπείας είναι 8-12 π.μ. και 4-7 μ.μ. για το καλοκαίρι.

β) Ο χρόνος έκθεσης στον ήλιο αυξάνεται σταδιακά αρχίζοντας από δέκα (10') λεπτά και προσθέτουμε πέντε (5') λεπτά κάθε μέρα. Δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 30'-60' την κάθε φορά.

γ) Ηλιοθεραπεία κάνουμε για να εκμεταλλευτούμε την ηλιακή ακτινοβολία για θεραπευτικούς σκοπούς και για την τόνωση της υγείας. Ενώ η ηλιοθεραπεία θα πρέπει να διακόπτεται όταν υπάρχει ταχυσφυγμία, ερυθρότητα δέρματος και υπερθερμία.

13. α)

i. Μετατρέπει την προβιταμίνη D, που υπάρχει στις τροφές, σε βιταμίνη D.

ii. Βοηθά την ανάπτυξη κατά την παιδική ηλικία και την αποφυγή εμφάνισης ραχίτιδας.

iii. Έχει καταστροφική δράση στους ιούς και στα βακτήρια και γι' αυτό χρησιμοποιείται για την αποστείρωση χώρων.

iv. Βοηθά στην παραγωγή μελανίνης, η οποία δρα προστατευτικά στο δέρμα από τους κινδύνους που δημιουργεί η υπεριώδης και η υπέρυθη ακτινοβολία.

β) Όταν η έκθεση στην υπεριώδη ακτινοβολία συμβαίνει για μεγάλο χρονικό διάστημα, τότε έχει βλαπτική επίδραση στο δέρμα. Δημιουργεί:

i. Εγκαύματα.

ii. Ερεθισμό στα μάτια.

iii. Σε πολύ μεγάλη έκθεση μπορεί να προκληθεί καρκίνος.

Ζ. Ατμοσφαιρική ρύπανση

14. α) Σ' αυτές ανήκουν οι ηφαιστειακές εκρήξεις, οι πυρκαγιές των δασών η κοσμική ακτινοβολία, η αποσύνθεση της οργανικής ύλης, η αποσάθρωση του εδάφους.

β) Από το διοξείδιο του θείου, τους υδρατμούς, το μονοξείδιο του άνθρακα από την ατελή καύση, από τους υδρογονάνθρακες και από την αιθάλη.

γ) Το πρόβλημα της ρύπανσης είναι μεγάλο στις αστικοβιομηχανικές περιοχές, όπου συνυπάρχουν οι κύριες πηγές ρύπανσης, όπως:

i. Βιομηχανία.

- ii. Συγκοινωνία.
- iii. Οικιακή θέρμανση.

Ενώ σχετίζονται με τις καιρικές συνθήκες, την τοπογραφική θέση των πόλεων και την πολεοδομία.

15. Οι κυριότεροι ρύποι είναι

- i. Διοξείδιο του θείου SO_2
- ii. Μονοξείδιο του άνθρακα CO
- iii. Διοξείδιο του άνθρακα CO_2
- iv. Υδρογονάνθρακες
- v. Όζον O_3
- vi. Ατμοσφαιρικά σωματίδια

A. Ατμοσφαιρικός αέρας, Ζ. Ατμοσφαιρική ρύπανση

16. α) Στην πόλη Ω

β) Η ατμοσφαιρική ρύπανση στην πόλη Ω οφείλεται:

i. Στο διοξείδιο του θείου (SO_2) 2%, που φυσιολογικά δεν ανήκει στη χημική σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα.

ii. Στην αυξημένη συγκέντρωση του διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) 0,08%. Ενώ φυσιολογικά σε μια περιοχή χωρίς ρύπανση η συγκέντρωση του CO_2 είναι 0,03% .

γ) Οι κάτοικοι της πόλης Ω. Γιατί σύμφωνα με τη ρύπανση που ονομάζεται καπνομίχλη «Τύπου Λονδίνου», έχουμε υψηλές συγκεντρώσεις του θείου (SO_2) στον ατμοσφαιρικό αέρα.

Στο Λονδίνο τον Δεκέμβριο 1952, εξαιτίας ενός σοβαρού επεισοδίου καπνομίχλης, στο διάστημα μιας εβδομάδας, που διήρκεσε το επεισόδιο, πέθαναν περίπου 4.000 άτομα. Οι θάνατοι οφείλονταν σε παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος. Τότε το είδος της ρύπανσης χαρακτηρίστηκε από υψηλές συγκεντρώσεις του διοξειδίου του θείου (SO_2) και καπνού. Εξαιτίας της σοβαρότητάς της καθιερώθηκε το όνομα της και ονομάστηκε καπνομίχλη «Τύπου Λονδίνου».

Η. Ακτινοβολία

17. α) Τα ραδιοϊσότοπα αυτά παρουσιάζουν ενδιαφέρον γιατί, όταν πέσουν στο έδαφος με τη βροχή, προσλαμβάνονται από τα φυτά (το Στρόντιο αντί για Ασβέστιο και το Καίσιο αντί για Κάλιο). Τα ραδιοϊσότοπα περνούν στο κρέας ή στο γάλα των ζώων κι από εκεί στον άνθρωπο.

β) Η διατροφική αλυσίδα είναι (ραδιοϊσότοπα, λειχήνες, τάρανδοι), με αποτέλεσμα να συγκεντρώνεται μεγάλη ποσότητα ραδιοϊσοτόπων στους Εσκιμώους.

γ) Η προστασία από τις φυσικές πηγές δεν είναι εύκολη. Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια γι' αυτό και ιδιαίτερα για την προστασία από το Ραδόνιο. Η προστασία από ορισμένες τεχνητές πηγές είναι ευκολότερη. Μπορούμε να σταματήσουμε ορισμένα είδη ακτινοβολίας με ένα στρώμα μετάλλου (μόλυβδος). Πρέπει να επιβληθεί περιορισμός στη χρήση ραδιοϊσοτόπων και απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών.

5.4: ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ – ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ

18. Τα καλύτερα από υγιεινής πλευράς είναι τα χωριστικά δίκτυα υπονόμων. Σε αυτόν τον τύπο υπάρχουν δύο δίκτυα υπονόμων, ένα για τα νερά της βροχής και ένα για τα υγρά απορρίμματα. Αυτά είναι πολυέξοδα. Τα νερά της βροχής χρησιμοποιούνται χωρίς επεξεργασία. Τα λύματα γίνονται ακίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου με ειδική επεξεργασία, που περιλαμβάνει καθίζηση, αερισμό, οξείδωση, διήθηση, χλωρίωση. Οι ουσίες που προέρχονται από τα λύματα μετά την επεξεργασία τους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λίπασμα.

19. Στις μικρές πόλεις και στα χωριά η αποχέτευση γίνεται σε βόθρους.

Υπάρχουν τρία είδη βόθρων: ο απορροφητικός, ο στεγανός, ο σηπτικός.

i. Απορροφητικός: Αποτελείται από λάκκο βάθους 3-4 μέτρων με τοιχώματα από πέτρες. Είναι ο πιο ανθυγιεινός, γιατί συλλέγονται τα οικιακά λύματα κατ' ευθείαν στη γη, διαποτίζουν το έδαφος, μολύνουν τα υπόγεια νερά, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση λοιμωδών νοσημάτων. Πρέπει να απέχει 50 μέτρα από την πηγή ύδρευσης.

ii. Στεγανός: Είναι καλυμμένος εσωτερικά με τσιμέντο. Είναι υγιεινός, γιατί δεν γίνεται απορρόφηση των λυμάτων από τη γη. Πρέπει να εκκενώνεται συχνά με ειδικό αυτοκίνητο.

iii. Σηπτικός: Είναι συνδυασμός των δύο προηγούμενων. Αποτελείται από στεγανά τμήματα. Στο πρώτο γίνεται καθίζηση των ακαθαρσιών και στα άλλα δύο υγροποίηση και ζυμώσεις. Από το τρίτο τμήμα διοχετεύονται τα λύματα στο έδαφος, απορροφώνται και δε δημιουργούν υγειονομικό πρόβλημα. Γι' αυτό θεωρείται υγιεινότερος των άλλων.

5.5: ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

20. α) Η οδοντική τερηδόνα, και τα νοσήματα του περιοδοντίου: ουλίτιδα, περιοδοντίτιδα.

β) Η τερηδόνα είναι νόσος που καταστρέφει τους σκληρούς ιστούς του δοντιού. Προσβάλλει την αδαμαντίνη και επεκτείνεται στην οδοντίνη, καθώς και την οστεΐνη.

γ)

i. Από τα μικρόβια που υπάρχουν μέσα στη στοματική κοιλότητα. Είναι μέρος της φυσιολογικής χλωρίδας και προσκολλώνται στα δόντια και στην οδοντική πλάκα.

- ii. Η συχνή κατανάλωση ζαχαρούχων τροφών.
- iii. Η ανθεκτικότητα του δοντιού και ο παράγοντας χρόνος.

21. Πολλοί γονείς έχουν την τάση να βάζουν πολλή ζάχαρη στο γάλα, ιδιαίτερα στα βρέφη και στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, να αφήνουν το μπιμπερό όλη τη νύχτα στο στόμα του παιδιού, ή να βάζουν στην πιπίλα ζάχαρη ή μέλι. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να παράγεται συνέχεια οξύ και να δημιουργείται τερηδόνα σε όλα σχεδόν τα δόντια. Αυτό είναι γνωστό σαν «σύνδρομο της φιάλης του γάλακτος».

22. α)

-Προστασία της υγείας με την καλή λειτουργία του δέρματος και την προφύλαξη από δερματικές μολύνσεις

-Τόνωση του οργανισμού.

-Καλαισθητική εμφάνιση του ανθρωπίνου σώματος, η οποία αποτελεί παράγοντα εκτίμησης του ανθρώπου και επιτυχίας του στην κοινωνική ζωή.

β) 35°- 37°C.

γ) Τα θερμά μπάνια προκαλούν χαλάρωση, ενώ τα ψυχρά μπάνια αυξάνουν την ενεργητικότητα.

δ) Τα μέρη του σώματος, που είναι ακάλυπτα (πρόσωπο, λαιμός, χέρια) και τα μέρη, που ιδρώνουν (πόδια, γεννητικά όργανα) πρέπει να πλένονται τουλάχιστον μια φορά την ημέρα, το καλύτερο 2 φορές την ημέρα. Ιδιαίτερη μέριμνα χρειάζεται, όταν υπάρχει αυξημένη παραγωγή ιδρώτα (υπεριδρωσία).

23. α) Γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό κατά τη σχολική περίοδο και συμβάλλει στη μείωση εμφάνισης της νόσου. Η εξέταση γίνεται με απλή επισκόπηση σε όρθια στάση και επίκυψη.

β) Τη σωματική άσκηση και την υψηλή πρόσληψη ασβεστίου από τις τροφές (γαλακτοκομικά προϊόντα) κυρίως κατά την παιδική και νεανική ηλικία. Τα ανωτέρω συμβάλλουν στην αύξηση της οστικής πυκνότητας και έτσι προλαμβάνεται η οστεοπόρωση.

γ) Βασική αρχή πρόληψης παθήσεων της σπονδυλικής στήλης.

δ) Η κυφωτική στάση.

24. i. Ο φωτισμός να είναι επαρκής την ώρα του διαβάσματος και η πρόπτωση του φωτός να είναι από τα αριστερά.

ii. Να εξετάζουν τα μάτια τους μια φορά το χρόνο, ελέγχοντας την ικανότητα της όρασης τους, στον οφθαλμίατρο.

25. α) Τα πόδια πρέπει να πλένονται συχνά και ιδιαίτερα τα πόδια των ανθρώπων που ιδρώνουν πολύ, όπως τα πόδια των αθλητών, διότι υπάρχει κίνδυνος μόλυνσης και εξέλκωσης.

β) Κόβονται σε ευθεία γραμμή μετά το μπάνιο, όταν είναι μαλακά. Τα νύχια, που κόβονται βαθιά, συχνά μεγαλώνουν μέσα στο δέρμα και χρειάζονται ειδική θεραπεία.

26. α) Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται με τα θαλασσινά μπάνια ή σπορ.

β) Η εξωτερική ωτίτιδα.

γ) Το καλό στέγνωμα του αφτιού ή η επάλειψη με καθαρό οινόπνευμα.

27. α) Τα νοσήματα του περιοδοντίου είναι: η ουλίτιδα στα παιδιά και η περιοδοντίτιδα στους ενήλικες.

β)

i. Η Οδοντική Μικροβιακή Πλάκα βρίσκεται κολλημένη στα δόντια και στα ούλα, περιέχει μικρόβια, τα οποία παράγουν τοξίνες που προκαλούν τη φλεγμονή στα ούλα.

ii. Παράγοντες που ευνοούν τη συγκέντρωση της Οδοντικής Μικροβιακής Πλάκας (πχ. συνωστισμός δοντιών, ανωμαλίες σύγκλεισης των δοντιών, ύπαρξη ορθοδοντικών μηχανημάτων στο στόμα).

5.7: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

28. α)

i. Το οικόπεδο είναι μεγάλο, οικονομικό και μπορεί εκεί να κατασκευαστεί η κατοικία με άνετους χώρους και κατάλληλο προσανατολισμό.

ii. Η ατμόσφαιρα είναι καθαρή.

iii. Υπάρχει άφθονος φυσικός φωτισμός και ήλιος.

iv. Έχει λιγότερους θορύβους.

β)

i. Δεν αλλοιώνει τον ατμοσφαιρικό αέρα.

ii. Δεν παράγει προϊόντα ατελούς καύσης.

iii. Δεν αποτελεί αιτία πυρκαγιάς και δηλητηριάσεων.

iv. Δημιουργεί σταθερή και ομοιόμορφη θέρμανση σε όλους τους χώρους.

v. Είναι οικονομική και προσιτή σε όλους.

29. α) Ο αερισμός της κατοικίας διακρίνεται σε φυσικό και τεχνητό. Ο φυσικός αερισμός επιτυγχάνεται με τα παράθυρα και τις πόρτες. Το τακτικό άνοιγμα των παραθύρων είναι ο καλύτερος τρόπος αερισμού. Ο τεχνητός αερισμός επιτυγχάνεται με:

i. Τους ανεμιστήρες.

ii. Με ειδικές κλιματιστικές συσκευές (air condition).

β)

i. Η διάταξη των επίπλων να είναι τέτοια, ώστε να εξασφαλίζεται για όλα τα μέλη της οικογένειας ευχάριστη και άνετη διαμονή και να αποφεύγονται τα ατυχήματα.

ii. Η προστασία από τους σεισμούς να γίνεται με την κατασκευή αντισεισμικών κατοικιών.

iii. Η προστασία από τους κεραυνούς να γίνεται με την τοποθέτηση αλεξικέραυνου, ιδιαίτερα σε περιοχές, όπου πέφτουν συχνά κεραυνοί.

30. α) Οφείλονται στις ηλεκτρικές πρίζες. Η καλή λειτουργία και συντήρηση όλων των ηλεκτρικών συσκευών όπως ψυγείο, κουζίνα, ηλεκτρικό σίδερο κτλ. και η κάλυψη των πριζών συμβάλλουν στην προστασία από ατυχήματα (ηλεκτροπληξία).

β) Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στα κατοικίδια ζώα, γιατί σπάνια εμβολιάζονται, στα γεωργικά μηχανήματα, γεωργικά φάρμακα και εντομοκτόνα. Πρέπει να είναι σε ασφαλές μέρος μακριά από τα παιδιά. Επίσης χρειάζεται μεγάλη προσοχή κατά τη χρήση τους, γιατί πολλά από αυτά είναι επικίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου.

γ) Στην ύδρευση η οποία γίνεται από κεντρικό υδραγωγείο και στην αποχέτευση που γίνεται σε στεγανούς βόθρους. Επίσης τα απορρίμματα συλλέγονται και μεταφέρονται στους χώρους ταφής (χωματερές), με ειδικά αυτοκίνητα.

31. Να διαμένει σε κατοικία μακριά από βιομηχανίες, αεροδρόμια, δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας. Να φροντίσει η κατοικία να έχει τοίχους δάπεδα και οροφή με μονωτικά υλικά και τα παράθυρα να έχουν διπλά τζάμια. Πολύ σημαντική είναι και η δημιουργία κήπου ανάμεσα σε πολυκατοικίες ή στις μονοκατοικίες. Σημαντικός παράγοντας και η επιλογή ηλεκτρικών συσκευών χωρίς παραγωγή μεγάλης έντασης θορύβου κατά τη λειτουργία τους, καθώς και η χρήση τηλεόρασης και ραδιοφώνου σε χαμηλή ένταση.

32. Η κατοικία πρέπει να έχει επαρκή φυσικό και τεχνητό φωτισμό. Ο επαρκής φυσικός φωτισμός εξασφαλίζεται με τον προσανατολισμό της κατοικίας και με τα παράθυρα. Ο τεχνητός φωτισμός πρέπει να μοιάζει με το φυσικό. Από πλευράς υγιεινής ιδεώδης είναι ο πλάγιος φωτισμός και ιδιαίτερα από πάνω αριστερά.

5.8: ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**33. α)**

- i. Πνευμονοκονιώσεις.
- ii. Επαγγελματικό άσθμα.
- iii. Αντιδράσεις από υπερευαισθησία.

β)

- i. Πυρίτιο-πυριτίαση.
- ii. Άνθρακας- ανθράκωση.
- iii. Αμιάντος – αμιάντωση

γ)

- i. Συστήματα εξαερισμού που έχουν σκοπό να περιορίσουν τη βλαπτική σκόνη.
- ii. Η χρήση ατομικής μάσκας προστασίας.
- iii. Απομάκρυνση των αρρώστων από βεβαρυμένους χώρους εργασίας.
- iv. Περιοδικές εξετάσεις στους εργαζόμενους.

34. i. Σε παράγοντες, που σχετίζονται με την κακή λειτουργία των μηχανημάτων.

- ii. Σε παράγοντες που σχετίζονται με το περιβάλλον εργασίας: έντονος θόρυβος, έντονος ή κακός φωτισμός, υψηλή θερμοκρασία και υγρασία.
- iii. Σε παράγοντες που σχετίζονται με τον εργαζόμενο: ηλικία, φύλο, έλλειψη εκπαίδευσης και πείρας, σωματική και ψυχική κούραση, άγχος κτλ.

35. i. Μέτρα ατομικής υγιεινής (πχ. λουτήρες με ζεστό και κρύο νερό για να κάνουν μπάνιο οι εργαζόμενοι, καθημερινή αλλαγή της στολής-φόρμας κλπ.), όταν χρησιμοποιούνται ερεθιστικές ουσίες στο χώρο εργασίας.

- ii. Προστατευτική ενδυμασία (ολόσωμες φόρμες, μπότες, γάντια).

36. α)

- i. Πρόκειται για θανατηφόρο νόσο.
- ii. Έχει διαπιστωθεί ότι οι επαγγελματικοί καρκίνοι μπορούν να προληφθούν.

β) Οι πνεύμονες, τα οστά, το δέρμα .**37. i. Χρησιμοποίηση προστατευτικών μέτρων όπως εξαερισμοί, προσωπίδες, στολές.**

- ii. Αποφυγή έκθεσης στην καρκινογόνο ουσία που πρέπει να βρίσκεται στις χαμηλότερες συγκεντρώσεις στο χώρο εργασίας.
- iii. Περιοδικές εξετάσεις στους εργαζομένους.

38. α) Εκατό (100) άτομα προσωπικό πρέπει να διαθέτει η επιχείρηση.

β)

- i. Σε παράγοντες, που σχετίζονται με την κακή λειτουργία των μηχανημάτων.
- ii. Σε παράγοντες που σχετίζονται με το περιβάλλον εργασίας: έντονος θόρυβος, έντονος ή κακός φωτισμός, υψηλή θερμοκρασία και υγρασία.
- iii. Σε παράγοντες που σχετίζονται με τον εργαζόμενο: ηλικία, φύλο, έλλειψη εκπαίδευσης και πείρας, σωματική και ψυχική κούραση, άγχος κτλ.

γ)

- i. Τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας,
- ii. Τη συνεχή εκπαίδευση των εργαζομένων για τους εργασιακούς κινδύνους που διατρέχουν και τα μέτρα προστασίας.
- iii. Την καλή συντήρηση των μηχανημάτων και τη σηματοδότηση των χώρων εργασίας.
- iv. Την ύπαρξη μέσων πυρόσβεσης.
- v. Τη χρησιμοποίηση ακίνδυνων υλικών.
- vi. Την εκτίμηση της ικανότητας του εργαζομένου στη συγκεκριμένη θέση εργασίας.

39. α) Στις περιοδικές εξετάσεις του αίματος των εργαζομένων, καθώς και του νευρικού και ουροποιητικού τους συστήματος.

β) Εισέρχονται στον οργανισμό με την αναπνοή, τις τροφές, με το νερό ή μέσω των βλεννογόνων και του δέρματος.

γ) Υπάρχει περίπτωση να έχουμε ακαριαίο θάνατο ή βαρύτατες διαταραχές με την πάροδο του χρόνου (π.χ. παραλύσεις).

40. α) Ο Κώστας επειδή πολλά χρόνια είναι εκτεθειμένος στο συγκεκριμένο παράγοντα, τον αμιάντο, στο επαγγελματικό του περιβάλλον, έχει πολλές πιθανότητες να νοσήσει από επαγγελματικά νοσήματα. Θα μπορούσε για παράδειγμα να απειλήσουν την υγεία του ο επαγγελματικός καρκίνος και η πνευμονοκονίαση - αμιάντωση.

β) Κώστας μπορεί να πάρει ατομικά μέτρα προστασίας τα οποία είναι:

- i. Χρήση ατομικής μάσκας προστασίας (προσωπίδα).
- ii. Στολή εργασίας.

iii. Αποφυγή έκθεσης στον αμίαντο (καρκινογόνο ουσία που πρέπει να βρίσκεται στις χαμηλότερες συγκεντρώσεις στο χώρο εργασίας).

iv. Να κάνει περιοδικές εξετάσεις.

41. α) Υπάγεται στους επαγγελματικούς καρκίνους (επαγγελματικά νοσήματα) γιατί εμφανίστηκε σε πολλούς εργαζόμενους που εργάζονταν στον καθαρισμό καπνοδόχων και ήταν εκτεθειμένοι σε καπναιθάλη. Όταν ένα νόσημα εμφανίζεται με μεγαλύτερη συχνότητα σε εργαζόμενους εκτεθειμένους σε συγκεκριμένο παράγοντα που προκαλεί νόσο σε σύγκριση με τη συχνότητα που εμφανίζεται η νόσος στον γενικό πληθυσμό τότε αναφερόμαστε σε επαγγελματικό νόσημα.

β) Τα όργανα που συχνά προσβάλλονται από επαγγελματικούς καρκίνους είναι οι πνεύμονες, τα οστά και το δέρμα.

42. i. Η Μαρία κινδυνεύει από ηπατίτιδα Β, C, φυματίωση, AIDS.

ii. Ο Δημήτρης κινδυνεύει από ζωοανθρωπονόσους όπως π.χ. βρουκέλλωση.

iii. Ο Μιχάλης κινδυνεύει από ζωοανθρωπονόσους όπως π.χ. βρουκέλλωση.

iv. Ο Ιωάννης κινδυνεύει από επαγγελματικές πνευμονοπάθειες όπως π.χ. πνευμονοκονιάσεις, επαγγελματικό άσθμα, αντιδράσεις από υπερευαισθησία.

v. Η Παναγιώτα κινδυνεύει από επαγγελματικές δηλητηριάσεις.

43. Οι εργαζόμενοι θα μπορούσαν να παρουσιάσουν επαγγελματικές δηλητηριάσεις. Η πρόληψη βασίζεται στις περιοδικές εξετάσεις του αίματος των εργαζομένων, καθώς και του νευρικού και ουροποιητικού τους συστήματος.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΥΓΙΕΙΝΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ - ΛΑΘΟΥΣ

1. Ο εμβολιασμός ανήκει στη δευτεροβάθμια πρόληψη.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. α. Να αναφέρετε ένα (1) νόσημα που χαρακτηρίζεται ταυτόχρονα ως κοινωνικό και ως νόσημα πολιτισμού.
β. Να εντοπίσετε τρεις (3) αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων, που αποτελούν συγχρόνως και κοινωνικά νοσήματα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

2. Τι είναι η Δημόσια Υγιεινή και πώς επιτυγχάνεται ο σκοπός της;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

3. Ποιος κλάδος της Υγιεινής περιλαμβάνει την Αγωγή Υγείας ομάδων πληθυσμού;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

4. Να αναφέρετε τέσσερις (4) λόγους για τους οποίους έχουν εκριζωθεί τα νοσήματα του παρελθόντος που θέριζαν την ανθρωπότητα. Να ονομάσετε τρία (3) από τα νοσήματα αυτά.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

1. Η πρωτοβάθμια πρόληψη είναι η έγκαιρη διάγνωση της ασθένειας, πριν εμφανιστούν τα συμπτώματά της.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

2. Το check up είναι προσυμπτωματικός έλεγχος σε ομαδικό επίπεδο.

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

3. Ο Ασκληπιός ήταν ο πρώτος που μίλησε επιστημονικά για τα αίτια των λοιμωδών νοσημάτων.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

4. Ο εμβολιασμός είναι μέτρο δευτεροβάθμιας πρόληψης.

5. Η ανίχνευση – screening είναι ο προσυμπτωματικός έλεγχος που εφαρμόζεται σε ατομικό επίπεδο.

6. Η πρωτοβάθμια πρόληψη είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών.

7. Τα όρια των διαφόρων κλάδων της Υγιεινής είναι απόλυτα καθορισμένα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

8. Δυσμενείς κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες συμβάλλουν στην εμφάνιση και μετάδοση κοινωνικών νοσημάτων.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

9. Η Ψυχική Υγιεινή είναι κλάδος της Δημόσιας Υγιεινής.

10. Προληπτική Ιατρική και Υγιεινή είναι ταυτόσημες έννοιες.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

11. Τριτοβάθμια πρόληψη είναι η εφαρμογή προληπτικών μέτρων για την αποφυγή της ασθένειας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

12. Η Ασιατική γρίπη κατά τα έτη 1972-1973 χαρακτηρίστηκε ως επιδημία.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

13. Ο αλκοολισμός ανήκει στην κατηγορία των κοινωνικών νοσημάτων.

14. Ο προσυμπτωματικός έλεγχος που εφαρμόζεται σε ατομικό επίπεδο ονομάζεται ανίχνευση ή screening.

15. Η μέτρηση της αρτηριακής πίεσης ανήκει στην κατηγορία της πρωτοβάθμιας πρόληψης.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

Να συμπληρώσετε ορθά τις παρακάτω αντιστοιχίσεις. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισεύει.

1.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Εμβολιασμός	α. Δημόσια Υγιεινή
2. Δοκιμασία (τεστ) Παπανικολάου	β. Ατομική Υγιεινή
3. Μείωση επιπλοκών	γ. Δευτεροβάθμια πρόληψη
4. Εξυγίανση περιβάλλοντος	δ. Τριτοβάθμια πρόληψη
	ε. Πρωτοβάθμια πρόληψη

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

2.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Προσυμπτωματικός έλεγχος σε ατομικό επίπεδο	α. Προαγωγή της υγείας
2. Απουσία ασθένειας	β. Πραγματικά υγείς
3. Διαδικασία με την οποία τα άτομα γίνονται ικανά να βελτιώσουν την υγεία τους	γ. Πρόληψη
4. Λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας ή την αναστολή εξέλιξης της αρρώστιας	δ. Check up
5. Προσυμπτωματικός έλεγχος σε ομαδικό επίπεδο	ε. Υγιεινή
	στ. Ανίχνευση - Screening

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση. Σε κάθε ερώτηση πολλαπλής επιλογής αντιστοιχεί μόνο μία σωστή απάντηση.

1. Η δοκιμασία (test) Παπανικολάου είναι μέτρο:

- α. πρωτοβάθμιας πρόληψης
- β. δευτεροβάθμιας πρόληψης
- γ. τριτοβάθμιας πρόληψης

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

2. Προαγωγή της υγείας κατά Π.Ο.Υ. είναι η διαδικασία:

- α. λήψης μέτρων για την προστασία της υγείας
- β. μέσω της οποίας τα άτομα γίνονται ικανά να βελτιώσουν την υγεία τους
- γ. λήψης μέτρων για την αναστολή εξέλιξης της αρρώστιας
- δ. εφαρμογής μέτρων για την αποφυγή της ασθένειας

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2. Ποιες είναι οι αρχές και οι σκοποί της Υγιεινής σύμφωνα με τον ορισμό της;
- Πανελλαδικές εξετάσεις 2017
3. Να αναφέρετε δύο (2) παράγοντες που συμβάλλουν στην εμφάνιση των κοινωνικών νοσημάτων. Να αναφέρετε πέντε (5) παραδείγματα κοινωνικών νοσημάτων.
- Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017
4. Να δώσετε τους ορισμούς:
- α. της Υγιεινής
- β. της Υγείας, σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ.
5. Να αναφέρετε τέσσερα (4) μέτρα Δημόσιας Υγιεινής που μπορεί να εφαρμόσει ένα κράτος με σκοπό την πρόληψη, τη διατήρηση και την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού.
- Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017
6. Ποιος είναι ο ρόλος της πρόληψης; Ποιες είναι οι μορφές της πρόληψης και σε τι αποσκοπεί καθεμιά από αυτές;
7. Πολλά νοσήματα του παρελθόντος έχουν μειωθεί ή εκριζωθεί. Να αναφέρετε τους παράγοντες οι οποίοι συντέλεσαν σ' αυτό.
- Πανελλαδικές εξετάσεις 2018
8. Σε ποιες ομάδες διακρίνονται οι άνθρωποι σύμφωνα με τον ορισμό της Υγείας;
- Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019
9. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), η Ψυχική Υγεία είναι η κατάσταση της συναισθηματικής ευεξίας όπου το άτομο ζει, εργάζεται και ικανοποιείται από τα προσωπικά του επιτεύγματα.
- α. Ποια είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών;
- β. Να αναφέρετε τις φάσεις της ζωής του ανθρώπου, που καλύπτει η πρόληψη αυτή.
10. Πού πρέπει να αναζητηθούν οι αιτιολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην υγεία του ανθρώπου και τους οποίους προσπαθεί να μειώσει ή να εξαλείψει η Υγιεινή;
11. Στις μέρες μας υπάρχει το παράδοξο ότι τα νοσήματα πολιτισμού, παρά τα τεράστια ποσά που ξοδεύονται για την καταπολέμησή τους, έχουν ανοδική τάση.
- α. Ποια νοσήματα πολιτισμού αποτελούν τις τρεις πρώτες αιτίες θανάτου;
- β. Να γράψετε πέντε (5) από τους βασικότερους αιτιολογικούς παράγοντες ανάπτυξης σύγχρονων νοσημάτων.
- Πανελλαδικές εξετάσεις 2020
12. Από ποιους παράγοντες καθορίζονται τα φυσιολογικά όρια των σωματικών και ψυχικών λειτουργιών για τους πραγματικά υγιείς ανθρώπους;

13. Μία γυναίκα πραγματοποίησε δοκιμασία (test) Παπανικολάου.

- α.** Πώς ονομάζεται ο έλεγχος που πραγματοποιήθηκε σε ατομικό επίπεδο;
- β.** Σε ποια κατηγορία πρόληψης εντάσσεται η συγκεκριμένη εξέταση;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

14. Να δώσετε τον ορισμό της υγείας σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.).

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

15. Σε μία πόλη με 10.000 κατοίκους, ο αριθμός των ατόμων που έχουν αποκτήσει ανοσία για το νόσημα Α, λόγω νόσησης, είναι 300 και ο αριθμός των εμβολιασθέντων για το ίδιο νόσημα είναι 700.

- α.** Να υπολογίσετε το ποσοστό της πληθυσμιακής ανοσίας.
- β.** Γενικά σε έναν πληθυσμό, από τι εξαρτάται εάν θα υπάρξει επιδημία ενός νοσήματος;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

16. Για αιώνες η προστασία της υγείας εστιάζεται στον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων.

- α.** Να αναφέρετε πέντε (5) τρόπους ή μέσα προστασίας της υγείας που εφαρμόζαν οι Αρχαίοι Έλληνες και άλλοι λαοί, όπως οι Κινέζοι.
- β.** Ποιο ήταν το μόνο μέτρο προστασίας από τα λοιμώδη νοσήματα κατά τον Μεσαίωνα και πώς εφαρμοζόταν;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ**

16. Η αύξηση της πληθυσμιακής ανοσίας δρα προστατευτικά στα άτομα που δεν έχουν ανοσία.

17. Η Ηπατίτιδα Α ανήκει στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

18. Ο ιός του AIDS μεταδίδεται κατά την κολύμβηση στη θάλασσα.

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

19. Μόλυνση είναι η κατάσταση κατά την οποία οι μικροοργανισμοί αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται μέσα στον οργανισμό του ανθρώπου.

20. Μόλυνση καλείται η κατάσταση κατά την οποία οι μικροοργανισμοί αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται μέσα στον οργανισμό του ανθρώπου και εμφανίζονται τα πρώτα συμπτώματα.

21. Άτομα με ασυμπτωματική νόσο επηρεάζουν τη συχνότητα των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.

22. Φορέας του ιού HIV είναι αυτός που έχει προσβληθεί από τον ιό, δεν παρουσιάζει συμπτώματα και μεταδίδει τον ιό χωρίς πολλές φορές να το γνωρίζει.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

23. Η χρησιμοποίηση βελονών και συριγγών μιας χρήσης είναι απαραίτητη για την προφύλαξη από τη μετάδοση της ηπατίτιδας C.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

24. Μέτρο προφύλαξης για την ηπατίτιδα Α αποτελεί ο κρατικός έλεγχος των οστρακοειδών.

25. Η λύσσα μεταδίδεται με έμμεση μετάδοση.

26. Η επίπτωση είναι το σύνολο των παλιών και νέων κρουσμάτων μιας νόσου.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

27. Ο ιός του AIDS έχει απομονωθεί στον ιδρώτα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

28. Η ηπατίτιδα Β μεταδίδεται με το αίμα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

29. Η μετάδοση της ηπατίτιδας C γίνεται με τη μετάγγιση αίματος και παραγώγων του και με τη σεξουαλική επαφή.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

30. Τα χλαμύδια ανήκουν στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

31. Η οξυουρίαση μεταδίδεται αερογενώς.
32. Η διεθνής δήλωση νοσημάτων για χολέρα και πανώλη είναι υποχρεωτική.
33. Ο τέτανος μεταδίδεται με σταγονίδια.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

34. Η λεισμανίαση μεταδίδεται στον άνθρωπο μέσω της σκνίπας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

Να συμπληρώσετε ορθά τις παρακάτω αντιστοιχίσεις.

3. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	ΝΟΣΗΜΑ
5. Με ξενιστές ή φορείς	α. Βλεννόρροια
6. Με τον αέρα	β. Ηπατίτιδα Α
7. Με σεξουαλική επαφή	γ. Πανώλη
8. Μέσω του πεπτικού συστήματος	δ. Λύσσα
	ε. Γρίπη

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

4. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΗΣ	ΝΟΣΗΜΑ
1. Αρουραίοι	α. Κίτρινος πυρετός
2. Ανωφέλές κουνούπι	β. Φυματίωση
3. Ψείρα	γ. Πανώλη
4. Στεγόμυγα	δ. Λεισμανίαση
5. Σκνίπα	ε. Εξανθηματικός τύφος
	στ. Ελονοσία

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

5. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΝΟΣΗΜΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ
1. Ηπατίτιδα C	α. 1-3 ημέρες
2. AIDS	β. 1-7 ημέρες
3. Βλεννόρροια	γ. 6-12 εβδομάδες
4. Γαστρεντερίτιδα από σαλμονέλλα	δ. 4-6 εβδομάδες
5. Γρίπη	ε. 1-2 μήνες
	στ. 8-48 ώρες από τη λήψη μολυσμένης τροφής

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

6.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1. Άμεση μετάδοση	α. Κουνούπια
	β. Τέτανος
	γ. Φιλί
2. Έμμεση μετάδοση	δ. Λύσσα
	ε. Φυματίωση
	στ. Ρούχα

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

7. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΙ
1. Επιδημιολογία	α. Ξαφνική εμφάνιση επιδημίας σε μικρό χρονικό διάστημα
2. Πανδημία	β. Ποσοστό των ατόμων στον πληθυσμό που έχουν ανοσία
3. Ενδημία	γ. Η επιστήμη που μελετά τα αίτια και τη συχνότητα όλων των νοσημάτων
4. Επιδημική έκρηξη	δ. Εξάπλωση μιας επιδημίας σ' άλλες χώρες και πολλές φορές καταλαμβάνει ολόκληρες ηπείρους
	ε. Η λοίμωξη παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα σε έναν πληθυσμό με σταθερή επίπτωση και επιπολασμό

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

8. Σημειώνεται ότι ένας αριθμός της στήλης Α περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΝΟΣΗΜΑΤΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
1. Ηπατίτιδα Α	α. Νοσήματα μεταδιδόμενα με τον αέρα
2. Γρίπη	β. Νοσήματα μεταδιδόμενα μέσω του πεπτικού συστήματος
3. Ψυχικά νοσήματα	γ. Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
4. Ηπατίτιδα Β	δ. Νοσήματα μεταδιδόμενα με ξενιστές ή φορείς
5. Οστεοχονδρίτιδα	ε. Κοινωνικά νοσήματα
6. Λεισμανίαση	

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

9. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β θα περισσέψει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Ωχρά σπειροχαίτη	α. Φυματίωση
2. Ανωφελές κουνούπι	β. Βλεννόρροια
3. Στεγόμυγα	γ. Σύφιλη
4. Γονόκοκκος	δ. Ελονοσία
5. Ψύλλος	ε. Κίτρινος πυρετός
	στ. Πανώλη

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

10. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β θα περισσέψει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Νοσήματα του πεπτικού συστήματος	α. Φυματίωση
2. Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα	β. Σακχαρώδης διαβήτης
3. Νοσήματα μεταδιδόμενα με ξενιστές ή φορείς	γ. Γονοκοκκική ουρηθρίτιδα
4. Κοινωνικό νόσημα	δ. Τέτανος
5. Νόσημα πλούτου ή αφθονίας	ε. Χολέρα
	στ. Πανώλη

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση. Σε κάθε ερώτηση πολλαπλής επιλογής αντιστοιχεί μόνο μία σωστή απάντηση.

3. Η ξαφνική εμφάνιση επιδημίας σε μικρό χρονικό διάστημα καλείται:

α. ενδημία
β. επιδημική έκρηξη
γ. πανδημία

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

4. Η περίοδος επώασης είναι το διάστημα:

α. μεταξύ της μόλυνσης και της εμφάνισης των συμπτωμάτων
β. μεταξύ της εμφάνισης κλινικών συμπτωμάτων και του θανάτου του ασθενή
γ. μεταξύ της μόλυνσης και του θανάτου του ασθενή

5. Ποια ασθένεια προκαλεί ο γονόκοκκος;

α. Σύφιλη
β. Έρπη γεννητικών οργάνων
γ. Βλεννόρροια

6. Ομάδες υψηλού κινδύνου για τη μόλυνση από ηπατίτιδα Β θεωρούνται:

α. οι εργαζόμενοι στις αποχετεύσεις
β. οι ηλικιωμένοι
γ. οι πολυμεταγγιζόμενοι

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

7. Για ποια από τις παρακάτω νόσους δεν υπάρχει εμβόλιο;

α. Ηπατίτιδα Α
β. Σύφιλη
γ. Ηπατίτιδα Β
δ. Κίτρινος πυρετός

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- 17.** Με ποιους τρόπους γίνεται η άμεση μετάδοση ενός λοιμώδους νοσήματος; Να αναφέρετε από ένα παράδειγμα σε κάθε περίπτωση.
- 18.** Ένας ταξιδιώτης, με την επάνοδό του από την Κεντρική Αφρική και μετά από έλεγχο των υγειονομικών αρχών, διαπιστώθηκε ότι νοσεί από κίτρινο πυρετό.
- α.** Ποια διαδικασία επιβάλλεται να ακολουθήσουν οι υγειονομικές αρχές;
- β.** Πώς μεταδίδεται ο κίτρινος πυρετός;
- γ.** Με ποιο τρόπο θα μπορούσε να προφυλαχθεί ο ταξιδιώτης από τη συγκεκριμένη ασθένεια;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 19.** Δεκάδες άτομα μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο με συμπτώματα γαστρεντερίτιδας από σαλμονέλλα, μετά από κατανάλωση γεύματος με κοτόπουλο, σε συνεστίαση.
- α.** Ποιες είναι οι συνήθεις πηγές μόλυνσης για τον άνθρωπο από σαλμονέλλα;
- β.** Να αναφέρετε τρία (3) μέτρα προφύλαξης που θα έπρεπε να έχουν ληφθεί για την αποφυγή της γαστρεντερίτιδας από σαλμονέλλα.

- 20.** Ένα παιδί που πηγαίνει στο νηπιαγωγείο νοσεί από γρίπη.
- α.** Πώς μεταδίδεται η νόσος;
- β.** Πόσες μέρες μετά την εμφάνιση της νόσου πρέπει να παραμείνει το παιδί στο σπίτι, ώστε να μη μεταδώσει τη νόσο στα άλλα παιδιά; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
- γ.** Ποια εποχή του χρόνου είναι πιθανότερο να εκδηλωθεί η γρίπη και γιατί;

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 21.** Αν παρουσιαστεί λοιμώδης νόσημα σε μία πόλη, τι μελέτη είναι απαραίτητο να γίνει και τι καταγράφεται σε αυτή;
- 22.** Καρδιοπαθής υπερήλικας χρειάζεται να προστατευθεί από την εποχική γρίπη.
- α.** Ποιο μέτρο προφύλαξης ενδείκνυται για την περίπτωση του;
- β.** Ποια εποχή του χρόνου ενδείκνυται να ληφθεί το προληπτικό αυτό μέτρο;
- γ.** Πόσο χρονικό διάστημα προστατεύει το συγκεκριμένο άτομο το παραπάνω προληπτικό μέτρο;
- δ.** Για ποιο λόγο ως μέτρο προφύλαξης κατά της γρίπης χρησιμοποιείται μαντήλι μπροστά από το στόμα και τη μύτη;

- 23. α.** Πού οφείλεται η σύφιλη και πώς μεταδίδεται;

- β. Πότε ένα άτομο έχει επίκτητη σύφιλη και πότε συγγενή;
- γ. Για πόσο χρονικό διάστημα μεταδίδουν τη νόσο οι ασθενείς που δεν θεραπεύτηκαν;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 24.** Σε νεογνό ηλικίας 5 ημερών διαπιστώθηκε λοίμωξη από γονόκοκκο.
- α. Πότε μολύνθηκε το νεογνό;
 - β. Ποιο μέτρο προφύλαξης έπρεπε να έχει εφαρμοστεί προληπτικά για την αποτροπή της συγκεκριμένης λοίμωξης;
 - γ. Να αναφέρετε την κατηγορία των νοσημάτων στην οποία ανήκει η γονοκοκκική ουρηθρίτιδα και τρεις (3) παράγοντες που επηρεάζουν τη συχνότητά της.
 - δ. Ποιο είναι το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη μόλυνση ως την εμφάνιση των συμπτωμάτων της παραπάνω νόσου;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 25.** Να διατυπώσετε τους εξής ορισμούς:
- α. Επιδημία
 - β. Επίπτωση
 - γ. Επιπολασμός
- 26. α.** Με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων;
- β.** Ποιος από τους παραπάνω τρόπους καταπολέμησης είναι ο πλέον αποτελεσματικός και για ποιο λόγο;
- 27.** Σε ένα νοσοκομείο νοσηλεύονται άτομα με ηπατίτιδα. Μετά από εξετάσεις, διαπιστώθηκε ότι το ένα άτομο προσβλήθηκε από τον ιό της ηπατίτιδας Α και το άλλο από τον ιό της ηπατίτιδας Β.
- α. Για ποιον από τους δύο (2) ασθενείς θεωρείται η σεξουαλική επαφή ως πιθανός τρόπος μετάδοσης;
 - β. Να αναφέρετε δύο (2) μέτρα προφύλαξης από την ηπατίτιδα Α και δύο (2) μέτρα προφύλαξης από την ηπατίτιδα Β.
 - γ. Για πόσο χρονικό διάστημα μπορεί να μεταδώσει τη νόσο το άτομο που έχει προσβληθεί από ηπατίτιδα Α;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 28.** Με ποιον τρόπο οι ξενιστές και οι φορείς μεταβιβάζουν μία νόσο από ανθρώπους ή ζώα που πάσχουν; Να αναφέρετε τέσσερα (4) νοσήματα που μεταδίδονται στον άνθρωπο με ξενιστές ή φορείς. Ποια είναι τα μέτρα προφύλαξης ενάντια σε αυτά τα νοσήματα;

29. Στις ειδήσεις αναφέρθηκε ένα περιστατικό, κατά το οποίο μετά από μετάγγιση αίματος ένας λήπτης μολύνθηκε από τον ιό HIV.

α. Δεδομένου ότι οι αιμοδότες και το αίμα τους ελέγχονται αυστηρότατα για το AIDS, να αιτιολογήσετε πλήρως για ποιο λόγο μολύνθηκε ο αιμολήπτης.

β. Να αναφέρετε, ονομαστικά, με ποιους τρόπους είναι πιθανό να είχε μολυνθεί ο αιμοδότης.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

30. Ασθενής βρίσκεται σε απομόνωση.

α. Τι είναι απομόνωση και πού εφαρμόζεται;

β. Για ποιους λόγους απομονώνεται ο ασθενής;

31. Ένας εργαζόμενος σε νοσοκομείο εμφάνισε ίκτερο. Στο ιστορικό που συνέταξε ο γιατρός αναφέρεται ότι πριν πέντε (5) εβδομάδες περίπου, έφαγε οστρακοειδή.

α. Ποιο λοιμώδες νόσημα έχει και πού οφείλεται;

β. Πού ανευρίσκεται ο παθογόνος μικροοργανισμός;

γ. Να αναφέρετε τα μέτρα προφύλαξης που λαμβάνονται για τους κοινόχρηστους χώρους (π.χ. τουαλέτες).

δ. Τι μέτρο πρωτοβάθμιας πρόληψης υπάρχει για το συγκεκριμένο νόσημα και τι χορηγείται στα άτομα που πιθανόν να μολυνθούν;

32. Ένας ταξιδιώτης επιστρέφοντας από χώρα όπου ενδημεί η πανώλη διαπιστώθηκε ότι έχει μολυνθεί από τη νόσο.

α. Πώς μεταδίδεται η πανώλη;

β. Με ποιο τρόπο θα μπορούσε να προφυλαχθεί ο ταξιδιώτης από τη συγκεκριμένη ασθένεια;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

33. Να αναφέρετε τις τρεις (3) προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος.

34. Κατά τη διάρκεια του περασμένου χειμώνα παρατηρήθηκε αυξημένη νοσηρότητα από αερογενή νοσήματα.

α. Πού οφείλεται το γεγονός αυτό;

β. Να γράψετε πέντε (5) μέτρα προφύλαξης για τα συγκεκριμένα νοσήματα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

- 35.** Όταν εμφανιστεί κάποιο λοιμώδες νόσημα πρέπει απαραίτητα να γίνει επιδημιολογική μελέτη.
- α.** Να αναφέρετε τέσσερα (4) στοιχεία που καταγράφονται σε αυτή τη μελέτη.
 - β.** Να γράψετε δύο (2) στοιχεία που μελετώνται.
 - γ.** Ποιοι είναι οι σκοποί της μελέτης αυτής;
 - δ.** Να γράψετε τέσσερα (4) λοιμώδη νοσήματα για τα οποία είναι υποχρεωτική η διεθνής δήλωση.
- 36.** Σε μία χώρα εντοπίστηκαν αυξημένα κρούσματα χολέρας.
- α.** Ποια είναι η οδός μετάδοσης της χολέρας;
 - β.** Να αναφέρετε πέντε (5) ακόμη νοσήματα που μεταδίδονται με τον τρόπο αυτό.
- 37.** Ένα νεογέννητο μωρό, μίας εβδομάδας, διαγνώσθηκε με τον ιό του AIDS.
- α.** Με ποιους τρόπους μπορεί να έχει μεταδοθεί ο ιός του AIDS από τη μητέρα φορέα στο παιδί της;
 - β.** Σε ποια κατηγορία λοιμωδών νοσημάτων ανήκει το AIDS;
 - γ.** Ποια άλλα λοιμώδη νοσήματα της ίδιας κατηγορίας μπορούν να μεταδοθούν από τη μητέρα φορέα στο παιδί της;
- Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020
- 38. α.** Να αναφέρετε τα τρία (3) πρώτα στάδια εξέλιξης των λοιμωδών νοσημάτων με βάση τη χρονική σειρά.
- β.** Ποιους τρόπους ακολουθεί η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα ώστε να καταπολεμήσει τα λοιμώδη νοσήματα;
 - γ.** Τα ΜΜΕ και οι επιστήμονες αναφέρονται συχνά στον όρο της πληθυσμιακής ανοσίας. Τι αναμένεται να επιτευχθεί με την αύξηση της πληθυσμιακής ανοσίας;
- 39.** Στο Κέντρο Υγείας σε μία μέρα προσέρχονται 13 ασθενείς με κοιλιακά άλγη, διαρροϊκές κενώσεις και πυρετό. Τα συμπτώματα εμφανίστηκαν σε όλους τις τελευταίες 24 ώρες μετά την κατανάλωση θαλασσινών μυδιών σε συνεστίαση πριν από 2 ημέρες.
- α.** Ποια είναι η πιθανότερη ασθένεια και το αίτιό της;
 - β.** Να αναφέρετε πέντε (5) μέτρα προφύλαξης από νοσήματα, που μεταδίδονται μέσω του πεπτικού συστήματος.

- 40. α.** Ποια κύτταρα προσβάλλει ο ιός HIV που προκαλεί το σύνδρομο της Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS);
- β.** Να αναφέρετε επτά (7) παράγοντες που επηρεάζουν τη συχνότητα των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.
- γ.** Να αναφέρετε, ονομαστικά, τρία (3) νοσήματα που μπορούν να μεταδοθούν με βελόνες και σύριγγες.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 41. α.** Να δώσετε τον ορισμό της άμεσης μετάδοσης ενός λοιμώδους νοσήματος.
- β.** Να αναφέρετε τους τρόπους της άμεσης μετάδοσης ενός λοιμώδους νοσήματος.
- 42.** Δύο γυναίκες Χ και Ψ διανύουν τον δεύτερο μήνα κύησης. Η Χ γυναίκα πάσχει από ηπατίτιδα Β και η Ψ γυναίκα πάσχει από βλεννόρροια.
- α.** Από ποιον μικροοργανισμό έχει μολυνθεί η κάθε γυναίκα;
- β.** Να αναφέρετε τον τρόπο με τον οποίο θα μολυνθεί από τη μητέρα το νεογνό σε κάθε περίπτωση.
- γ.** Ποιο μέτρο προφύλαξης πρέπει να εφαρμοστεί στο νεογνό (βρέφος) στην κάθε περίπτωση προκειμένου να αποφευχθεί η μόλυνση;
- 43.** Να αναφέρετε τρεις (3) περιπτώσεις για τις οποίες είναι απόλυτα τεκμηριωμένο ότι δεν μεταδίδεται ο ιός HIV.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 44. α.** Με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων;
- β.** Ποιος από αυτούς είναι ο πλέον αποτελεσματικός τρόπος εξαφάνισής τους και γιατί;
- 45.** Ασθενής με Covid-19 νοσηλεύεται σε απομόνωση.
- α.** Τι είναι η απομόνωση και πότε επιβάλλεται;
- β.** Πού εφαρμόζεται η απομόνωση;
- γ.** Για ποιους λόγους γίνεται η απομόνωση στο συγκεκριμένο ασθενή;
- 46.** Ταξιδιώτης που επιστρέφει από χώρα του εξωτερικού, όπου ενδημεί η πανώλη, διαγνώσθηκε ότι πάσχει από αυτή τη νόσο.
- α.** Με ποιους ξενιστές ή φορείς μεταδίδεται η πανώλη;
- β.** Ποιο μέτρο προφύλαξης έπρεπε να πάρει το άτομο πριν ταξιδέψει;

γ. Εκτός από την πανώλη να αναφέρετε άλλα τρία (3) νοσήματα που μεταδίδονται με ξενιστές ή φορείς.

47. Για δύο (2) λοιμώδη νοσήματα Α και Β, η χρονική περίοδος από την είσοδο του μικροοργανισμού στον άνθρωπο μέχρι και την εμφάνιση των συμπτωμάτων φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΝΟΣΗΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Νόσημα Α	8-48 ώρες
Νόσημα Β	1-3 ημέρες

α. Πώς ονομάζεται η χρονική αυτή περίοδος;

β. Ποια είναι τα νοσήματα Α και Β;

γ. Πώς μεταδίδεται το νόσημα Α και πώς το νόσημα Β;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

48. α. Να αναφέρετε τρία (3) νοσήματα για τα οποία ο χρόνος επώασης αυτών δεν ξεπερνά τις επτά (7) ημέρες.

β. Να αναφέρετε για ποιο από τρία (3) παραπάνω νοσήματα υπάρχει διαθέσιμο εμβόλιο.

γ. Ποιος είναι ο παθογόνος μικροοργανισμός σε καθένα από τα τρία (3) παραπάνω νοσήματα;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

49. Ποιος είναι ο χρόνος επώασης της γαστρεντερίτιδας από σαλμονέλα; Να αναφέρετε τέσσερα μέτρα προφύλαξης που πρέπει να λαμβάνονται για την αποφυγή εμφάνισής της.

50. Στο πλαίσιο του προγράμματος Αγωγής Υγείας σε μαθητές της Γ' Λυκείου, γίνεται ενημέρωση για τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

α. Να αναφέρετε έξι νοσήματα που ανήκουν στην κατηγορία αυτή.

β. Να αναφέρετε τρία σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα που μεταδίδονται από τη μητέρα στο έμβρυο.

γ. Να αναφέρετε ένα σεξουαλικά μεταδιδόμενο νόσημα που μπορεί να προληφθεί με εμβολιασμό.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

51. Να αναφέρετε τρία (3) συμπτώματα που μπορεί να εμφανίσει ένα άτομο που έχει μολυνθεί από τον ιό HIV και τέσσερα (4) βιολογικά υγρά στα οποία έχει απομονωθεί ο ιός αυτός.

52. Μία έγκυος γυναίκα επισκέπτεται τον γυναικολόγο της και διαγιγνώσκεται με σύφιλη.

- α. Σε ποιο μικροοργανισμό οφείλεται η σύφιλη;
- β. Ποιο είναι το πρώτο στάδιο της νόσου;
- γ. Μετά από ποιο μήνα της κύησης μπορεί να μολυνθεί το έμβρυο;
- δ. Να αναφέρετε ένα μέτρο πρωτοβάθμιας πρόληψης για τη σύφιλη, και ένα ακόμα νόσημα που μεταδίδεται με τον ίδιο τρόπο.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

53. Η γαστρεντερίτιδα από σαλμονέλλα είναι η συχνότερη μορφή σαλμονελλώσεων. Ποιος είναι ο χρόνος επώασής της; Να αναφέρετε πέντε (5) συμπτώματά της.
54. Σε ένα νέο στέλεχος του ιού της γρίπης τα κρούσματα για το διάστημα από την 1^η Φεβρουαρίου έως και την 7^η Φεβρουαρίου ήταν 1.000 νέα κρούσματα ημερησίως.
- α. Ποια ήταν η επίπτωση της νόσου για το διάστημα της πρώτης εβδομάδας;
 - β. Την 8^η Φεβρουαρίου ο συνολικός αριθμός κρουσμάτων ήταν 20.000. Με δεδομένο ότι η διάρκεια των συμπτωμάτων του στελέχους αυτού είναι πάνω από δέκα ημέρες, ποιος επιδημιολογικός όρος αντιστοιχεί στον αριθμό αυτό;
 - γ. Ποια ήταν η επίπτωση της γρίπης στις 8 Φεβρουαρίου;
 - δ. Να δώσετε τον ορισμό της ενδημίας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ – ΚΡΙΣΕΩΣ

1. Ο επιστημονικός υπεύθυνος του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.) ενημέρωσε ότι:
- Στις 3 Απριλίου το σύνολο των κρουσμάτων του COVID-19 στη χώρα μας ήταν 1.600.
 - Την επόμενη ημέρα, 4 Απριλίου, ανακοίνωσε ότι ο συνολικός αριθμός κρουσμάτων ήταν 1.700.
 - Στις 6 Απριλίου ανακοίνωσε ότι ο αριθμός των νέων κρουσμάτων ήταν 200.
- α. Να γράψετε τις διαφορές της επίπτωσης και του επιπολασμού.
 - β. Να γράψετε αριθμητικά την επίπτωση στις 4 Απριλίου.
 - γ. Να γράψετε αριθμητικά τον επιπολασμό στις 6 Απριλίου.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

Χρήσιμοι πίνακες!

1. Σαλμονελλώσεις

ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΩΣΕΙΣ		
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Σαλμονέλλες, που είναι βακτήρια.	
ΤΡΟΠΟΙ/ΟΔΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	Μεταδίδονται με πρόσληψη του μικροβίου από το στόμα (μολυσμένη τροφή, νερό, ποτά) και	Μεταδίδονται από: - ζώα σε άνθρωπο ή - άνθρωπο σε άνθρωπο
ΠΗΓΕΣ ΜΟΛΥΝΣΗΣ	- Τα ακάθαρτα νερά που βρίσκονται κοντά σε υπονόμους - Τα θαλασσινά μύδια - Το κρέας πουλερικών - Τα αυγά πουλερικών - Οι ασθενείς - Οι μικροβιοφορείς	
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ	8 - 48 ώρες από τη στιγμή της λήψης της μολυσμένης τροφής.	
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ/ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	Η γαστρεντερίτιδα από σαλμονέλλα είναι η συχνότερη μορφή της ασθένειας. Εκδηλώνεται με: - ναυτία - έμετο - κοιλιακά άλγη - διαρροϊκές κενώσεις, που σε μερικές περιπτώσεις είναι βλεννοαιματηρές - πυρετό	

2. Ηπατίτιδα Α

ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Α		
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Ιός της ηπατίτιδας Α	
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	- Από άτομο σε άτομο με τα κόπρανα, συχνότερα. - Ιός σε κόπρανα ασθενών → ιός σε άπλυτα χέρια → ιός σε στόμα - Ιός σε κόπρανα ασθενών → ιός σε τρόφιμα → ιός σε ευαίσθητα άτομα → επιδημίες - Ιός σε κόπρανα ασθενών → ιός στο νερό → ιός σε ευαίσθητα άτομα → επιδημίες	
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ	4 - 6 εβδομάδες	
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ/ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	Ίκτερος	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	- Στο τέλος του σταδίου επώασης - Τις πρώτες 5-6 ημέρες μετά την εμφάνιση του ίκτερου	

3. Γρίπη

ΓΡΙΠΗ	
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Ιός της γρίπης (A, B, C)
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	Μεταδίδεται με σταγονίδια
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ	1 - 3 μέρες
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ/ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	Αρχίζει απότομα και με έντονα συμπτώματα, όπως: • υψηλό πυρετό • ρίγη • κακουχία • μυϊκούς πόνους • πόνους στις αρθρώσεις • με συμπτώματα από το αναπνευστικό σύστημα
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	• 2 ημέρες πριν την εκδήλωση συμπτωμάτων • Μία εβδομάδα μετά την εκδήλωση συμπτωμάτων

4. Σύφιλη

ΣΥΦΙΛΗ	
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Ωχρά σπειροχαίτη
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	• Μέσω σεξουαλικής επαφής (ο πιο συχνός τρόπος, τη λέμε επίκτητη) • Από τη μητέρα στο παιδί (κατά την κύηση, μετά τον 4^ο μήνα, μέσω του πλακούντα, τη λέμε συγγενή)
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ/ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	Συφιλιδικό έλκος
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	5 χρόνια, για ασθενείς που δεν θεραπεύτηκαν

5. Βλεννόρροια / Γονοκοκκική Ουρηθρίτιδα

ΒΛΕΝΝΟΡΡΟΙΑ / ΓΟΝΟΚΟΚΚΙΚΗ ΟΥΡΗΘΡΙΤΙΔΑ	
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Γονόκοκκος
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	• Μέσω σεξουαλικής επαφής • Από τη μητέρα στο παιδί (κατά τον τοκετό)
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ	1 - 7 ημέρες
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ/ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	Τα συμπτώματα της νόσου είναι: • δυσουρία • αίσθημα καύσου στην ούρηση • πυώδης κιτρινοπράσινη έκκριση με δυσάρεστη οσμή • 15% ανδρών είναι ασυμπτωματικοί • >15% γυναικών είναι ασυμπτωματικές

6. Ηπατίτιδα Β

ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Β		
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Ιός της ηπατίτιδας Β	
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	• Με το αίμα και τα παράγωγά του • Με τη σεξουαλική επαφή • Περιγεννητικά (από μητέρα-φορέα στο νεογνό)	
ΟΜΑΔΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	• Πολυμεταγγιζόμενοι • Άτομα που υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση • Άτομα που έχουν υποστεί μεταμόσχευση • Ομοφυλόφιλοι	• Χρήστες τοξικών ουσιών • Παιδιά μητέρων-φορέων • Μέλη της οικογένειας ενός φορέα • Εργαζόμενοι στον τομέα υγείας όπως γιατροί, νοσηλεύτες και τεχνολόγοι εργαστηρίων

7. Ηπατίτιδα C

ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ C	
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Ιός της ηπατίτιδας C
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	• Με το αίμα και τα παράγωγά του • Με τη σεξουαλική επαφή

8. Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS)

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΕΠΙΚΤΗΤΗΣ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ (AIDS)		
ΛΟΙΜΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	Ιός HIV	
ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	• Με το αίμα ή τα παράγωγά του • Με τη σεξουαλική επαφή • Από τη μητέρα-φορέα στο παιδί της (ενδομήτρια και στον τοκετό και στον θηλασμό)	
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΩΑΣΗΣ	1 - 2 μήνες	
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ/ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	Επιπτώσεις: • ανοσοανεπάρκεια • νευρολογικά συμπτώματα • άνοια	Συμπτώματα στο 1/5 των περιπτώσεων: • χαμηλός πυρετός • πονόλαιμος • διόγκωση των λεμφαδένων, που διαρκεί περίπου 20 ημέρες τα οποία υποχωρούν

Κεφάλαιο 5

5.1

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

- 35.** Η υπεριώδης ακτινοβολία βοηθά στην επούλωση τραυμάτων και αυξάνει την άμυνα του οργανισμού.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 36.** Για την καλή λειτουργία της όρασης είναι απαραίτητη η ορατή ακτινοβολία.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 37.** Η νόσος των δυτών παρουσιάζεται κατά την απότομη επάνοδο σε κανονική πίεση από περιβάλλον αυξημένης πίεσης.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 38.** Η καπνομίχλη «τύπου Λονδίνου» χαρακτηρίζεται από υψηλές συγκεντρώσεις διοξειδίου του θείου και καπνού.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

- 39.** Ο θερμός αέρας κατακρατεί μικρότερη ποσότητα υδρατμών.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

- 40.** Οι ορεσίβιοι παρουσιάζουν διαταραχές λόγω χαμηλής ατμοσφαιρικής πίεσης.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

- 41.** Ένας από τους μηχανισμούς θερμορύθμισης σε υψηλές θερμοκρασίες, είναι η αύξηση των καύσεων.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 42.** Η κύρια πηγή θερμότητας στη γη προέρχεται από την ιονίζουσα ακτινοβολία.

- 43.** Οι πυρκαγιές των δασών ανήκουν στις ανθρωπογενείς πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 44.** Τα ραδιενεργά ισότοπα που υπάρχουν στο νερό ανήκουν στις φυσικές πηγές ακτινοβολίας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 45.** Τα γλυπτά της Ακρόπολης καταστρέφονται από το διοξείδιο του θείου που υπάρχει στον ατμοσφαιρικό αέρα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

- 46.** Η υπέρυθρη ακτινοβολία είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία της φωτοσύνθεσης.

- 47.** Το μαζούτ είναι πλούσιο σε διοξείδιο του άνθρακα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

48. Η ατμοσφαιρική πίεση στην επιφάνεια της θάλασσας είναι 430 mmHg.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

Να συμπληρώσετε ορθά τις παρακάτω αντιστοιχίσεις.

11. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΜΟΡΦΗ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ	ΔΡΑΣΗ
9. Υπεριώδης	α. Αποτελεί κύρια πηγή θερμότητας πάνω στη Γη
10. Ορατή	β. Προκαλεί συγγενείς ανωμαλίες στη διάπλαση του εμβρύου
11. Ιονίζουσα	γ. Βοηθάει στην επούλωση τραυμάτων
12. Υπέρυθρη	δ. Είναι καταστρεπτική για τη ζωή
	ε. Είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της φωτοσύνθεσης

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση. Σε κάθε ερώτηση πολλαπλής επιλογής αντιστοιχεί μόνο μία σωστή απάντηση.

8. Για τη μετατροπή της προβιταμίνης D σε βιταμίνη D είναι απαραίτητη:
- α. η ορατή ακτινοβολία
 - β. η υπεριώδης ακτινοβολία
 - γ. η υπέρυθρη ακτινοβολία

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

9. Ποιο από τα παρακάτω φάσματα της ηλιακής ακτινοβολίας είναι η κύρια πηγή θερμότητας πάνω στη Γη;
- α. Ιονίζουσα
 - β. Υπεριώδης
 - γ. Υπέρυθρη
 - δ. Ορατή

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

55. Να αναφέρετε πέντε (5) φυσικές πηγές της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

56. Να αναφέρετε έξι (6) διατροφικές συμβουλές που θα δώσετε σε ένα άτομο για την αποφυγή της θερμοπληξίας.

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

57. Ο άνθρωπος διατηρεί σταθερή τη θερμοκρασία του σώματός του, ανεξάρτητα από τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος.

α. Με ποιους μηχανισμούς επιτυγχάνεται η θερμορύθμιση, όταν υπάρχουν στην ατμόσφαιρα υψηλές θερμοκρασίες;

β. Ποιες ηλικιακές ομάδες παρουσιάζουν μειωμένη θερμορυθμιστική ικανότητα;

γ. Σε ποιες περιβαλλοντικές συνθήκες ο οργανισμός αδυνατεί να αποβάλλει θερμότητα;

58. Μετά από πυρηνικό ατύχημα, παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση ραδιοϊσοτόπων ακόμα και σε κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών.

α. Να εξηγήσετε για ποιο λόγο συμβαίνει αυτό.

β. Με ποιο τρόπο ραδιοϊσότοπα μπορούν να περάσουν στον άνθρωπο μέσω της τροφικής αλυσίδας;

γ. Να αναφέρετε τρεις (3) επιπτώσεις που μπορούν να εμφανιστούν στην υγεία των κατοίκων αυτών των περιοχών.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

59. Η ατμοσφαιρική πίεση στην επιφάνεια της θάλασσας είναι 760 mmHg.

α. Ποια προβλήματα υγείας είναι πιθανό να εμφανίσει μια ορειβατική ομάδα κατά τη διάρκεια της ανάβασής της, σε συνάρτηση με το υψόμετρο;

β. Ένας δύτης αναδύεται απότομα από μεγάλο βάθος. Ποιες συνέπειες μπορεί να παρατηρηθούν στον οργανισμό του και για ποιο λόγο συμβαίνουν αυτές; Ποια ιατρική βοήθεια μπορεί να παρασχεθεί στον δύτη για την αντιμετώπιση των διαταραχών που εμφανίστηκαν;

60. Ένα μικρό μέρος της υπεριώδους ακτινοβολίας φτάνει στην επιφάνεια της Γης, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της απορροφάται από τα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας.

α. Να αναφέρετε τρεις (3) βλαπτικές επιδράσεις της υπεριώδους ακτινοβολίας στον οργανισμό, μετά από έκθεση για μεγάλο χρονικό διάστημα σε αυτήν.

β. Να αναφέρετε τρεις (3) λόγους για τους οποίους η υπεριώδης ακτινοβολία είναι απαραίτητη.

γ. Εκτός από την υπεριώδη ακτινοβολία, να αναφέρετε ονομαστικά ποια άλλα είδη περιλαμβάνει το φάσμα της ηλιακής ακτινοβολίας.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

- 61.** Η ρύπανση από ακτινοβολία ενδιαφέρει όλους τους ανθρώπους. Να αναφέρετε τις φυσικές πηγές ακτινοβολίας και πέντε (5) βιολογικά αποτελέσματα από την ακτινοβολία στον άνθρωπο.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

- 62. α.** Ποιες είναι οι τεχνητές πηγές ακτινοβολίας;

β. Πώς μπορούμε να σταματήσουμε ορισμένα είδη ακτινοβολίας που προέρχονται από τεχνητές πηγές;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

- 63.** Να αναφέρετε τέσσερα (4) στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και τέσσερα (4) στοιχεία του κοινωνικού περιβάλλοντος.

- 64.** Το Υπουργείο Υγείας πραγματοποίησε μετρήσεις των συστατικών του ατμοσφαιρικού αέρα στο κέντρο της Αθήνας. Διαπιστώθηκε ότι η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) είναι 0,06%.

α. Ποιο είναι το ποσοστό του CO_2 σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης;

β. Τι θα προκληθεί στον ατμοσφαιρικό αέρα από την αύξηση του CO_2 ;

γ. Ποιες κύριες ανθρωπογενείς πηγές ρύπανσης συνυπάρχουν στις αστικοβιομηχανικές περιοχές;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 65.** Το Everest, είναι το ψηλότερο βουνό της Γης με υψόμετρο 8.848 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας.

α. Από ποια νόσο κινδυνεύουν τα μέλη μίας αποστολής ορειβατών στο Everest από απότομη μείωση της ατμοσφαιρικής πίεσης, αν δεν έχουν λάβει κατάλληλα μέτρα;

β. Πώς είναι εφικτό τα σύγχρονα αεροπλάνα να πετούν σε υψόμετρα μεγαλύτερα από την κορυφή του Everest και οι ταξιδιώτες και το πλήρωμα των αεροπλάνων να μην εμφανίζουν προβλήματα υγείας;

- 66. α.** Ποια είναι η ιατρική εφαρμογή των ραδιοϊσοτόπων;

β. Με ποιον τρόπο η πτώση των ραδιοϊσοτόπων με τη βροχή στο έδαφος επηρεάζει τον άνθρωπο; Να δώσετε ένα παράδειγμα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 67.** Να γράψετε τα βιολογικά αποτελέσματα στον άνθρωπο από την έκθεση στην ακτινοβολία.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 68.** Η παρατεταμένη έκθεση στην ηλιακή ακτινοβολία προκαλεί εγκαύματα του δέρματος.
- α.** Ποια είδη ακτινοβολίας ευθύνονται για την πρόκληση εγκαυμάτων;
 - β.** Ποια επιπλέον είδη ακτινοβολίας ανήκουν στο φάσμα της ηλιακής ακτινοβολίας;
 - γ.** Ποιο είδος ηλιακής ακτινοβολίας είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία της φωτοσύνθεσης;
 - δ.** Ποια είδη ακτινοβολίας ευθύνονται για την εμφάνιση επαγγελματικών καρκίνων του δέρματος;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 69.** Να αναφέρετε πέντε λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η υπεριώδης ακτινοβολία.
- 70.** Τα τελευταία χρόνια, λόγω των δασικών πυρκαγιών, έχει επιδεινωθεί το πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.
- α.** Ποιες άλλες φυσικές πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης υπάρχουν;
 - β.** Στην Ελλάδα, την τελευταία 25ετία, συνειδητοποιήθηκε το πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ιδιαίτερα στις βιομηχανικές περιοχές. Ποια προβλήματα δημιουργούν στις περιοχές αυτές ουσίες, όπως το Κλοφέν ή PCB και ο Λιγνίνης;
 - γ.** Ποιους μηχανισμούς αυτοκαθαρισμού διαθέτει η ατμόσφαιρα;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

- 71.** Ένα άτομο ξεκίνησε να κάνει καθημερινά ηλιοθεραπεία από την πρώτη ημέρα των διακοπών του.
- α.** Ποιος πρέπει να είναι ο χρόνος έκθεσης στον ήλιο την πρώτη ημέρα και ποιος είναι ο μέγιστος επιτρεπτός χρόνος έκθεσης την τέταρτη ημέρα;
 - β.** Να αναφέρετε τρεις (3) περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να διακόπτεται η ηλιοθεραπεία.
 - γ.** Να αναφέρετε δύο (2) κλιματολογικές συνθήκες, οι οποίες, σε συνδυασμό με την υψηλή θερμοκρασία, μπορεί να προκαλέσουν θερμοπληξία.
 - δ.** Να αναφέρετε δύο (2) μηχανισμούς με τους οποίους ο οργανισμός μας διατηρεί σταθερή τη θερμοκρασία του τους καλοκαιρινούς μήνες. Πού βρίσκεται το θερμορρυθμιστικό κέντρο;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

- 72.** Να αναφέρετε έξι (6) προληπτικά μέτρα κατά της θερμοπληξίας.
- 73.** Να αναφέρετε, ονομαστικά, τρεις (3) φυσικές πηγές και δύο (2) τεχνητές πηγές ρύπανσης από ακτινοβολία.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

5.2

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

49. Όταν η υγρασία στα τρόφιμα είναι μεγάλη, ευνοείται η ανάπτυξη μικροοργανισμών.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

50. Τα μαγειρεμένα φαγητά καλό είναι να συντηρούνται ή σε θερμοκρασία μεγαλύτερη από 60° C, ή μικρότερη από 10° C.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

51. Το οξυγόνο της ατμόσφαιρας προκαλεί οξείδωση της βιταμίνης C των φρούτων.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

52. Το γάλα από αιγοπρόβατα, που πάσχουν από μελιταίο πυρετό, περιέχει βρουκέλλες.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

53. Τα φρούτα αλλοιώνονται, αν τα ένζυμα παραμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά τη συγκομιδή τους.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

54. Τα καρκεύματα και τα ευφραντικά υπάγονται στην κατηγορία των τροφίμων.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

55. Τα αυγά από μολυσμένα πουλερικά περιέχουν βρουκέλλες.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

74. Να αναφέρετε, ονομαστικά, τους παράγοντες που συμβάλλουν στην αλλοίωση των τροφίμων.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

75. α. Τι θεωρείται αλλοίωση τροφίμων;

β. Να αναφέρετε έξι (6) τρόπους σωστής συντήρησης και διατήρησης των τροφίμων ανάλογα με το είδος τους.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

76. α. Να γράψετε τις δύο (2) κατηγορίες ασθενειών που μεταδίδονται με τα τρόφιμα.

β. Να δώσετε για κάθε κατηγορία ένα παράδειγμα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

77. Μία καλοκαιρινή ημέρα με πολύ υψηλές θερμοκρασίες αλλοιώθηκαν τρόφιμα εκτεθειμένα σε θερμοκρασία περιβάλλοντος.

- α. Ποιες αλλαγές έχουν υποστεί τα συγκεκριμένα τρόφιμα;
- β. Σε ποια θερμοκρασία πρέπει να συντηρείται το μαγειρεμένο φαγητό, σύμφωνα με τον κανόνα του Π.Ο.Υ.;
- γ. Να αναφέρετε τρία (3) τρόφιμα που αλλοιώνονται γρήγορα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

- 78.** Να αναφέρετε τέσσερις (4) αλλοιώσεις που προκαλούνται στα τρόφιμα από την έκθεσή τους σε υψηλές θερμοκρασίες.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 79.** Παραγωγός φρούτων συγκέντρωσε και αποθήκευσε τη συγκομιδή του. Εξαιτίας της απεργίας η μεταφορά των προϊόντων καθυστέρησε. Να αναφέρετε, ονομαστικά, ποιοι παράγοντες θα αλλοιώσουν τα αποθηκευμένα τρόφιμα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 80.** Ποιοι είναι οι τρόποι σωστής συντήρησης και διατήρησης των τροφίμων;
- 81.** Ο Γιάννης νόσησε επειδή κατανάλωσε γάλα από αιγοπρόβατα που έπασχαν από μελιταίο πυρετό.
- α. Ποιος είναι ο υπεύθυνος παθογόνος μικροοργανισμός;
 - β. Ποιος είναι ο τρόπος μετάδοσης του ανωτέρω παθογόνου μικροοργανισμού;
 - γ. Ποιες ομάδες εργαζομένων κινδυνεύουν από ζωοανθρωπονόσους;
 - δ. Να αναφέρετε ένα ακόμα παράδειγμα νοσήματος που προκαλείται από μολυσμένο τρόφιμο ζωικής προέλευσης.
 - ε. Πώς μολύνονται τα φυτικής προέλευσης τρόφιμα;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 82.** Οι εργαζόμενοι σε μεγάλο εστιατόριο είναι υπεύθυνοι για την προετοιμασία των γευμάτων. Επειδή υπάρχει μεγάλος φόρτος εργασίας πρέπει να ετοιμάζουν τα φαγητά αρκετά νωρίτερα από το άνοιγμα του εστιατορίου.
- α. Μέχρι πόσες ώρες μπορούν να παραμείνουν τα μαγειρεμένα τρόφιμα εκτός του ψυγείου;
 - β. Σε ποιες θερμοκρασίες είναι προτιμότερο να συντηρούνται τα μαγειρεμένα τρόφιμα;
 - γ. Τι σημαίνει αποτελεσματική αναθέρμανση τροφίμου;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

- 83.** Τι είναι η αλλοίωση των τροφίμων; Να αναφέρετε δύο είδη τροφίμων φυτικής προέλευσης και δύο ζωικής προέλευσης που αλλοιώνονται γρήγορα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

- 84.** Τι προκαλεί το οξυγόνο της ατμόσφαιρας στα τρόφιμα και τι αποτέλεσμα έχει αυτή η δράση του;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

- 85.** Τι μπορεί να προκαλέσει στα τρόφιμα η υψηλή θερμοκρασία; Ποια είναι τα πιο ευαίσθητα στη θερμοκρασία τρόφιμα;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

5.3

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

56. Η αντίδραση του πόσιμου νερού πρέπει να είναι ουδέτερη, έως ελαφρά όξινη.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

57. Το δονάκιο της χολέρας στο πόσιμο νερό μπορεί να εξακριβωθεί με τη χημική εξέταση αυτού.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

58. Όσο αυξάνεται το βιοτικό επίπεδο, η ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση νερού μειώνεται συνεχώς.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

59. Ο μόλυβδος που βρίσκεται σε μεγάλη αναλογία στο πόσιμο νερό προκαλεί χρόνιες δηλητηριάσεις.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

60. Το νερό συμβάλλει στη ρύθμιση της θερμοκρασίας του σώματος.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

61. Η απολύμανση του νερού γίνεται με χλωρίωση.

62. Το νερό αποτελεί το 60-70% του αίματος.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

Να συμπληρώσετε ορθά τις παρακάτω αντιστοιχίσεις.

12. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
ΔΙΑΔΟΧΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ	ΣΚΟΠΟΣ
13. Πρώτο στάδιο	α. Γίνεται απολύμανση του νερού με χλωρίωση και καταστροφή μικροβίων.
14. Δεύτερο στάδιο	β. Υπάρχει συνεχής ροή και πίεση.
15. Τρίτο στάδιο	γ. Καθιζάνουν όλες οι ουσίες.
16. Τέταρτο (τελικό) στάδιο	δ. Απαλλάσσεται το νερό από δυσάρεστες οσμές και οξυγονώνεται.
	ε. Κατακρατούνται όλες οι μικροσκοπικές ουσίες και το νερό βγαίνει διαυγές και απαλλαγμένο από μικρόβια.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση. Σε κάθε ερώτηση πολλαπλής επιλογής αντιστοιχεί μόνο μία σωστή απάντηση.

10. Ποιο από τα παρακάτω νοσήματα μεταδίδεται με το νερό:

- α. ηπατίτιδα C
- β. ψώρα
- γ. χολέρα

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

86. Ποιες χημικές ενώσεις και ποια άλατα αποτελούν ένδειξη μόλυνσης του πόσιμου νερού; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

87. Ο καλύτερος τρόπος ύδρευσης μιας περιοχής είναι με υδραγωγείο. Εκεί το νερό καθαρίζεται και απολυμαίνεται, προτού διοχετευθεί στον καταναλωτή. Να περιγράψετε τα τέσσερα (4) στάδια καθαρισμού και απολύμανσης του νερού, εξηγώντας τη σκοπιμότητα κάθε σταδίου.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

88. Με τη χημική εξέταση του νερού διαπιστώνεται πιθανή μόλυνσή του, ενώ η εξακρίβωση του μικροβίου που ευθύνεται για τη μόλυνση γίνεται με τη μικροβιολογική εξέταση.

α. Τι υποδηλώνει η ύπαρξη χλωριούχων αλάτων στο πόσιμο νερό σε συγκέντρωση μεγαλύτερη των 30mg/l;

β. Να αναφέρετε τέσσερις (4) παθογόνους μικροοργανισμούς που μπορεί να βρεθούν κατά τη μικροβιολογική εξέταση του νερού.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

89. Το νερό χρησιμοποιείται καθημερινά σε πολλαπλές ανθρώπινες δραστηριότητες.

α. Τι περιλαμβάνει η χημική εξέταση του νερού;

β. Τι διαπιστώνεται με αυτήν την εξέταση;

γ. Τι περιλαμβάνουν οι δείκτες που χρησιμοποιούνται στη μικροβιολογική εξέταση;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

90. Να αναφέρετε τους τρόπους πρόσληψης του νερού.

91. Να αναφέρετε τέσσερις (4) προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί το δίκτυο διανομής νερού, ώστε το νερό να είναι έτοιμο για πόση.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

92. Πραγματοποιήθηκε χημική εξέταση σε δύο πηγάδια Α και Β με νερό. Στο Α πηγάδι βρέθηκαν αζωτούχες ενώσεις και χλωριούχα άλατα σε περιεκτικότητα 40mg/l. Στο

Β πηγάδι απουσίαζαν οι αζωτούχες ενώσεις, ενώ βρέθηκαν χλωριούχα άλατα σε περιεκτικότητα 25mg/lit. Ποιο πηγάδι παρουσιάζει ένδειξη μόλυνσης; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 93.** Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται τα χαρακτηριστικά τριών (3) δειγμάτων νερού, που έχουν ληφθεί από διαφορετικές περιοχές.

Ουσίες	Δείγμα νερού Α	Δείγμα νερού Β	Δείγμα νερού Γ
Χλωριούχα άλατα	20 mg/lit	30 mg/lit	25 mg/lit
Μόλυβδος	Δεν περιέχεται	Δεν περιέχεται	Σε μεγάλη αναλογία
pH	6,2	6,9	7,1
Αζωτούχες ενώσεις	Δεν περιέχονται	Περιέχονται	Δεν περιέχονται

α. Ποιο ή ποια από τα τρία δείγματα νερού δεν είναι κατάλληλο για πόση και ποιο ή ποια από τα χαρακτηριστικά του κάθε δείγματος ευθύνεται για αυτό; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

β. Από πού μπορεί να προέρχονται οι αζωτούχες ενώσεις σε δείγμα νερού που δεν είναι μολυσμένο;

γ. Με ποια εξέταση διαπιστώνεται πιθανή μόλυνση του νερού;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

- 94.** Να αναφέρετε τρεις (3) λειτουργίες του νερού στον οργανισμό μας.
- 95.** Τι περιλαμβάνει η χημική εξέταση του νερού; Να αναφέρετε τέσσερις (4) παθογόνους μικροοργανισμούς που μπορεί να βρεθούν κατά τη μικροβιολογική εξέταση του νερού.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

Χρήσιμος Πίνακας

1. Στάδια καθαρισμού και απολύμανσης του νερού στο υδραγωγείο

ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗΣ ΝΕΡΟΥ (συνοπτικά)	
1. Το νερό διοχετεύεται σε τεχνητές λίμνες και εκτοξεύεται προς τα πάνω (πίδακες).	Απαλλάσσεται από δυσάρεστες οσμές και οξυγονώνεται.
2. Το νερό διοχετεύεται στις δεξαμενές καθίζησης.	Καθιζάνουν όλες οι ουσίες.
3. Το νερό μεταφέρεται στα αμμοδιυλιστήρια.	Κατακρατούνται όλες οι μικροσκοπικές ουσίες. Το νερό βγαίνει διαυγές και απαλλαγμένο από μικρόβια.
4. Απολύμανση του νερού με χλωρίωση.	Με αυτό τον τρόπο καταστρέφονται τα μικρόβια που πιθανόν να διέφυγαν.

5.4

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

63. Τα στερεά απορρίμματα λέγονται λύματα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

64. Η καύση των απορριμμάτων δημιουργεί πρόβλημα ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

65. Ο σηπτικός βόθρος θεωρείται το πιο ανθυγιεινό είδος βόθρου.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

66. Η αποθήκευση στερεών απορριμμάτων πρέπει να γίνεται σε πλαστικές σακούλες, που αυτοκαταστρέφονται σε 6-12 μήνες μετά την ταφή τους.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

67. Στα χωριστικά δίκτυα υπονόμων τα νερά της βροχής χρησιμοποιούνται μετά από επεξεργασία.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση. Σε κάθε ερώτηση πολλαπλής επιλογής αντιστοιχεί μόνο μία σωστή απάντηση.

11. Υγιεινότερος βόθρος θεωρείται:

- α. ο σηπτικός
- β. ο στεγανός
- γ. ο απορροφητικός

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

96. Τι είναι η ανακύκλωση και ποια οφέλη παρέχει;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

97. Σε ποιες κατηγορίες, ονομαστικά, διακρίνονται τα στερεά απορρίμματα ανάλογα με την προέλευση ή τη σύστασή τους;

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

98. Στις μικρές πόλεις και στα χωριά η αποχέτευση γίνεται σε βόθρους. Να αναφέρετε:

- α. Ποιο είναι το πιο ανθυγιεινό είδος βόθρου και γιατί. Πόσα μέτρα πρέπει να απέχει ο βόθρος αυτός από μια πηγή ύδρευσης.
- β. Δύο (2) νοσήματα που μπορούν να μεταδοθούν στον άνθρωπο όταν δεν υπάρχει το κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης-ύδρευσης.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 99.** Τι είναι τα στερεά απορρίμματα και ποιοι είναι οι κυριότεροι τρόποι διάθεσης των απορριμμάτων;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 100.** **α.** Τι είναι τα λύματα και ποιες κατηγορίες περιλαμβάνουν;

β. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται τα στερεά απορρίμματα ανάλογα με την προέλευση ή σύστασή τους;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

- 101.** Το ασφαλέστερο και υγιεινότερο σύστημα αποχέτευσης είναι με το δίκτυο υπονόμων.

α. Να γράψετε ονομαστικά τις κατηγορίες, στις οποίες διακρίνονται τα δίκτυα υπονόμων.

β. Να γράψετε τι περιλαμβάνει η ειδική επεξεργασία, με την οποία τα λύματα γίνονται ακίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

- 102.** Στερεά απορρίμματα είναι τα παραπροϊόντα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

α. Να αναφέρετε, ονομαστικά, τους τρόπους διάθεσης των απορριμμάτων.

β. Με ποιον από τους παραπάνω τρόπους διάθεσης απορριμμάτων εξοικονομούνται πρώτες ύλες και γιατί;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

- 103.** Να αναφέρετε, ονομαστικά, τα στάδια που περιλαμβάνει το κύκλωμα διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 104.** Να περιγράψετε την υγειονομική ταφή ως τρόπο διάθεσης των απορριμμάτων. Να αναφέρετε, ονομαστικά, δύο (2) επιπλέον τρόπους διάθεσης των απορριμμάτων.

- 105.** Μία ερευνητική ομάδα προτείνει ότι πρέπει να αντικατασταθούν ως ανθυγιεινοί όλοι οι απορροφητικοί βόθροι στην Ελλάδα με πιο υγιεινά συστήματα αποχέτευσης.

α. Να εξηγήσετε γιατί ο απορροφητικός βόθρος θεωρείται ως ο πιο ανθυγιεινός.

β. Ποιο είναι το ασφαλέστερο και υγιεινότερο σύστημα αποχέτευσης και πώς λειτουργεί;

γ. Ποιο είναι το υγιεινότερο είδος βόθρου; Να αναφέρετε, ονομαστικά, τις βασικές λειτουργίες που γίνονται στα στεγανά τμήματά του.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

5.5

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

68. Η σωματική άσκηση συμβάλλει στη μείωση της αρτηριακής πίεσης του αίματος.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

69. Τα νύχια των ποδιών, όπως και των χεριών, πρέπει να κόβονται στρογγυλά.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

70. Πολλές παθήσεις του στόματος έχουν επίπτωση σε άλλα όργανα του σώματος.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

71. Η πιο απλή πάθηση του αφτιού από τη θάλασσα είναι η εξωτερική ωτίτιδα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

72. Η σωματική άσκηση και η υψηλή πρόσληψη ασβεστίου από τις τροφές στην παιδική και νεανική ηλικία συμβάλλουν στην αύξηση της οστικής πυκνότητας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

73. Ένα από τα μέσα που χρησιμοποιεί κάθε άτομο στην ατομική υγιεινή του είναι η ψυχαγωγία.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

74. Η γυμναστική δεν αντενδείκνυται κατά τη διάρκεια της περιόδου.

75. Η σωματική άσκηση συμβάλλει στη μείωση της χοληστερίνης.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

106. Μια μητέρα αν και γνωρίζει ότι η κατανάλωση ζαχαρούχων τροφών από το μικρό της παιδί του προκαλεί τερηδόνα, ισχυρίζεται ότι «δεν πειράζει που θα χαλάσουν τα δόντια του, γιατί θα βγουν τα καινούργια». Να αναφέρετε τέσσερις (4) επιπτώσεις των τερηδονισμένων δοντιών που αντικρούουν την παραπάνω άποψη της μητέρας.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

107. Να αναφέρετε, ονομαστικά, πέντε (5) μέτρα προφύλαξης από τους παράγοντες που ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια.

108. Τα μυοσκελετικά προβλήματα σε πολλές περιπτώσεις εμφανίζονται σε νεαρή ηλικία.

α. Να αναφέρετε, ονομαστικά, τα σημαντικότερα από αυτά που εμφανίζονται κατά την ανάπτυξη.

β. Να αναπτύξετε πώς επιτυγχάνεται η σωστή φροντίδα του μυοσκελετικού συστήματος για την πρόληψη της οστεοπόρωσης.

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

109. Ποιες είναι οι κυριότερες λειτουργίες της στοματικής κοιλότητας;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

110. Τι προκαλεί η τερηδόνα και από ποιους παράγοντες εξαρτάται;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

111. Για ποιους λόγους, στο πλαίσιο της ατομικής καθαριότητας του σώματος, τα μαλλιά πρέπει να λούζονται συχνά;

112. α. Με ποιες μορφές μπορούν να εμφανιστούν τα νοσήματα του περιοδοντίου στα παιδιά και με ποιες στους ενήλικες;

β. Ποια είναι τα μέτρα προφύλαξης για την τερηδόνα και τα νοσήματα του περιοδοντίου;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

113. Κλιμάκιο εξειδικευμένου προσωπικού επισκέπτεται ένα δημοτικό σχολείο, για να πραγματοποιήσει ορισμένους προληπτικούς ελέγχους στους/στις μαθητές/τριες.

α. Να γράψετε δύο (2) ορθοπεδικά νοσήματα, για τα οποία θα πραγματοποιηθεί ο προληπτικός έλεγχος.

β. Πώς γίνεται η εξέταση για τα συγκεκριμένα ορθοπεδικά νοσήματα;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2020

114. Να γράψετε πέντε (5) μέτρα προφύλαξης από τους παράγοντες που ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια.

115. Να γράψετε ονομαστικά τα πλεονεκτήματα που αποκτά το μυοσκελετικό σύστημα με τη συμβολή της σωματικής άσκησης.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2020

116. Να περιγράψετε το «σύνδρομο της φιάλης του γάλακτος» και το αποτέλεσμα που έχει στα βρέφη και στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2021

117. Να αναφέρετε, επιγραμματικά, τα προληπτικά μέτρα στην ορθοπεδική.

118. Ενήλικο άτομο επισκέπτεται τον οδοντίατρο διότι εμφανίζει αιμορραγία στα ούλα.

α. Ποιο νόσημα του στόματος είναι το αίτιο της αιμορραγίας των ούλων;

β. Ποια επιπλέον συμπτώματα του παραπάνω νοσήματος μπορεί να εμφανίσει το άτομο;

γ. Σε ποια βαρύτερη μορφή μπορεί να εξελιχθεί το νόσημα, εάν δεν γίνει έγκαιρη θεραπεία;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

119. α. Να περιγράψετε τα χαρακτηριστικά των ούλων στην ουλίτιδα.

β. Πώς εξελίσσονται οι βλάβες στην περιοδοντίτιδα και ποιο είναι το τελικό αποτέλεσμα αυτής της νόσου ;

120. Μία ιατρική ομάδα επισκέφτηκε τα σχολεία της χώρας προκειμένου να ενημερώσει τους μαθητές για παθήσεις του μυοσκελετικού συστήματος.

α. Ποιες συμβουλές έδωσαν οι ειδικοί στους μαθητές για την πρόληψη της οστεοπόρωσης;

β. Με ποιο τρόπο γίνεται η εξέταση κατά τον προληπτικό έλεγχο για σκολίωση και κύφωση;

γ. Να αναφέρετε τέσσερα (4) οφέλη της σωματικής άσκησης στη λειτουργία του μυοσκελετικού συστήματος.

δ. Ποια είναι η βασική αρχή πρόληψης των παθήσεων της σπονδυλικής στήλης και ποια είναι η πιο συνηθισμένη μορφή παραμόρφωσης αυτής;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

121. Να αναφέρετε έξι παράγοντες που ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια.

122. Ποιες ουσίες του δοντιού προσβάλλει η τερηδόνα και από ποιους παράγοντες εξαρτάται η δημιουργία της;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

123. α. Πώς πρέπει να κόβονται τα νύχια των ποδιών και γιατί δεν πρέπει να κόβονται βαθιά;

β. Γιατί τα μαλλιά πρέπει να λούζονται συχνά και τι είναι η πιτυρίδα;

γ. Να αναφέρετε τρεις (3) περιπτώσεις στις οποίες επιβάλλεται η χρησιμοποίηση προστατευτικών γυαλιών.

δ. Ποια είναι η πιο απλή πάθηση του αυτιού από τη θάλασσα;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

124. Να αναφέρετε έξι (6) παράγοντες που ασκούν βλαπτική επίδραση στα μάτια.

125. α. Ποιο νόσημα του περιοδοντίου κινδυνεύουν να εμφανίσουν τα μικρά παιδιά, αν δεν βουρτσίζουν καθημερινά τα δόντια τους;

β. Να αναφέρετε τρία (3) ορθοπεδικά νοσήματα που κινδυνεύουν να εμφανίσουν τα παιδιά κατά την ανάπτυξή τους.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ – ΚΡΙΣΕΩΣ

1. **α.** Να αναφέρετε δύο (2) παράγοντες που ευνοούν τη συγκέντρωση της οδοντικής μικροβιακής πλάκας και δύο (2) νοσήματα που μπορεί να προκληθούν εξαιτίας αυτής.
- β.** Να περιγράψετε τον τρόπο με τον οποίο η οδοντική μικροβιακή πλάκα ασκεί τη βλαπτική της επίδραση στα ούλα και στα δόντια.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

2. Το τακτικό βούρτσισμα των δοντιών βοηθά στην πρόληψη των νοσημάτων της στοματικής κοιλότητας.
- α.** Να εξηγήσετε με ποιον τρόπο βοηθά στην πρόληψη της τερηδόνας.
- β.** Τι επιτυγχάνεται με τη χορήγηση φθοριούχων σκευασμάτων;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2021

5.7

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

76. Η κεντρική θέρμανση δεν αλλοιώνει τον ατμοσφαιρικό αέρα.

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

77. Η σχετική υγρασία σε μία κατοικία πρέπει να είναι 5 – 15%.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

126. Να αναφέρετε τρία (3) σημεία στα οποία πλεονεκτεί η αγροτική κατοικία έναντι της αστικής.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

127. Ο θόρυβος στο σπίτι προέρχεται από εξωτερικές και από εσωτερικές πηγές. Πώς επηρεάζει ο θόρυβος τον άνθρωπο και τι του προκαλεί;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

128. Να αναφέρετε τέσσερα (4) μέτρα πρόληψης οικιακών ατυχημάτων.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

129. Ποια πρέπει να είναι περίπου η κατάλληλη θερμοκρασία μίας κατοικίας και ποια η σχετική υγρασία της; Να αναφέρετε πέντε λόγους για τους οποίους θεωρείται υγιεινότερη η κεντρική από την τοπική θέρμανση.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

130. Να αναφέρετε τέσσερα (4) προληπτικά μέτρα που θα εφαρμόζατε για την αποφυγή οικιακού ατυχήματος σε παιδιά.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

5.8

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

- 78.** Οι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις με προσωπικό πάνω από 50 άτομα υποχρεούνται να έχουν γιατρό εργασίας.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 79.** Οι επαγγελματικές δερματοπάθειες είναι τα συχνότερα επαγγελματικά νοσήματα.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 80.** Η σκόνη ξύλου ανήκει στους φυσικούς παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των εργαζομένων.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

- 81.** Το κάδμιο είναι αέριο που επηρεάζει την υγεία των εργαζομένων.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- 131.** Σε εργοστάσιο κατασκευής υλικών αγαθών, σε έναν εργαζόμενο συνέβη ατύχημα κατά την ώρα της εργασίας του. Πώς χαρακτηρίζεται αυτό το ατύχημα; Να αναφέρετε τέσσερα (4) μέτρα πρόληψής του.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 132.** Κάποια επαγγέλματα σχετίζονται με την ανάπτυξη καρκίνου.

α. Ποια όργανα του σώματος προσβάλλονται από επαγγελματικούς καρκίνους οι οποίοι οφείλονται στους παρακάτω παράγοντες;

1. αμίαντος, **2.** ραδόνιο, **3.** υπεριώδης ακτινοβολία.

β. Να αναφέρετε δύο (2) μέτρα προφύλαξης που λαμβάνονται για την πρόληψη των επαγγελματικών καρκίνων.

Υπολειπόμενες πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 133.** Οι εργαζόμενοι στον τομέα υγείας ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου μόλυνσης από τον ιό ηπατίτιδας Β.

α. Πώς μεταδίδεται αυτός ο ιός;

β. Να αναφέρετε δύο (2) ακόμη ασθένειες, οφειλόμενες σε μικροβιακούς παράγοντες, από τις οποίες κινδυνεύουν οι εργαζόμενοι στα νοσοκομεία.

- 134.** Οι πνευμονοκονιάσεις είναι πνευμονοπάθειες που προκαλούνται από σκόνες.

α. Να αναφέρετε δύο (2) παραδείγματα τέτοιων παθήσεων καθώς και το αίτιο που προκαλεί την καθεμιά.

β. Πόσα χρόνια επαφής με το αίτιο απαιτούνται για την εκδήλωση μιας πνευμονοκονίασης;

γ. Ποιος άλλος παράγοντας παίζει σημαντικό ρόλο για την εκδήλωσή της;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2017

- 135.** Να αναφέρετε τέσσερις (4) ουσίες, οργανικές ή ανόργανες, που μπορούν να προκαλέσουν επαγγελματικές δηλητηριάσεις, καθώς και τέσσερις (4) τρόπους με τους οποίους αυτές εισέρχονται στον οργανισμό.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 136.** Ποιες είναι οι κυριότερες επαγγελματικές πνευμονοπάθειες και ποια μέτρα προφύλαξης πρέπει να λαμβάνονται για την αποφυγή τους;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2018

- 137.** Τα τελευταία χρόνια γίνονται επανειλημμένες έρευνες σχετικά με τους επαγγελματικούς καρκίνους.

α. Για ποιους λόγους παρατηρείται αυτό το αυξημένο ενδιαφέρον;

β. Ποια όργανα του σώματος προσβάλλονται συχνά από επαγγελματικούς καρκίνους;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2019

- 138.** Ποια είναι τα συχνότερα επαγγελματικά νοσήματα, ποια είναι τα κυριότερα αίτια αυτών και ποια είναι τα μέτρα πρόληψής τους;

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2019

- 139.** Να αναφέρετε τους σκοπούς της Υγιεινής της εργασίας.

- 140.** Σε δύο εργασιακούς χώρους Α και Β έγινε έλεγχος της σύστασης του ατμοσφαιρικού αέρα. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Παράγοντες	Χώρος Εργασίας Α	Χώρος Εργασίας Β
οξυγόνο	20,9%	20,9%
άζωτο	78%	78%
CO ₂	0,03%	0,04%
CO	δεν εντοπίστηκε	εντοπίστηκε
μεθάνιο	δεν εντοπίστηκε	εντοπίστηκε

α. Σε ποιον από τους δύο (2) εργασιακούς χώρους διαπιστώνετε την ύπαρξη ρύπων (ρυπαντών) και ποιοι είναι αυτοί;

β. Από ποιο επαγγελματικό νόσημα κινδυνεύουν οι εργαζόμενοι;

γ. Πού βασίζεται η πρόληψη του επαγγελματικού νοσήματος;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

141. α. Πώς ορίζονται τα επαγγελματικά νοσήματα;

β. Ποιες είναι οι κυριότερες επαγγελματικές πνευμονοπάθειες.

γ. Να αναφέρετε τέσσερα (4) μέτρα προφύλαξης για τις επαγγελματικές πνευμονοπάθειες.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

142. α. Το Υπουργείο Υγείας έδωσε στη δημοσιότητα τα παρακάτω επιδημιολογικά στοιχεία που αφορούν δύο νοσήματα.

	Συχνότητα στον γενικό πληθυσμό	Συχνότητα σε εργαζόμενους στη βιομηχανία
Νόσημα Α	0,05%	7%
Νόσημα Β	1%	1,2%

Ποιο από τα δύο νοσήματα μπορεί να χαρακτηριστεί ως επαγγελματικό και γιατί;

β. Δίνονται οι ακόλουθοι αιτιολογικοί παράγοντες που προκαλούν επαγγελματικό καρκίνο:

1) Ραδόνιο 2) Αμίαντος 3) Ιονίζουσα ακτινοβολία

Να γράψετε ένα όργανο που προσβάλλεται από τον κάθε έναν από τους παραπάνω αιτιολογικούς παράγοντες.

γ. Ποιος ήταν ο πρώτος επαγγελματικός καρκίνος που έχει αναφερθεί και ποια ουσία θεωρήθηκε υπεύθυνη για αυτόν;

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

143. Σε μία βιομηχανία χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη το αρσενικό και ο υδράργυρος.

α. Ποιο επαγγελματικό νόσημα είναι πιθανό να παρουσιάσουν οι εργαζόμενοι;

β. Ποιες είναι οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία τους;

γ. Να αναφέρετε τρία (3) αέρια που μπορεί να προκαλέσουν αυτό το επαγγελματικό νόσημα.

δ. Να αναφέρετε τέσσερις (4) τρόπους, με τους οποίους εισέρχονται στον οργανισμό οι ουσίες, που προκαλούν αυτό το επαγγελματικό νόσημα.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

Χρήσιμος πίνακας

2. Επαγγελματικοί καρκίνοι

ΟΡΓΑΝΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΥΧΝΑ ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥΣ ΚΑΡΚΙΝΟΥΣ		
ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ	ΟΣΤΑ	ΔΕΡΜΑ
Μέταλλα Αμίαντος Πίσσα Ακτινοβολία	Ραδόνιο	Υπεριώδης ακτινοβολία ↓ Ιονίζουσα ακτινοβολία ↓ Ακτίνες Χ Ακτίνες α Ακτίνες β Ακτίνες γ Ουδετερόνια

Συνδυαστικές ερωτήσεις

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΚΕΝΟΥ

82. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα α, β, γ, δ, ε καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα, έναν από τους αριθμούς 1 έως 10 που αντιστοιχεί στη λέξη ή αριθμό, η οποία συμπληρώνει σωστά την πρόταση. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις θα περισσέψουν.

1. 316 mm Hg 2. τοιχώματα από πέτρες 3. φυσικές 4. τσιμέντο 5. ανατολικά
6. ένδειξη 7. απόδειξη 8. τεχνητές 9. δυτικά 10. 430 mm Hg

- α.(5.1) Σε υψόμετρο πάνω από 7.000 μέτρα η ατμοσφαιρική πίεση είναι _____.
β.(5.4) Ο στεγανός βόθρος είναι καλυμμένος εσωτερικά με _____.
γ.(5.7) Σε μια κατοικία που έχει καλό προσανατολισμό τα υπνοδωμάτια πρέπει να βρίσκονται _____.
δ.(5.1) Οι ακτίνες Χ ανήκουν στις _____ πηγές ακτινοβολίας.
ε.(5.3) Η παρουσία αζωτούχων ενώσεων στο νερό αποτελεί _____ μόλυνσής του.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2022

83. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα α, β, γ, δ, ε καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα, έναν από τους αριθμούς 1 έως 10 που αντιστοιχεί στη λέξη/φράση, η οποία συμπληρώνει σωστά την πρόταση. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις/φράσεις θα περισσέψουν.

1. σηπτικούς 2. 6-12 μήνες 3. βιταμίνης C 4. 18°C- 20°C 5. στεγανούς
6. 21°C-23°C 7. ριβοφλαβίνης 8. 48-72 μήνες 9. 10-20 χρόνια 10. 30-40 χρόνια

- α.(5.1) Το οξυγόνο της ατμόσφαιρας προκαλεί οξείδωση της _____.
β.(5.4) Η αποχέτευση σε σύγχρονη αγροτική κατοικία γίνεται σε _____ βόθρους.
γ.(5.4) Η αποθήκευση των στερεών απορριμμάτων πρέπει να γίνεται σε πλαστικές σακούλες που αυτοκαταστρέφονται σε _____ μετά την ταφή τους.
δ.(5.7) Η κατάλληλη θερμοκρασία στην υγιεινή αστική κατοικία πρέπει να είναι περίπου _____.
ε.(5.8) Για την εκδήλωση των πνευμονοκοκκιάσεων χρειάζεται να έχει έρθει κανείς σε επαφή με το αίτιο για _____.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2022

84. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα α, β, γ, δ, ε καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα, έναν από τους αριθμούς 1 έως 10 που αντιστοιχεί στη λέξη ή αριθμό, η οποία συμπληρώνει σωστά την πρόταση. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις ή αριθμούς θα περισσέψουν.

1. 4-6 2. ψυχρός 3. χολέρας 4. άμεσης 5. 6-12
6. θερμός 7. δερματίτιδας 8. υπέρυθρη 9. έμμεσης 10. υπεριώδης

- α.(4.5.1) Ο χρόνος επώασης της ηπατίτιδας Α είναι _____ εβδομάδες.

- β.(5.1) Ο _____ αέρας κατακρατεί μεγαλύτερη ποσότητα υδρατμών.
 γ.(4.2) Η διεθνής δήλωση για το νόσημα της _____ είναι υποχρεωτική.
 δ.(4.5) Το δάγκωμα ζώου θεωρείται τρόπος _____ μετάδοσης.
 ε.(5.1) Η κύρια πηγή θερμότητας πάνω στη Γη είναι η _____ ακτινοβολία.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2023

85. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα α, β, γ, δ, ε καθεμίας από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα, έναν από τους αριθμούς 1 έως 10 που αντιστοιχεί στη λέξη/φράση, η οποία συμπληρώνει σωστά την πρόταση. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις/φράσεις θα περισσέψουν.

1. επίπτωση	2. αερίου	3. Ιπποκράτης	4. βιταμίνη	5. Ασκληπιός
6. επιπολασμός	7. χεριών	8. ανόργανη ουσία	9. ποδιών	10. υγρού

- α.(3) Ο _____ καθιερώθηκε ως πατέρας της Ιατρικής και της Υγιεινής.
 β.(4.1) Το σύνολο των κρουσμάτων σε μία δεδομένη χρονική στιγμή ονομάζεται _____.
 γ.(5.2) Η ριβοφλαβίνη είναι _____ του γάλακτος.
 δ.(5.3) Η απολύμανση (χλωρίωση) του πόσιμου νερού γίνεται με χρήση _____ χλωρίου.
 ε.(5.5) Τα νύχια των _____ πρέπει να κόβονται στρογγυλά.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

86. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα α, β, γ, δ, ε καθεμίας από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα, έναν από τους αριθμούς 1 έως 10 που αντιστοιχεί στη λέξη ή αριθμό, η οποία συμπληρώνει σωστά την πρόταση. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις ή αριθμούς θα περισσέψουν.

1. ουλίτιδα	2. οικονομικό	3. φυτικής	4. ξενιστές	5. κοινωνικό
6. 760	7. τερηδόνα	8. ζωική	9. 316	10. φορείς

- α.(5.5) Η _____ είναι η νόσος που καταστρέφει τους σκληρούς ιστούς του δοντιού.
 β.(5.4) Οι _____ παίρνουν μέρος στον κύκλο ζωής του μικροβίου.
 γ.(5.2) Η μαργαρίνη ανήκει στην κατηγορία τροφίμων _____ προέλευσης.
 δ.(1) Η κατάκτηση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας αποτελεί _____ στόχο.
 ε.(5.1) Η ατμοσφαιρική πίεση στην επιφάνεια της θάλασσας είναι _____ mmHg.

Πανελλαδικές εξετάσεις 2024

87. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα α, β, γ, δ, ε καθεμίας από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα, έναν από τους αριθμούς 1 έως 10 που αντιστοιχεί στη λέξη ή αριθμό, η οποία συμπληρώνει σωστά την πρόταση. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις θα περισσέψουν.

1. αύξηση	2. αέριο	3. ορατή	4. υπέρυθρη	5. ασβέστιο
6. μέταλλο	7. μείωση	8. δευτεροβάθμια	9. κάλιο	10. πρωτοβάθμια

α.(5.1) Η νόσος των αεροπόρων οφείλεται στην απότομη _____ της ατμοσφαιρικής πίεσης.

β.(3) Η _____ πρόληψη είναι η κυριότερη μορφή πρόληψης των ψυχικών διαταραχών.

γ.(5.8) Το υδρόθειο είναι ένα _____ που επηρεάζει την υγεία των εργαζομένων.

δ.(5.1) Για τη λειτουργία της φωτοσύνθεσης είναι υπεύθυνη η _____ ακτινοβολία.

ε.(5.1) Όταν το ραδιοϊσότοπο Στρόντιο-90 πέσει με τη βροχή στο έδαφος, προσλαμβάνεται από τα φυτά αντί για _____.

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

Να συμπληρώσετε ορθά τις παρακάτω αντιστοιχίσεις.

13. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β θα περισσέψει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
17. Πίσσα	α. Καρκίνος των οστών
18. Πυρίτιο	β. Καρκίνος του δέρματος
19. Ραδόνιο	γ. Καρκίνος του όσχεου
20. Αρσενικό	δ. Καρκίνος του πνεύμονα
21. Υπεριώδης ακτινοβολία	ε. Πνευμονοκονίωση
	στ. Επαγγελματική δηλητηρίαση

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2023

14. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα της στήλης Β θα περισσέψει.

ΣΤΗΛΗ Α (κατηγορία εργαζομένων)	ΣΤΗΛΗ Β (επαγγελματικό νόσημα)
1. Κτηνοτρόφοι	α. Ηπατίτιδα Β
2. Εργαζόμενοι σε λατομείο	β. Χλαμύδια
3. Εργαζόμενοι στην ακτινοδιαγνωστική	γ. Νόσος των δυτών
4. Ιατρονοσηλευτικό προσωπικό	δ. Βρουκέλλωση
5. Σπογγαλιείς	ε. Πυριτίαση
	στ. Καρκίνος του δέρματος

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις 2024